W. SHAKESPEARE

ROMEO VE JULIET

DÜNYA EDEBİYATINDAN TERCÜMELER

İNGİLİZ KLÂSİKLERİ: 10

ROMEO VE JULIET

W. SHAKESPEARE

ROMEO VE JULIET

Yusuf MARDİN tarafından dilimize çevrilmiştir.

İSTANBUL 1945 — İBRAHİM HORUZ BASIMEVİ

ROMEO VE JULIET

ŞAHISLAR

KORO.
ESCALUS, Verona Prensi.
PARIS, Prensin akrabasından genç bir kont.
MONTAGUE, *CAPULET* } Birbiriyle kavgalı iki ailenin reisleri.
BİR İHTİYAR, Capulet'in amcası.
ROMEO, Montague'nün oğlu.
MERCUTIO, Prens'in akrabası ve Romeonun arkadaşı.
BENVOLIO, Montague'nün yeğeni ve Romeo'nun arkadaşı.
TYBALT, Leydi Capulet'in yeğeni.
RAHİP LAURENCE, *RAHİP JOHN* } Fransisken mezhebinden iki rahip.
BALTHASAR, Romeo'nun uşağı.
ABRAHAM, Montague'nün uşağı.
SAMPSON, *GREGORY* } Capulet'in uşakları.
PETER, Dadının uşağı.
BİR ECZACI.
ÜÇ ÇALGICI.
BİR SUBAY.
LEYDİ MONTGAUE, Montague'nün karısı.
LEYDİ CAPULET, Capulet'in karısı.
JULIET, Capulet'in kızı.
DADI, Juliet'in sütninesi.

Verona ahalisi ; her iki aileye mensup asılzadeler ; Maskeliler ; Meşaleciler ; Muhafızlar ; Nöbetçiler ; Uşaklar ; Hizmetçiler.

Sahne: Verona ; Mantua.

PROLOG[1]

(Koro girer.)

KORO

Sahnemizi açtığımız şu güzel Verona'da,
Asalette birbirinin eşi iki aile
Çok eski bir kin yüzünden büyüyen bir kavgada,
Lekelenir yurttaş eli burda yurttaş kaniyle;
Sonra bu iki düşmanın fani sulbünden doğar
Talih yıldızları sönük iki bahtsız sevgili,
Elîm mukadderatiyle, ölümle gömer bunlar
Aileler arasında alevlenen bu kini.
Sonunun düzelmesine bir imkân bırakmıyan
Ölüm damgalı sevdanın takibettiği seyir
Ve artan asabiyeti ebeveynlerin her an
Sahnemizin iki saat süren meşgalesidir.
Eğer siz bütün bunları dinlerseniz sabırla,
Burda söylenmiyenleri görürsünüz oyunda.

(Çıkar.)

PERDE I

SAHNE I

Verona. Bir meydan.

(Capulet'lere mensup Sampson ve Gregory ellerinde kılıç kalkanla girerler.)

SAMPSON

Gregory, şunu bil ki bu hakaretlere artık boyun eğmiyeceğiz[2].

GREGORY

Bunlara katlanmak için doğrusu insanın hamal olması lâzım.

SAMPSON

Demek istiyorum ki kızınca artık kılıçlarımızı çekmeliyiz.

GREGORY

Öyle ya! Sen yaşadıkça boynunu idam ilmiğinden çekmeye çalış.

SAMPSON

Yok, kızdırıldım mı muhakkak vururum.

GREGORY

Ama vurmak için de öyle kolay kolay kızdırılmazsın a!

SAMPSON

Ne diyorsun, Montague'lerin bir köpeği bile beni kızdırmağa yeter.

GREGORY

Kızmak demek yerinde duramamak da demektir, halbuki er olan yerinde durur. Şu halde, kızınca kaçacaksın.

SAMPSON

Dedim a! O evin bir köpeği bile beni durdurmak üzere kızdırır. Montague'lerden bir adam veya bir kadın görürsem emin ol ki duvar kenarından yürürüm.

GREGORY

Korkarsın da ondan. Malûm a! Korkak duvar dibinden gider[3].

SAMPSON

Hakkın var! Kadınlar da mahlûkların zayıfı oldukları için tabii onlar daima duvara itilirler. İşte ben de Montague'lerin erkeklerini duvardan itip kızlarını oraya dayarım.

GREGORY

Nasıl olur, kavga yalnız efendilerle biz uşaklar arasında.

SAMPSON

Hepsi bir yola çıkar. İş onlara ezeceğimi anlatmaktır. Adamlarla dövüştükten sonra kızların da canlarına okur, başlarını uçururum.

GREGORY

Ne diyorsun, kızların da başlarını mı?

SAMPSON

Evet, kızların yahut da kızlıklarının. Artık ne mânaya alırsan al!

GREGORY

Onlara nasıl gelirse öyle anlasınlar.

SAMPSON

Şüphesiz beni iktidarım olduğu müddetçe hissedecekler. Zaten ne yaman bir et parçası olduğumu herkes bilir.

GREGORY

Şükret ki balık değilsin. Yoksa muhakkak bir çiroz olurdun. Haydi bakalım! Kılıcını çek! İşte Montague'lerden iki kişi geliyor.

(İki uşak daha girer: Abraham ve Balthasar.)

SAMPSON

Kılıcım hazır! Davran arkandayım!

GREGORY

Ne dedin? Yoksa arkanı dönüp kaçacak mısın?

SAMPSON

Merak etme, canım!

GREGORY

Tabii merak ederim ya!

SAMPSON

Dikkat et! Kanun bizden yana olsun. Bırak onlar başlasın!

GREGORY

Yanlarından geçerken suratımı asacağım. Bunu ne mânaya isterlerse çeksinler.

SAMPSON

Yani cesaret ederlerse. Ben de onlara baş parmağımı ısıracağım[4]. Bakalım bu hakareti de hazmedecekler mi?

ABRAHAM

Efendi! Başparmağını bize karşı mı ısırıyorsun!

SAMPSON

Baş parmağımı ısırıyorum!

ABRAHAM

Baş parmağını bize çatmak için mi ısırıyorsun, onu sorduk.

SAMPSON
(Gregory'ye hitaben)

Evet dersem kanun bizden yana mı?

GREGORY

Hayır !

SAMPSON

Hayır efendim. Bu maksatla ısırmıyorum. Fakat baş parmağımı ısırdığım da meydanda.

GREGORY

Efendi kavga etmek mi istiyorsun ?

ABRAHAM

Kavga mı ? Hayır !

SAMPSON

Kavga istiyorsan hazırım. Hizmetinde bulunnuğum efendi seninkinden az asîl değildir.

ABRAHAM

Daha fazla asîl değil a !

SAMPSON

Öyle olsun.

(Benvolio girer.)

GREGORY
(*Sampson'a hitaben*)

Yok, daha asîl de ! İşte efendimizin akrabasından biri geliyor.

SAMPSON

Elbette daha asîl !

ABRAHAM

Yalan söylüyorsun !

SAMPSON

Erkeksen kılıcına davran, Gregory, o yaman vuruşunu unutma !

BENVOLIO

Ayrılın budalalar, kılıçları indirin.

(*Kılıciyle kılıçlarına vurur.*)

Farkında değilsiniz bu yaptığınız işin !

(*Tybalt girer.*)

TYBALT

Ne o, bu korkak uşak
Parçalarına karşı kılıç mı çekiyorsun ?
Dön, Benvolio, bana bak
Ölümün sürmez uzun.

BENVOLIO

Ara bulmak niyetim : kılıcı kınında tut,
Ayırmak için kullan bu adamları yahut.

TYBALT

Çekmişsin kılıcı hem
Bir de ara bulmaktan, sulhten vuruyorsun dem.
Bu sözden iğrenirim ; nasıl ki cehennemden,
Montague'lerden, senden nefret etmekte isem,
Öylece iğrenirim. Hazır ol korkak adam !

(*Vuruşurlar.*)

(*Bir Subay ve üç dört vatandaş sopa ve mızraklarla girerler.*)

SUBAY

Ey ! Sopalı, baltalı, mızraklı bastırıver ![5]

VATANDAŞLAR

Kahrolsun Capulet'ler, kahrolsun Montague'ler !

(İhtiyar Capulet ve karısı girer.)

CAPULET

Bu ne gürültü? Verin kılıcımı bana hey !

LEYDİ CAPULET

Kılıç da ne? Verin bir koltuk değneği şuna !

CAPULET

Kılıcımı diyorum, gelmiş koca ihtiyar
Tahkir için elinde üstelik bir kılıç var.

(İhtiyar Montague karısı ile girer.)

MONTAGUE

Seni alçak Capulet ! Tutmayın brakın beni !

LEYDI MONTAGUE

Düşmana yaklaşmaktan menediyorum seni !

(Prince Escalus maiyeti ile girer.)

PRINCE ESCALUS

İsyankâr tab'a, sulh ve sükûnun düşmanları
Kılıçlarını komşu kaniyle kirletenler,
İşitmiyor musunuz? Sizlere söylüyorum.
Damarından fışkıran mor çeşmelerde kötü
Niyetli hiddetinin ateşini söndüren
Canavarlar ! İşkence istemezseniz eğer
Şu mundar silâhları atın kanlı ellerden ;
Öfkeli Prensinizin fermanını dinleyin.
İhtiyar Capulet ve Montague, sizin bir hiç
Yüzünden üç defadır çıkıp da alevlenen

Kavganız, sokakların bu günedek üç kere
Sükûnetini bozdu. Verona'nın ihtiyar,
Vakur vatandaşları üstlerine yaraşan
Ağır elbiseleri bir tarafa atarak
Sizin kötü niyetli kininizi bastırmak
İçin huzurla paslı bulunan ellerine
Mızrak alıp kullanmak zorunu hissettiler.
Sokağın sükûtunu bir kere daha bozmak
Bundan böyle bozanın canına mal olacak.
Bu seferlik hepiniz dağılın! Sen Capulet
Hiç vakit kaybetmeden geleceksin benimle,
Bu mesele hakkında kararı öğrenmeğe,
Eski Freetown'daki umumi mahkemeye.
Bir daha söylüyorum, istemezseniz ölmek
Buradan uzaklaşmak, dağılıp gitmek gerek.

(Montague, karısı ve Benvolio'dan başka herkes çıkar.)

MONTAGUE

Bu eski kavgayı da söyle tazeliyen kim?
Başladığı zaman sen burda mıydın, yeğenim?

BENVOLIO

Düşmanın uşakları burda sizinkilerle
Döğüşmekte idiler buraya geldiğimde;
Ayırmak maksadiyle kılıcımı çekmişken
Kızgın Tybalt çekilmiş kılıçla geldi birden,
Tahkir edici sözler savurup kulağıma
Rüzgârları kesmeğe çabalıyordu ama
Onlar incinmiyerek kılıcın darbesiyle
Ediyorlardı sade ıslıkla mukabele.
Biz düello ederken biriken halk da iki
Tarafın kavgasına gelip iştirak etti.
Nihayet Pirens geldi, tarafları ayırdı.

LEYDİ MONTAGUE

Acep Romeo nerde? Gördünüz müydü onu?
İyi ki bu kavgadan yakasını sıyırdı.

BENVOLIO

Madam, güneş doğunun altın penceresinden
Süzülmeden belki bir saat kadar evveldi,
Gönlümü bürüyen gam beni şehrin sesinden
Uzağa sürükledi.
Orda batıya doğru yükselen çınarların
Gölgesi altında ben
Böyle erken saatte yapayalnız yürürken
Oğlunuza rasladım, yürüdüm ona doğru,
Fakat yaklaştığımı sezince o, korunun
Daldı derinlerine;
Ve kendimi koyarak hemen onun yerine
Böyle anlarda tenha
Köşelerden insana
Pek derin bir huzurla haz yükseldiği için
Yürüdüm, onun değil, tahayyülümün bana
Gösterdiği bir yola.
Beni görmemezlikten gelip uzaklaşanın
Sevinerek vazgeçtim gitmekten peşisıra.

MONTAGUE

Kaç sabah ona, orda, göz yaşlariyle taze
Seher şebnemlerini çoğaltırken sessizce,
Ve derin ahlariyle bulutlara bulutlar
Serperken raslamışlar.
Fakat herkese neş'e veren güneş doğunun
En ötesinde duran fecir mâbudesinin
Yatağı üstündeki gölgeli perdeleri
Kaldırmağa başlarken, kederli oğlum geri

Dönerek odasına, camları perdeliyor,
Böylece kendisine bir gece yaratıyor.
Bunu iyi öğütler düzeltemezse artık,
İşin sonu bir çıkmaz, uğursuz ve karanlık.

BENVOLIO

Bilir misiniz, asîl amcacım sebebini?

MONTAGUE

Öğrenemiyorum da bilemediğim gibi.

BENVOLIO

Onu hiçbir suretle çektiniz mi sorguya?

MONTAGUE

Hem kendim, hem dostlarım vasıtasiyle, ama,
Kendisine saklıyor o bütün hislerini;
İsabetle mi bilmem. — Birşey öğrenmek çok zor,
Öyle ketûm, o kadar fazla ihtiyatlı ki,
Ne o sızdırıyor, ne insan bir şey anlıyor.
Kokulu yaprağını havaya açamadan
Yahut güzelliğini güneşe saçamadan
Kıskanç huylu bir kurdun gizlice kemirdiği
Eşsiz bir gonca gibi.
Kederinin geldiği yer bilinmiş olaydı,
Bilinmesiyle deva bulunması kolaydı.

(Romeo girer.)

BENVOLIO

İşte, geliyor bakın! Siz çekiliniz lûtfen;
Ya sebebi öğrenir, ya azarı yerim ben.

MONTAGUE

Hakikatı öğrenmek saadeti bakalım
Nasip olacak mı? Gel! Haydi hanım çıkalım.

(Montague ve karısı çıkarlar.)

BENVOLIO

O! Günaydın kuzenim.

ROMEO

Gün erken mi o kadar?

BENVOLIO

Henüz dokuzu vurdu.

ROMEO

Hiç de bitmek bilmiyor bu kederli saatler.
Süratle uzaklaşan
Babam mıydı buradan?

BENVOLIO

Oydu. Saatlerini nedir uzatan keder?

ROMEO

Onları kısaltacak şeye malik olmamak.

BENVOLIO

Âşık mısın?

ROMEO

Düşmüşüm.

BENVOLIO

Nereden?

ROMEO

Sevgilimin gözünden,

BENVOLIO

Heyhat! Aşk görünüşte nazik olduğn halde
Nasıl da zâlim olur böyle denendiğinde.

ROMEO

Heyhat! Sevgi daima gözleri bağlı iken
Nasıl olur da bizi dileğine râm eden
Yollar seçer. Ne dersin, yemek nerde yiyelim?
Buralarda kavga mı oldu; bu ne Yarabbim?
Hayır, söyleme, çünkü hepsinden haberim var,
Bir karışıklık ki bu, koyu nefretten doğar,
Fakat sevgiden doğan fazladır yine bundan.
Öyleyse, ey kavgacı sevgi! Sevilen nefret!
Ey hiçten yaratılmış her şey! Ağır hafiflik!
Biçimli şekillerin biçimsiz hengâmesi!
Kurşundan tüy! Parlıyan duman! Ey soğuk ateş!
Hasta sıhhat! Ve henüz uyanık olan uyku!
Ah! Bunlardan hiçbiri değil; bu sevgiyi ben
Hissederim, fakat bir zevk bulmam buna rağmen,
Gülmüyor musun?

BENVOLIO

Hayır, izin ver ağlamama.

ROMEO

Neye canım?

BENVOLIO

Kalbini böyle bürüyen gama.

ROMEO

Ne yaparsın, sevdanın çilesi budur işte!
Şahsıma olan sevgin benim teessürüme
İştirak ettiriyor, ve benimle birlikte
Istırap çektiğini düşündükçe üzüntüm
Büsbütün çoğalıyor, kederleniyor gönlüm.
Sevgi iç çekişlerin buhariyle yükselen
Bir dumandır. Bu duman zail olunca birden
Âşıkların gözünde bir nur kalır parlıyan,
Bu nur zihni kedere sürüklediği zaman
Göz yaşiyle beslenen bir deniz olur, sevgi

Bundan başka nedir ki?
En mâkul bir çılgınlık, en boğucu bir acı,
Bir tatlılık: ölümden koruyup kurtarıcı.
Hoşça kal!

BENVOLIO

Dur, seninle geliyorum. Eğer sen
Beni böyle bırakıp da buradan gidersen
Beni mahzun edersin.

ROMEO

Bir dalgınlık var serde,
Kendimi kaybetmişim, Romeo başka yerde.

BENVOLIO

Açıkça söyle bana kimi seviyorsun sen?

ROMEO

Söyliyeyim, hüzünle hıçkırmamı istersen?

BENVOLIO

Acı çekerek değil, fakat kim, söyle bana!

ROMEO

Vasiyetnameni yaz, demek hasta adama
Yaklaşan ölümünden ona getirir haber.
Aynı şeyi duyuyor bu sualinle ruhum,
Açıkçası, kuzenim, bir kadın seviyorum.

BENVOLIO

Âşıksın derken iyi nişan almışım meğer

ROMEO

Çok iyi nişancısın! Hem çok güzel sevdiğim!

BENVOLIO

Güzel hedef çok çabuk vuruluyor kuzenim.

ROMEO

Sakın şimdi isabet ettirdiğini sanma,
O, Cupid'in okuyla vurulmuyor. Diana[6]
Zekâsı vardır onda. İffetten bir zırh ile
Silâhlı olduğundan yaralanmıyor öyle
Aşkın zayıf, çocukça yay ve okıyle hemen,
Âşıkane sözlerin küstah tecavüzünden
Yılmadığı gibi göz göze gelmekten de o
Çekinmiyor cür'etkâr bakışlarla, Benvolio.
Bir evliyayı baştan çıkaracak altına
Kucak açmıyor. Zengin o güzellikte ama
Ölümle güzelliği harcanıp mahvolacak.

BENVOLIO

Şu halde, kız kalmağa yemin etmiş, muhakkak.

ROMEO

Sürüklüyor israfa onu bu tasarrufu,
Zulmederek açlığa mahkûm bıraktığı bu
Güzellik mal olmuyor sonraki nesillere.
Öyle bir güzelliği, öyle zekâsı, öyle
Zeki bir güzelliği var ki onun, sevaba
Girmek uğruna benim ümidimi kırmasa
Pekâlâ olur ama, sevmemeğe andiçmiş,
Bu andını söylemek için yaşıyan şu ben
Yaşar görünüyorsam da, kardeşim, ölüyüm.

BENVOLIO

Sen beni dinle, onu düşünme, unutuver!

ROMEO

Düşünmeyi unutmak : Bunun yolunu göster!

BENVOLIO

Gözünü ondan ayır.. Başka güzellere bak!

ROMEO

Güzelliği meydana çıkar böyle, muhakkak.
Güzellerin yüzünü örten mesut maskeler
Siyah olduğu için gizlediği kimseler
Güzelmiş zehabını verirler seyredene.
Sorunuz, sonradan kör olan bir kimse bile
Unutabilir mi hiç evvelden gördüğünü.
Eşsiz bir güzelliği olan bir kadın yüzü
Göster bana, kadının güzelliği muhakkak
Kimin ondan da üstün bir güzel olduğunu
Bana hatırlatmaya bir vesile olacak.
Hoşça kal; unutmayı öğretemezsin derim.

BENVOLIO

Ya öğretirim yahut gözü açık giderim.

(Çıkarlar.)

SAHNE II

Bir sokak

(Capulet, kont Paris ve bir Uşak girer.)

CAPULET

Ve Montague de benim gibi teminat vermiş,
Cezalarımız da bir olacakmış, ve zaten
Sükûneti korumak bizim gibi yaşlılar
İçin pek güç olmasa gerek; öyle değil mi!

KONT PARIS

İkinizin de şeref, şan dolu mâzisi var,
Çok müessif doğrusu, böylece uzun yıllar
Kavgalı yaşamanız. Herneyse efendimiz,
Arza cür'et ettiğim teklife ne dersiniz?

CAPULET

Evvelce de söylemiş olduğum gibi size

Kızım henüz dünyaya çok yabancı bir kimse,
Geçtiğini görmedi on dört baharın daha,
Gelebilmesi için kızın gelinlik çağa
Önümüzde muhteşem ve parlak iki yaz var.

KONT PARIS

Ondan daha gençleri mesut anne oldular.

CAPULET

Fakat erken evlenen soluyor pek de çabuk,
Dünyada bütün ümit ve tesellim bu çocuk.
Bütün dünyalığıma yegâne odur vâris;
Kalbini kazanmağa gayret et nazik Paris.
Dileğim rızasının bir parçasıdır ancak,
Eğer kabul ederse benim rızam ve reyim
Onun seçme hududu dâhilinde olacak.
Mutat ziyafetlerden birini vermekteyim,
Sevdiğim birçok dostu dâvet ettim bu gece,
Bunlar arasındasın sevimli Paris sen de,
Bir fazla bu şenliği bir misli artıracak.
Fakirhanemde gece karanlık ve çok uzak
Göklere ışık saçan dünyevî yıldızlardan
Göreceksiniz sizler çoğunu ayan beyan.
Böyle vecd içersinde gezeceksiniz. Gece
Bu taze goncaların arasına girince,
Topal kışın ardından zinetli esvablarla
Gelen nisanda gençler nasıl bir şevk duyarsa
Onu tadacaksınız. Bakınız! Dinleyiniz!
Meziyetî en fazla olan budur deyiniz!
Böyle etrafınızda bir sürü güzel peri,
Onlar yanında kızım kalabalıktan biri.
Beraberce gidelim!

(*Uşağa bir kâğıt vererek.*)

Oğlum haydi al bunu
Güzel Verona'yı gez, ismi yazılı olan

Kimseleri böylece koşup bulduğun zaman
Söyle onlara evin açık bulunduğunu.

(*Capulet ve Paris çıkar.*)

UŞAK

Burada isimleri yazılı olanları bulmak ha? Derler ki kunduracı mezüresi ile, terzi kundura kalıbı ile, balıkçı kalemi, ressam da ağları ile uğraşmağı bilir; bense bu kâğıtta isimleri yazılı kimseleri bulmalıyım, ama yazanın yazdığı isimlerin ne olduğunu nasıl bilmeli. Bir okuma bilene gitmekten başka çare yok. Tam zamanında.

(*Benvolio ve Romeo girer.*)

BENVOLIO

Adam sen de, bir ateş bir ateşi söndürür;
Bir acı diğerinin acısiyle hafifler,
Başın döndü mü öbür tarafa onu döndür,
Bir başka ıstırapla geçer ümitsiz keder.
Gözlerini öyle bir genç hayalle doldur ki
Mahvetsin evvelkinin öldürücü zehrini.

ROMEO

Bu deva veren otun iyi gelir, gelir se...

BENVOLIO

Neye, söyle ?

ROMEO

Kırılan bir incik kemiğine.

BENVOLIO

Romeo çıldırdın mı ?

ROMEO

Yok, çıldırmadım ama

Bağlıyım bir deliden daha beter bağlarla
Hapse atılmışım da bırakmışlar beni aç
Sonra işkence etmiş, atmışlar sanki kırbaç[7].
— Akşamların hayırlı olsun arkadaş.

UŞAK

Aziz Efendimiz sizin de... Okumak bilir misiniz?

ROMEO

Evet, alnımın kara yazısını okurum.

UŞAK

Belki ezbere biliyorsunuz[8]. Rica ederim gördüğünüz bir şeyi okuyabilir misiniz?

ROMEO

Eh! Harfleri ve dili bilirsem eğer dostum.

UŞAK

Doğruyu söylediniz, hoşça kalın.[9]

ROMEO

Dur canım okuyalım, şu elindekini ver!

(*Okur.*)

"Sinyor Martino eşi ve kızları;
Kont Anselmo ve güzel hemşireleri;
Dul bayan Virtruvio;
Sinyor Placentio ile sevimli yeğenleri;
Mercutio ile kardeşi Valentine;
Muhterem amcam Capulet, eşi ve kızları;
Güzel yeğenim Rosaline ile Livia;
Sinyor Valentio ile kuzeni Tybalt;
Lucio ile şirin Helena».

(*Kâğıdı geri verir.*)

Çok güzel bir toplantı, nereye gelecekler?

UŞAK

Yukarıya.

ROMEO

Yukarıya nereye?

UŞAK

Bizim eve yemeğe.

ROMEO

Kimin evine dedin?

UŞAK

Efendimin.

ROMEO

Doğrusu daha evvel sormam lâzımdı bunu.

UŞAK

Şimdi siz sormadan söyliyeyim. Efendim zengin Capulet'tir ve eğer Montague'lerden değilseniz şarap içmeğe buyurun. Hoşça kalın!

(Çıkar.)

BENVOLIO

Capulet'lerin mutat ziyafetinde, senin
Çok sevdiğin Rosaline.
Verona'nın tapılan eşsiz güzelleriyle
Birlikte bulunacak.
Gidelim, ve bitaraf gözle etrafına bak!
Yüzünü yüzleriyle karşılaştır bir kere,
Göreceksin kuğunun bir karga olduğunu.

ROMEO

Gözlerimin sarsılmaz imanı eğer bunu
Yaparsa, böylelikle günah işlerse eğer
Ateş olsun göz yaşım, ve yaşların içinde

Çok defa boğulup da ölemiyen bu gözler
Yakılsın kâfir gibi cehennem ateşinde.
Sevgilimden çok daha güzel biri mi dedin?
Tabiatın varlığa kavuştuğundan beri
Her şeyi gören güneş
Görmedi ona bir eş.

BENVOLIO

Güzel buldun; çünkü bir başkasını görmedin.
Her iki gözünde o billûr terazilerin
O vardı. Halbuki o gözlerden birisinde
Bir başkasının aşkı o kızın sevgisiyle
Boy ölçüşmek lâzımdı. Ziyafette bu akşam
Sana göstermek için onu çalışacağım.
Şimdi olağanüstü bulduğun bu güzele
Belki demiyeceksin o zaman güzel bile.

ROMEO

Göstereceklerini seyretmeğe değil de
Sevgilimi seyr için geliyorum seninle,
Onun ihtişamında saadete ermeğe.

(Çıkarlar.)

SAHNE III

Capulet'in evinde bir oda.

(Leydi Capulet ve Dadı girerler.)

LEYDİ CAPULET

Dadı kızım nerede? Buraya göndersene.

DADI

On iki yaşımdaki kızlığım üzerine
Yemin ederim madam çağırdım. Haydi kuzum!
Allah saklasın! Kızım! Juliet'im, haydi yavrum!

(Juliet girer.)

JULIET

Ne var? Kim çağırıyor?

DADI

Küçük hanım anneniz.

JULIET

Efendim, buradayım, bir şey mi istediniz?

LEYDİ CAPULET

Mesele şu. Dadı, sen bizleri yalnız bırak,
Gizli konuşacağız. Dur dadı, dön bana bak,
Sen de dinle. Kızımın artık yaşı büyüdü.

DADI

Ah, dün gibi bilirim onun doğduğu günü.

LEYDİ CAPULET

Henüz on dört olmadı.

DADI

On dört dişim üstüne
Bahse girerdim ama kaldı sade dört tane.
Daha on dördünde yok. Yortuya ne kadar var? [11]

LEYDİ CAPULET

Yortuya ne kadar mı? On beş, yirmi gün kadar.

DADI

Kaç gün olursa olsun, önümüzdeki yortu
Gecesi dolduracak kızınız tam on dördü.
Yaşıttı o Susan'la. Allah rahmet eyleye!
Ah, Tanrım benden aldı lâyık değilim diye.
Evet, ne söylüyordum? Yortu gecesi tamam
On dördüne basacak, hem nasıl hatırlamam
On bir sene evveldi ki zelzelede onu

Sütten kesmiştim o gün, hiç unutamam bunu
Memelerime pelin sürmüş, sabah habersiz,
—Ha Mantua'daydınız o zamanlar beyle siz,
Güvercinlik önünde güneşte otururken
Dudağını değdirdi acı mememe, birden
Ekşi gelip küçüğün güler yüzü asıldı.
İşte tam bu sırada güvercinlik sarsıldı.
Zelzele "Kaç!„ diyordu, buna meydan vermeden
Uzaklaştım ordan ben.
Yardımsız duruyordu o zamanlar ayakta,
Durmak değil yürüyor, koşuyordu dâ hattâ.
Bu yüzden bir gün evvel düşmüştü yüzü koyun;
Nurlar içinde yatsın kocam "Juliet ne oldun?„
Diyerek kaldırmıştı, "Sen yüz üstü mü düştün?
Sırt üstü düşeceksin aklının erdiği gün.
Değil mi Jule?„ Zavallı kız sesini kesip de
"Evet„ deyivermez mi, olur şey değil hele
Şaka sahih olursa. Ne diyordum, unutmam
Bin sene yaşasam da; "Değil mi?„ dedi kocam
Bu güzel maskara da "Evet„ demez mi hemen.

LEYDİ CAPULET

Yetişir artık dadı, konuşmanı kes lûtfen!

DADI

Olur, ama geliyor bana gülmek ansızın
Düşünüp sustuğunu, "Evet„ diyerek kızın.
Horozun yumurtası kadar alnında bir şiş [12]
Fena düşmüştü yere, sesinde bir inleyiş
Kocam demişti hemen "Sen yüz üstü mü düştün?
Sırt üstü düşeceksin aklının erdiği gün.
Değil mi "Jule?„ Zavallı "Evet„ deyivermişti.

JULIET

Dadı kuzum sus artık, yeter başımız şişti.

DADI

Sus, bitti işte. Allah bağışlasın, kızım sen

Tamam bugüne kadar emzirdiklerimin en
Güzelisin. Senin bir düğününü göreyim.
Budur bütün dileğim.

LEYDİ CAPULET

Düğün mü? Ben de bundan bahsetmek istiyordum.
Evlenmek hakkında ne düşünüyorsun yavrum?

JULIET

Hayalimden geçmiyen bir şereftir evlenmek

DADI

Kızım, böyle bir cevap yaraşıyor sana pek.
Derdim ki zekâ emdin, olmasaydım sütninen,
Süt yerine memeden.

LEYDİ CAPULET

Geldi zamanı artık
Düğünü düşünmenin. Verona'nın güzel, şık,
Senden küçük kızları anne oldular bütün,
Bense senin kadardım seni doğurduğum gün.
Uzun lâfın kısası, asîl Paris seninle
Evlenmek arzusunda.

DADI

Kızım sen beni dinle,
Onun gibi bir adam, öyle nazik ve kibar
Her bir şeyi mükemmel, yapma bir bebek kadar!

LEYDİ CAPULET

Verona'nın baharı görmedi öyle çiçek.

DADI

Çok doğrudur sözünüz; bulunmaz böyle çiçek.

LEYDİ CAPULET

Ne dersin kızım, onu sevebilecek misin?
Ziyafette olacak bu akşam genç Paris'in;

Kitapmış gibi oku karşında duran yüzü
Güzellik kaleminin çizdiği şen gündüzü;
Sevinçle göreceksin, yüzündeki o hatlar
Büyülü bir âhenkle birbirini tamamlar.
Bu güzel kitaptaki her meçhul kalan yeri
Öğretecektir sana onun gözbebekleri.
Güzelleşmesi için kitaba bir cilt lâzım,
Bu âşıkı saracak düşün ki sensin kızım.
Balık denizde yaşar; ne güzel manzarası
Dış güzelin içteki güzeli saklaması. [13]
Bir altın cilt olursa örten altın mazmunu
Elde mi hayran olup takdir etmemek bunu.
Sen de böyle onunla birleşip evlenince
O güzelliğe sahib olacaksın iyice.

DADI

Ve zaten kadınları ereklerdir yükselten.

LEYDİ CAPULET

Kısa söyle, Paris'i sevebilecek misin?

JULIET

Bakarım sevmek için, eğer görmek sevmeğe
Sürüklerse, götürmem fakat bakışımı ben
Sizin müsaadenizden bir parça ileriye.

(*Uşak girer.*)

UŞAK

Madam, misafirler geldi, yemek hazır, sizi bekliyorlar. Küçük hanımı çağırıyorlar. Kilerdekiler, yardım etmediği için dadıya atıp tutuyor. İşime dönmeliyim.

LEYDİ CAPULET

Arkandan geliyoruz.

(*Uşak çıkar.*)

Kont bekliyor aşağda.

DADI

Kızım, şen günlerine mesut geceler ara!

(Çıkarlar.)

SAHNE IV

Bir sokak.

Romeo, Mercutio, Benvolio, beş altı maskeli genç ve meşaleciler girerler.

ROMEO

Kıyafetimiz için nutuk mu verilecek? [14]
Özür dilenmeden mi içeri girilecek?

BENVOLIO

Çoktan modası geçti böyle teranelerin
Bugün bir ziyafete serbestçe girmek için
Ne eline renkli bir Tatar yayı verilen [15]
Korkuluk kılığiyle genç bayanları birden
Korkutan bir maskeli Küpidon'a lüzum var,
Ne de ister suflör'ün ardısıra nutuklar
Dans için ne çalarsa çalsınlar yok bir beis
Bir iki danstan sonra durmayıp gideceğiz.

ROMEO

Bana meşale verin! Dans istemiyorum ben,
Işığı taşıyayım, karanlık ruhum zaten.

MERCUTIO

Yok sevgili Romeo, sen de dans etmelisin!

ROMEO

Hayır! İnanın bana, dans etmek için sizin
Hafif kunduranız var. Benimse kurşun ruhum,
Yere mıhlı gibiyim, kımıldıyamıyorum.

MERCUTIO

Sen âşıksın, ödünç al Cupid'in kanadını
Göster bize onlarla dans etmek sanatını.

ROMEO

Öyle yaraladı ki sevgi beni okıyle
Yardımiyle uçamam kanadlarının bile.
Öyle ezilmişim ki ağırlığı altında
Yükselmem mümkün değil kederimin üstüne.

MERCUTIO

İçinde ezilmekle ağırlatırsın onu
Aşk gibi nazik şeye bir yüksün ėni konu.

ROMEO

Aşk nazik bir şey midir? O öyle sert öfkeli
O kadar haşindir ki acıtır diken gibi.

MERCUTIO

Sevgi sana zalimse sen de ona zalim ol!
Acıtıyorsa acıt! Yenmek için budur yol.
Yüzümü örtmek için bir maske verin bana!
Maske üstüne maske! Beğenmesin ne çıkar [10]
Şu maskeli yüzümü mütecessis bakışlar!
Yerime kızaracak çirkin maske burada!

BENVOLIO

İçeriye girelim, haydi, kapıyı çal da,
Güzel dans etmek için hazırlıklı olun ha!

ROMEO

Meşale verin bana! Hafif yürekli gençler
Ayaklariyle hissiz hasırda tepinsinler; [17]
Bense atalarımın sözü gibi bu akşam [18]
Mum tutarak onların seyrine bakacağım.
Eğlenceyi tadında bırakmak lâzım, zira
Döner belki şakadan uğursuz bir kavgaya.

MERCUTIO

Polisin sözü gibi : «Sus! Ses çıkarma, yeter!» [19]
Çamurdan çıkarırız ihtiyar atsan eğer. [20]
Tâbirimi mazur gör, çamuruna sevginin
Saplanmışsın iyice kulaklarına değin.
Gündüz ışığında mum yakıyoruz, gitmeli!

ROMEO

Yok canım, öyle değil!

MERCUTIO

Demek istiyorum ki,
Gündüz yanan lâmbalar gibi bizler boş yere
Vakit sarf ediyoruz. Söylenince bir kere
Bir söz başka değildir söylendiği mânadan,
Aptallıktır sadece duymak hiç anlamadan!

ROMEO

Bu maskeli baloya gitmekte niyetimiz
İyi ama, akıllı işi değil gitmemiz.

MERCUTIO

Ne için diye sorsam?

ROMEO

Rüya gördüm dün akşam!

MERCUTIO

Ben de gördüm bir rûya!

ROMEO

Gel seninkini anlat!

MERCUTIO

Gördüm ki rûya gören yalan der ekseriya.

ROMEO

Rûyada gördükleri hayal değil hakikat.

MERCUTIO

Kıraliçe Mab girmiş rûyana öyle ise [21]
O rûya perisidir. Boyu bir belediye
Memurunun şehadet parmağındaki akik
Bir taş üzerindeki şekilden daha küçük
Zerrelerin çektiği arabasiyle gelir,
Uyuyanların burnu üzerinde gezinir.
Muhteşemdir doğrusu arabanın her yeri,
Çekirge kanadından yapılmıştır üzeri,
Tekerlekleri uzun örümcek bacağından,
Dizginleri en küçük örümceğin ağından,
Koşumları mehtabın nemli ışıltısıdır,
Bir cırcır böceğinin kemiği kamçısıdır.
Kamçının ince zardan yapılmış ucu titrer;
Arabacı üstüne kurşuni elbiseler
Giymektedir, kim diye merak ederseniz, bu
Bir hizmetçinin tembel parmağından çıkan bir
Kurdun, yarısından da küçük olan sinektir. [22]
Arabasiyse onun boş bir fındık kabuğu ;
Eski zamandan beri periler arabası
Yapmakta mahir olan arabacı ustası
Bir sincap yahut da bir ihtiyar tahtakurdu
Yapmıştır mahirane bir itinayla bunu.
Böyle tantanayla o âşık dimağlarında
Dolaşarak geceden geceye hep dört nala
Gösterir gözlerine âşıkane rûyalar,
Sonra ordan ayrılıp başka yerlere koşar,
Saray adamlarının gezinir dizlerinde
Nezaket rûyaları görürler gözlerinde
Av'kat parmaklarında bir kere gezindi mi
Almışız zannederler dâvanın ücretini.
Ve bazan bayanların dudaklarında gezer
Görür rûyada onlar doyum olmaz bûseler;

Şayet tatlı kokusu varsa nefeslerinde
Dudakların bir uçuk bırakır üzerinde.
Bir saray adamının burnunda yürür bazan
Kırala verilecek bir dilekçesi olan
Kimseyi buldum diye coşturur rûyasında. [23]
Ve gıdıklar burnunu bazan bir papazın da
Bir öşür domuzunun kuyruğiyle, bu sefer
Papaz rûyada nezir aldığını zanneder. [24]
Bazan da bir askerin ürpertir ensesini
Düşmanının başlarını rûyada kestiğini,
Yahut hattında gedik, çelik pala, kanlı saç,
Pusular, ve şerefe kaldırılan beş kulaç
Derinlikte kadehler gösterir bu askere.
Ve sonra kulağında tırampet birkaç kere
Çalar, birden uyanır, böyle korku içinde
Savurduktan sonra bir iki dua, o yine
Tatlı uykuya dalar. Yine bu Mab'dir gece
Atların yelesini karıştıran gizlice,
Ve onları büyülü bir bağla düğümliyen
Çözüldü mü çözene felâket gelsin diyen.
Ve yine bu korkulu rûyaların perisi [25]
Yatağında yatarken genç kızlar arka üstü
Abanır üstlerine, sıkıştırır onları
İlk defa o öğretir iyi zevce olmağı
Sonra yine bu peri...

ROMEO

Yeter, Mercutio, yeter !
Söylediğin boş sözler !

MERCUTIO

Doğru, bahsediyordum rûyalardan; onlar ki
Meşgalesi olmıyan dimağın bebekleri,
Ancak pek zavallı bir tasavvurun mahsulü.
Rûyalar ki havadan öyle hafif ve titrek;
Rûyalar ki şimalin şimdi donmuş göğsünü
Büyülerken kızınca, etrafa çiyler saçan

Cenuba dönüveren şu havai rüzgârdan
Daha fazla kararsız belki daha da ürkek.

BENVOLIO

Bahsettiğin bu rüzgâr bizleri kendimizden
Geçiriyor. Yemeğe geç kalmışız sahiden.

ROMEO

Hayır, dostum, bilâkis daha henüz pek erken.
İçimde bir his sanki yıldızlar arasında
Sallanan bir şeamet, çılgınlıklardan sonra
Üzerime çökecek sanıyorum bu gece,
Vakitsiz ölüm gibi hiç şüphesiz kahpece
Bir cezayla göğsümün içindeki bu kalbi
Durdurup ömrüme bir son verecekmiş sanki.
Ömrümün dümenini idare eden kuvvet
Gemimi rotasında sevk edecektir elbet.
Yürüyün arkadaşlar !

BENVOLIO

Davullar çalsın !

(Sahnede yürürler. Çıkarlar.)

SAHNE V

Capulet'in evi

(Uşaklar peçetelerle girer.)

I. UŞAK

Potpan nerede? Ne için sofrayı kaldırmağa yardım etmiyor? Tam adamını buldun, O tabak kaldırıp, tabak silecek ha !

II. UŞAK

Terbiye ve nezaket bir iki kişinin elinde bulunursa, üstelik bu eller de kirli olursa ne fena !

I. UŞAK

Kaldırın iskemleleri, büfeyi kenara çekin, tabaklara bakın. Aferin sana! Bana bademli çörekten bir parça ayır. Eğer beni seversen kapıcıya söyle de Susan Grindstone ile Nell'i içeri bıraksın. Anthony, Potpan !

II. UŞAK

Efendim buradayız.

I. UŞAK

Canım büyük salondan sizi arıyorlar, çağırıyorlar, soruyorlar, bağırıyorlar. Neredesiniz yahu !

II. UŞAK

Hem burda, hem orda olamayız ya ! Kaç parça olalım? Haydi çocuklar! Çabuk olun! Dünya var imiş ya ki yok imiş. [26]

(*Maskeliler girer.*)

(*Uşaklar, Capulet, Karısı, Kızı, ve Tybalt ile birlikte bütün misafirler girer.*)

CAPULET

Hoş geldiniz, buyrunuz, muhterem efendiler !
Ayakları sıkmıyan kızlar dans edecekler
Sizinle. Söyleyiniz, hanım kızlar hanginiz
Böyle dans teklifini reddedebilirsiniz ?
Naz edenin nasırı var diye hükmederim.
Bir zamanlar ben de bir maske altında böyle
Çok güzel bir kadına tatlı ve alçak sesle
Masallar anlatırdım. Yazık geçti o günler !
Bir daha hoş geldiniz ! Efendiler verin yer !
Açılın ! Çalgıcılar çalın ! Kızlar oynayın !

(Çalgı başlar, dans ederler)

Daha ışık getirin, masaları dayayın !
Sıcak bastı, söndürün yanan ateşi hemen.
Dostum, maskelilerin dansı çok güzel cidden;
Yok kuzenim oturun, dans etmek geçti bizden;
Son defa maskeleri
Taktığımızdan beri
Kaç sene kadar oldu ?

II. CAPULET

İnan, otuz yıl oldu.

CAPULET

Ne diyorsun, imkânı yok olmadı o kadar,
Lucentio'nun düğünü olalı kaç sene var,
O gün maske takmıştık. Bu yortuda pekâlâ
Yirmi beş yıl olacak.

II. CAPULET

Fazladır, daha fazla,
Oğlu daha büyüktür; otuzu geçti belki.

CAPULET

Yok canım nasıl olur, o kadar değil cidden
Rüştüne varmamıştı iki sene evveli.

ROMEO (Uşağa)

Bak, şu asılzadenin sağ elini süsliyen
Bu güzel bayan da kim ?

UŞAK

Bilmiyorum efendim.

ROMEO

Meş'alelere parlak yanmağı gösteren o !
Bir habeş kulağında duran pırlanta gibi
Gecenin ortasında haşmetle ürperen o !

Güzeldir el sürmeğe kıyamıyacak kadar,
Yer yüzüne çok faza gelen bir kıymeti var.
Kargalar arasında beyaz güvercin sanki,
Akranlarından öyle güzel, öyle başka ki.
Dans bitince durduğu yere gidip göreyim,
Onunkine değerek takdis edilsin elim.
Kalbim hiç sevmiş miydi ? Gözlerim edin inkâr !
Güzeli görmemişim ben bu geceye kadar.

TYBALT

Sesine bakılırsa Montague'lerden biri.
Kılıcımı bul, küçük ! Bu suratı maskeli
Herif hangi cür'etle
Gelmiş eğlencemizle bizim alay etmeğe ?
Diyor ki ailemin şerefiyle namusu
Günah olmaz öldürsen bu herifi doğrusu.

CAPULET

Ne o yeğenim ne var? Neden bu hiddet, şiddet?

TYBALT

Amca Montague'lerden biri işte, dikkat et;
Bir düşman ki bizlere hakaret niyetiyle
Davetimize gelmiş küstah, alay etmeğe.

CAPULET

Romeo değil mi o ?

TYBALT

O ya ! Alçak Romeo !

CAPULET

Sakin ol yavrum, onu kendi haline bırak !
Tavrında asılzade vekarı var, iyi bak !
Doğrusunu istersen öğünüyor Verona
Baktıkça meziyetli ve dürüst bu oğlana.
Verseler bile bütün şehrin hazinesini

İstemem evimizde tahkir edilmesini.
Onun için sakin ol, hiç görmemezlikten gel.
Ben böyle istiyorum çünkü her şeyden evvel
Hürmet etmek istersen bu isteğime şayet,
Davete yakışmıyan şu asık yüzü defet.
Sevimli tavır takın !

TYBALT

Siz hele şuna bakın,
Çıldırtıyor insanı huzuriyle şu alçak,
Yok, tahammül edemem,

CAPULET

Edeceksin, bana bak!
Delikanlı ne dedin? Edeceksin diyorum.
Haydi git! Ev sahibi ben miyim yoksa sen mi?
Çekil ordan! Tahammül etmiyor musun, yavrum?
Burda kavga çıkarmak istiyorsun demek ki!
Horoz gibi çöplükte böbürlenip de, şimdi
Bize bu tasladığın senin efendilik mi?

TYBALT

Yok amca, bu çok ayıp!

CAPULET

Haydi, haydi uzatma!
Amma da şımarıksın. Ya, demek ayıpmış ha?
Bu şakadan sana da bir zarar gelebilir.
Ne yaptığını bilir,
Bilmez misin amcanı?
Bana karşı gelmenin doğrusu tam zamanı!
Çok yaşayın çocuklar — İnatcı herif sen de!
Sesini kes, yoksa — Hey! Işık getir! Elbette
Ben seni susturmanın yolunu bilirim! Sus!
Aferin çocuklarım, güzel oynuyorsunuz!

TYBALT

Sabrım ve itidalim öfkemle çarpışıyor,
Hiddetle titriyorum! Nefsimi zaptetmek zor,
Gidiyorum, fakat bu müdahale muhakkak
Tatlılıktan çıkıp da acı bir zehrolacak!

(*Tybalt çıkar*)

ROMEO

Şu değersiz elimle bu mukaddes mihraba
Hürmetsizlik edersem ben eğer dokunmakla
Tazmine âmadeyim. Dudaklarım bu iki
Utangaç ziyaretçi
Hazırdır bu temasın sertliğini silmeğe.
Nazik bir bûse ile.

JULIET

İyi yolcu! Eline karşı haksızlıktır bu
Hiç böyle bir hareket hürmetsizlik olur mu?
Azizlerin eline hacılarınki değer
Ve onlar böyle avuç avuca öpüşürler.

ROMEO

Azizin ve hacının hiç dudakları yok mu?

JULIET

Var ama, dua etmek için, mukaddes yolcu!

ROMEO

Gel Aziz, yaptığını öyleyse bu ellerin
Bırak, dudaklar yapsın! Ne olur izin verin!
İmanımı yeise döndürmeyin sakın ha!

JULIET

Kımıldamaz azizler kabul ederken dua!

ROMEO

Duamın cevabını alırken kımıldama!
İşte dudaklarımdan günah silinmiş oldu.

(*Onu öper.*)

JULIET

Öyleyse şimdi günah dudaklarımda kaldı.

ROMEO

Ah! Ne tatlı bu günah! Bu mu günahlı dudak!
Günahımı geri ver!

(*Tekrar öper.*)

JULIET

Kitaba uydurarak

Öpüyorsunuz beni.

DADI

Küçük hanım, anneniz
Görüşmek istiyor.

ROMEO

Kim, annesi?

DADI

İlâhi, siz
Çok yaşayın. Annesi sahibidir bu evin,
Uslu, akıllı, iyi bir hanım. Hani demin
Konuşuyordun, işte emzirdiğim kız odur;
O kız kimin olursa dünya da onun olur. [27]

ROMEO

Demek o bir Capulet? Sevimli alacaklı!
Düşmanıma borçluyum şu halde bu hayatı.

BENVOLIO

Haydi, artık gidelim, eğlence tavındayken.

ROMEO

Korkarım öyle. Neş'em bu yüzden kaçtı zaten.

CAPULET

Yok, hazırlanmayınız, gitmeğe çok vakit var.
Biraz daha oturun, yemek hazırlıyorlar.
Demek gideceksiniz? Öyleyse teşekkürler,
Geceniz hayır olsun! Buraya meşale ver!

(*Maskeliler çıkarlar.*)

Allah rahatlık versin! Haydi herkes yatağa!
İnan ki çok geç olmuş, gidiyorum yatmağa.

(*Juliet ve Dadı'dan başka herkes çıkar.*)

JULIET

Dadı, gel buraya bak! Hangi asîlzade bu?

DADI

İhtiyar Tiberio'nun bir tek vârisi, oğlu.

JULIET

Ya dadı söyle kimdir kapıdan çıkan şimdi?

DADI

O mu? Bilmem, herhalde genç Petruchio'dur belki.

JULIET

Ya bu asılzadenin peşisıra giden şu,
Hani hiç dans etmiyen?

DADI

Tanıyamadım onu.

JULIET

Dadı, git ismini sor. - Evliyse eğer yazık,
Bana mezar olacak gelin döşeğim artık.

DADI

Romeo, bir Montague, düşmanınızın oğlu.

JULIET

Biricik nefretimden biricik sevgim doğdu.
Erken görülen meçhul, geç tanınan birisi !
Böyle menfur düşmanı birden sevebilmekse
Mucizevi bir aşkın garip bir ifadesi.

DADI

Ne diyorsun? Bu da ne?

JULIET

Az evvel dans ederken öğrendiğim manzume.

(*İçeriden çağırırlar : «Juliet!»*)

DADI

Şimdi, şimdi...
Kızım gidelim haydi, misafirler hep gitti.

(*Çıkarlar.*)

PERDE II

PROLOG

(Koro girer.)

KORO

Şimdi ölüm döşeğine uzanmıştır ilk sevda,
Vârisi olmayı bekler başında yeni sevgi;
O güzel ki ölmek bile istenmiştir uğrunda,
Güzel değildir Juliet'le bir kıyas edildi mi.
Artık Romeo sevilir, eskisinden çok sever
Onun, cazip bakışiyle büyülenmiştir, sanki.
Söyliyecektir Juliet'e aşkla ürperen sözler
Juliet aşkını kaçırır oltalardan yem gibi.
Düşman addedildiğinden nefsinde kolay bulmaz
Romeo sevda yemin'i savurmak cüretini;
Juliet de âşıktır ama imkânları daha az
Sık tadamaz ilk aşkını görmek saadetini.
Fakat sevgi kuvvet verir, zaman onlara imkân
Vuslat zor olsun ki bulsun bunda bir neş'e insan.

(Çıkar.)

SAHNE I

Capulet'in bahçesi yanında bir yer.

(Romeo girer.)

Kalb burda bırakılıp uzağa gidilir mi?
Geri dön, toprak vücut, bul kendi merkezini.[28]

(Duvara tırmanır, bahçeye atlar.)

(Benvolio Mercutio ile girer.)

BENVOLIO

Romeo neredesin, kuzenim, hey, Romeo!

MERCUTIO

Çok akıllı çocuktur, yatmağa gitmiştir o.

BENVOLIO

Bu yana gitti gördüm, bu tarafa yürüdü.
Şu bahçe duvarından atladı. Çağırsana!

MERCUTIO

Ruh çağırırmış gibi yapayım da bir büyü
Nasıl gelirmiş, şimdi gösteririm ben sana.,
Romeo! Güzel hayal! Çılgın genç! Arzu! Âşık![29]
Bir «ah!» şekline gir de karşımıza öyle çık!
Yeter söylersen bana sadece bir kafiye!

«Yavrum!» «Kumrum!» de yahut bağır «burdayım» diye!

Sırdaşım Venus için hoş bir söz al ağzına,
Hani kıral Cophetua bir dilenci kızına[30]
Âşık olduğu vakit okunu öyle iyi
İsabet ettiren kör, oğlu onun vârisi
Genç Adam Cupid var ya, ona bir gülünç ad tak.[31]
Duymuyor, oynamıyor, gelmiyor da, hele bak
Ölü taklidi yapan şu maymunu kaldırsak.[32]
Ey ruh gel, Rosaline'in parlak gözleri için,
O yüksek alnı ile kızıl dudağı için,
Biçimli ayakları, muntazam bacakları,
Oynak kalçalarına bitişik yerler için,
Gel, olduğun gibi sen bizlere görünüver!

BENVOLIO

Sözlerini duyarsa kızacaktır, Mercutio.

MERCUTIO

Kızmaz bu sözlere o. Onu kızdırır ancak

Sevgilisi önünde garip bir şey kaldırmak.
Fakat benim çağışım hem mâkul, hem namuskâr.
Sevdiğinin ismini anmaktayım ben çünkü
Ortaya çıkaracak onu, yaptığım büyü.

BENVOLIO

Ağaçlar arasında gizlemiş o kendini
Ahbaplık etmek için garip geceyle belki.
Aşkı kördür, elbette hoşlanır karanlıktan.

MERCUTIO

Sevgi körse bulamaz hedefini o zaman.
Bir armut ağacının altında oturmuş da
— Hani hizmetçi kızlar kendi aralarında
Gülüp konuşurlarken benzetirler armuda—
«Armut piş, ağzıma düş» diye bekliyor demek,
İstiyor sevdiğinin o yemişini yemek. [33]
Allah rahatlık versin, Romeo, aziz dostum,
Ben artık karyolama yatmağa gidiyorum.
Senin için belki de güzel bir sedir toprak,
Benim uyumam için hayli soğuk bir yatak.
Haydi, gidiyor muyuz?

BENVOLIO

Öyle ya, gidelim biz.
Bulunmak istemiyor, aramak semeresiz.

(*Çıkarlar.*)

SAHNE II

Capulet'in bahçesi.

(*Romeo girer.*)

ROMEO

Yarayla alay eder, yaralanmıyan kimse. [34]

(*Juliet pencerede görünür.*)

Dur, şu karşıki camdan süzülen ışık da ne?
Anladım Şark orası, Juliet'se güneşidir!
Yüksel, ey güzel güneş, şu hasut ayı öldür!
İlâhın olan aydan daha güzelsin diye
Bak nasıl ay sararıp soluvermiş kederden.
Mademki kıskanıyor, vazgeç kulluk etmekten.
Bâkir elbisesinin soluk yeşil rengi var,
Sen onlara bürünme, onu deliler takar.
Sevgilim. Ta kendisi! Aşkımdır, eşimdir bu!
Ah! Ne olur bilseydi sevgilim olduğunu.
Konuşuyor, gene de ses çıkmıyor ağzından;
Ne çıkar, anlatıyor arzusunu gözleri,
Ben onlara veririm cevabımı, fakat o
Benimle konuşmuyor; benimki de küstahlık.
Gökyüzünün belki en güzel iki yıldızı
İşleri varmış gibi «Şu küçük yuvamızı
Ne olur dolduruver biz gelinceye kadar»
Diyerek gözlerine sanki yalvarıyorlar.
Gözler gökte, yıldızlar olsaydı gözlerinde
Yıldızı soldururdu yanağın üzerinde
Ürperen şu parıltı
Güneşin solduruşu gibi kandili tıpkı.
Gökyüzünde fezanın içersinden gözleri
Öyle parlak bir ışık yağmuru serperdi ki,
Kuşlar öterdi, gece sona erdi sanarak.
Yanağını eline ne güzel dayamış, bak!
Ne olur o yanağa değebilmek için ben
Elinin üzerinde olsaydım bir eldiven.

JULIET

Yarabbim!

ROMEO

Konuşuyor. Meleğim, konuş tekrar!
Çünkü sen bu geceye haşmet verdiğin kadar
Üstümde gökten gelen haber vericisin de;
O bulutlar aşarak gökte gezdiği zaman

Nasıl seyredenleri bırakıyorsa hayran
Öylece bakıyorum meleğim, sana ben de.

JULIET

Ah, Romeo! Romeo! Neden Romeos'un sen?
Babanı inkâr eyle, kendi ismini reddet!
Yapamazsan yemin et Juliet'i sevdiğine,
O zaman vazgeçerim ben olmaktan Capulet.
(Romeo kendi kendine.)
Dinliyeyim mi daha, yoksa sesleneyim mi?

JULIET

Benim düşman olduğum yalnız senin adındır.
Montague olmasan da bu vücut yine senin,
Zaten Montague nedir. Ne eli bir erkeğin,
Ne ayağı, ne kolu, ne de başka bir uzvu.
Başka ad takın! İsmin bir kıymeti olur mu?
Gül denilen çiçeğin adı değişse bile
Kokacaktır o yine eski güzelliğiyle.
Romeo olmasaydı Romeo'nun da adı,
Mükemmeliyetinden bir şey kaybolamazdı.
At bu ismi Romeo, sana ait olmıyan
Adını redde bedel al bütün varlığımı.

ROMEO

Alıyorum o halde.
Sen yeniden vaftiz et beni, bana «Aşkım» de,
Bundan böyle Romeo adı taşımam ben de.

JULIET

Kimsin böyle gecenin içine gizlenerek
Sırrımı öğrenmeğe gelen yabancı erkek.

ROMEO

O, öyle bir isimle anılmaktaki sana
Kim olduğunu nasıl anlatacak bilmiyor.
Düşmanının adıdır diye bu addan ben de

Güzel meleğim inan, tiksinir, iğrenirim.
Yazsaydım ben elbette, yırtar atardım şimdi.

JULIET

On cümle kadar bile duymadı kulaklarım
Senin ağzından, fakat yine hat'rımda sesin,
Montague'lerden biri, Romeo değil misin?

ROMEO

Ne o, ne de öbürü, hoşlanmıyorsan eğer.

JULIET

Hem buraya sen nasıl geldin, elâlem ne der?
Bahçenin duvarları yüksek, aşılması zor
Hem sonra sen bir kere kim olduğunu düşün,
Görülecek olursan muhakkaktır ölümün!

ROMEO

Sevginin kanadları duvarları aşıyor,
Durduramaz sevgiyi elbette taş hudutlar,
Aşkın teşebbüs edip başarmadığı ne var?
Bana mâni olamaz ailenden hiç kimse.

JULIET

Ah! Seni öldürürler burada görürlerse.

ROMEO

Çekilmiş kılıçlarla yirmi düşmanın eli
Değildir gözlerinden daha çok tehlikeli.
Sen bana yalnız tatlı bir tebessümünle bak,
Düşmanlarımdan beni sade bu koruyacak.

JULIET

Yok, dünyada istemem burada görülmeni.

ROMEO

Gizliyecektir gece bakışlarından beni.
Sevmiyecek olursan bulmuşlar bunda ne var?

Sevgini bekliyerek tehirdense ölmeği
Kinleri hayatıma bir son versin ne çıkar.

JULIET

Sana kim gösterdi de bulabildin bu yeri?

ROMEO

Bu fikri ilham eden aşkının yardımiyle.
O, akıl verdi bana, ben de ona göz oldum.
Gemici değilsem de, o engin denizlerle
Yıkanan kumsal gibi çok uzak olsan bile
Denize açılırdım sana ulaşmak için.

JULIET

Şu gecenin örtüsü yüzümde olmasaydı
Söylediğim sözleri duyduğun için demin
Yanaklarımın nasıl kızardığ'nı görürdün.
İsterdim ananeye usule uyabilip
Söylediğim sözleri inkâr edebilmeği.
Elvedâ resmiyete! Seviyor musun beni?
Biliyorum ki «Evet, hem de çok» diyeceksin
Peki, inanıyorum. Yemin edeyim deme,
Belki de tutamazsın. Eğlenirmiş Jupiter
Yeminini tutmıyan âşıklarla, Romeo
Sevgilim, seviyorsan bana açıkça söyle.
Yok eğer benim kolay elde edildiğimi
Sanıyorsan, çatayım kaşlarımı o zaman
Öfkeyle sana «Hayır» diye cevap vereyim,
Ta ki sen yalvarasın senin olayım diye.
Doğrusunu istersen güzel Montague, seni
Çılgınca seviyorum, ve bu yüzden belki de
Bu hareketlerimi hoppaca buluyorsun.
Fakat inan sevgilim, bilgiç nazeninlerden
Daha fazla sadakat göstereceğim sana.
İtiraf etmeliyim, çekingen olmalıydım,
Fakat ben hiç farkına varmadan, sevdiğimi
Ağzımdan işitmişsin. Ne olur affet beni,

Bu gecenin meydana çıkardığı za'fımı
Hafifmeşreplik sanma!

ROMEO

Sevgilim şu gördüğün
Yemiş ağaçlarının üstünü gümüşliyen
Mukaddes ayın başı için yemin ederim.

JULIET

Sakın ay üzerine yemin edeyim deme,
Her gece gökyüzünde şeklini değiştiren
Kararsız Aya benzer sonra senin sevgin de.

ROMEO

Nasıl yemin edeyim?

JULIET

Hayır hiç yemin etme,
Yok, muhakkak bir yemin etmeği istiyorsan
Gönlümdeki mâbedin aziz ilâhı olan
Kusursuz varlığının üzerine yemin et,
Ben sana inanırım!

ROMEO

Eğer gönlümdeki aşk..

JULIET

Peki, dur yemin etme. Her ne kadar varlığın
Sevindiriyorsa da, bu geceki sözleşme
Pek acele, pek âni ve hiç düşünülmemiş
Olduğu için beni bilhassa çok üzüyor.
Bu «Çaktı» diyemeden gökyüzünden silinen
Şimşeğe pek benziyor. Ruhum, aydın geceler!
Yazın olgunlaştıran nefesiyle bu sevgi
Goncası çok güzel bir çiçek oluverecek
Öbür görüşmemizde. Geceler hayır olsun!
Ruhumda esen huzur senin gönlüne dolsun!

ROMEO

Ah, bu kadarcıkla mı bırakacaksın beni?

JULIET

Daha ne türlü tatmin edilmek istiyorsun?

ROMEO

Ben sevgimin üstüne nasıl yemin ettimse
Sen de öyle yemin et, aşkının üzerine.

JULIET

Aşkımı sana verdim sen istemeden daha,
Bir kere daha versem keşke elde olsa da.

ROMEO

Geri mi alacaksın, sevgilim, söyle, niçin?

JULIET

Cömertçe davranarak sana iade için.
Zaten elimde olan bir şeyi istiyorum.
Cömertliğim denizler gibi ucsuz bucaksız,
Sana olan sevgimse denizler kadar derin,
Bunlardan ne kadar çok sana verecek olsam
Verdiğimden daha çok oluyor bende kalan.
Çünkü her ikisi de hiç tükenmek bilmiyor.
İçerden ses geliyor. Canım, aşkım, hoşça kal !
(*Dadı içerden seslenir.*)
Şimdi gelirim, dadı ! Benim güzel Montague'm !
Vefasız olma, bekle, şimdi tekrar dönerim.

(*Çıkar.*)

ROMEO

Ey mutlu, mutlu gece ! Ama gecedir diye
Çok korkuyorum bütün bu inanılmıyacak
Kadar tatlı şeylerin bir rüya olmasından.

(*Juliet girer.*)

JULIET

İki, kelime daha, çok sevgili Romeo,
Sonra artık geceler hayırlı olsun sana.
Eğer beni sevmekte kötü niyetin yoksa,
Maksadın evlenmekse yarın bana haber ver,
Sana göndereceğim bir adamla muhakkak
Merasimin nerede kaçta olacağını.
O zaman varlığımı ayaklarına atar
Ve arkandan gelirim tâ ölünceye kadar.

DADI (*içeriden.*)

Küçük hanım !

JULIET

Dur, şimdi geliyorum. — Yok eğer
Maksadın başka ise yalvarırım cevap ver.

DADI (*içerden.*)

Küçük hanım !

JULIET

Şimdi, dadı. — Sana çok yalvarırım, bir daha
Görünme de kalayım kederimle başbaşa.
Birini gönderirim yarın.

ROMEO

Dünyalar benim !

JULIET

Sana binlerce defa şen ve aydın geceler !

(*Çıkar.*)

ROMEO

Senin nurundan mahrum gece olur mu aydın ?
Sevgili sevdiğine koşarken, talebenin
Derslerden kurtuluşu gibi bir sevinç taşır.
Sevgili sevdiğinden, talebenin okula
Gidişi gibi mahzun bir yüzle uzaklaşır. [36]

(*Juliet tekrar girer.*)

JULIET

Şey, Romeo! Ne olur, sevgili şahinimi
Çağırabilmek için ötsem doğancı gibi.
Kısıktır esaretin sesi çok bağıramaz
Yoksa aksisedanın uyuduğu mağ'rayı
İnletir de onun sâf hava olan diline
Romeo'mun ismini durmadan söyletirdim,
O zaman benimkinden kısık olurdu sesi.
Romeo!

ROMEO

Ruhum beni çağrıyor. Gece sessizliğinde
Sevgililerin sesi ne kadar cana yakın
Dinliyen kulaklara musiki kadar tatlı!

JULIET

Romeo!

ROMEO

Söyle ruhum!

JULIET

Şey! Kaçta göndereyim?

ROMEO

Yarın sabah dokuzda.

JULIET

Muhakkak gönderirim. Yarın sabaha kadar
Daha sanki aradan geçecek yirmi yıl var.
Unuttum seni niçin çağırmıştım geriye.

ROMEO

Sen hatırlama ben de hep böyle bekliyeyim.

JULIET

Sen karşımda durdukça ben seninle bulunmak
Zevkinden başka bir şey düşünemem, büsbütün
Unuturum o zaman.

ROMEO

Ben de bu evden başka
Evleri unutarak kalırım sen tamamen
Unutasın diye.

JULIET

Bak, artık sabah oluyor.
Gitmeni istiyorum. Yine de bir şımarık
Çocuğun kuşu gibi öyle uzağa değil.
Yaramazın elinden bir parça salıverip
Verdiği hürriyeti kıskanarak ardından
İpekten bir iplikle tekrar geri çektiği
Zincirlere vurulmuş zavallı mahpus gibi.

ROMEO

Keşki kuşun olsaydım!

JULIET

Ah, ne iyi olurdu!
Ama yine ben seni sevgimden öldürürdüm.
Hoşça kal! Öyle tatlı bir acı ki ayrılık,
Sabaha kadar sana Allaha ısmarladık!

(*Çıkar.*)

ROMEO

Gökten gözüne uyku, gönlüne sükûn insin.
Ben olmalıydım inen yerine ikisinin!
Şu mukaddes pederin giderek hücresine
Bu mutlu hâdiseyi güzelce anlatayım,
Yardımiyle bakayım başımın çaresine.

(*Çıkar.*)

SAHNE III

Rahip Laurence'nin hücresi
(*Elinde bir sepetle rahip Laurence girer.*)

RAHİP LAURENCE

Serpiştirerek doğu bulutlarına ışık,

Kurşuni gözlü sabah, solgun suratı asık
Geceye gülümsüyor. Titan'ın cehennemî [37]
Tekerleği önünde, doğan günün yolunda
Tıpkı bir sarhoş gibi sendeleyip gidiyor
Bu alaca karanlık.
Alevden bakışiyle güneş gündüze neş'e
Saçıp gecenin serin çiylerini içmeden
Gidip doldurmalıyım şifalı ve zehirli
Çiçekler ve otlarla elimdeki sepeti.
Tabiatın anası da, kabri de bu toprak,
Bugün beşikse yarın o bir tabut olacak.
Toprağı, doğurduğu çeşitli çocukları
Emzirirken görürüz. Çoğunun birbirine
Benzemiyen hassası, bazılarının birkaç
Hassası var. Otların nebatların ve bazı
Taşların özlerinde bulunan eşsiz kudret
Düşünen akıllara şüphesiz verir hayret.
Yeryüzünde yaşıyan en değersiz bir zerre
Bile bir fayda verir elbette yeryüzüne;
Fakat kullanılması bilinmezse değerin
Artık fayda yerine zarara boyun eğin.
Kullanmağı bilmezsen iyi kötüye döner
Kötü bir şey de bazan fazilet oluverir.
Şu çiçek goncasının titriyen yaprağında
Hem öldüren zehir var, hem hayat veren deva.
Koklanırsa her uzva bir zindelik yayılır,
Tadıldı mı hisleri dondurur, canı alır.
İnsanda da otlarda olduğu gibi böyle
İki kuvvetli düşman çarpışır birbiriyle.
Birisi fazilettir öbürü gemsiz arzu
İkisinden fenası bir muvaffak oldu mu
Artık o genç fidanın gelmiş demektir sonu.,

(*Romeo girer.*)

ROMEO

Sabahlar hayır olsun saygı değer pederim.

RAHİP LAURENCE

Seni takdis ederim.
Beni böyle erkenden selâmlıyan ses kimin?
Genç oğlum, yatağından bu kadar erken kalkmak
Gönlünün dertli, üzgün olmasından muhakkak.
Üzüntü nöbet bekler ancak yaşlı gözlerde
Uyku ise bulunmaz üzüntü olan yerde.
Üzüntü nedir bilmez, yıpranmamış gençliğin
Yattığı yerde hüküm sürer rahat bir uyku,
Bu erken ziyaretin zihnini kurcalıyan
Yoran bir endişeden ileri gelmiyor mu?
Ya böyle bir fikirle yatağından fırladın
Yahut da genç Romeo, dün gece hiç yatmadın.

ROMEO

İkinci tahmininiz daha doğru pederim.
Uykudan da tatlıydı dün geceki rahatım.

RAHİP LAURENCE

Yavrum günahlarını Ulu Tanrı affetsin.
Yoksa yanında mıydı çok sevdiğin Rosaline?

ROMEO

Rosaline mi? Pederim, bilemezsin nafile,
Unuttum o ismi de, getirdiği derdi de.

RAHİP LAURENCE

Çok iyi oğlum, ama, öyleyse nerdeydin ya?

ROMEO

Başka sual sormadan söyliyeceğim sana
Dün gece düşmanımın gördüm ziyafetini,
Orada yaraladı biri ansızın beni,
Kendi de yaralandı. Her ikimize ilâç
Ruhlara deva veren mukaddes sanatındır.
Gönlümüz sanatının bu tılsımına muhtaç.

Artık yüreğimde ne nefret kaldı ne de kin
Yalvarıyorum ama bu her ikimiz için.

RAHİP LAURENCE

Maksadını açıkça söyle... Bilmece gibi
İtirafın affı da olur bilmece gibi.[38]

ROMEO

Öyleyse, hakikatı olduğu gibi öğren :
Capulet'in kızıdır kalbimi çalan benden.
Ben nasıl seviyorsam o da öyle seviyor
Her şey yolunda yalnız bir senin ikimizi
Evlenme töreniyle birleştirmen kalıyor.
Birbirimizle nerde ve ne vakit tanıştık.
Sonra nasıl seviştik, nasıl yeminler ettik,
Bunları sana yolda anlatırım, sen yalnız
Söz ver ki, kıyılacak, bu sabah nikâhımız.

RAHİP LAURENCE

Aman Yarabbi! Bu ne kadar çabuk değişmek![39]
Taptığın Rosaline'i artık unuttun demek!
Gençlerin sevgileri kalblerinde değil de
Meğer gözlerindeymiş. Allah, Allah! Hem senin
Solgun yanaklarından ne kadar göz yaşları
Akmıştı onun için.
Sözde bu tuzlu sular aşkına çeşni verip
Onu tatmak içindi. Hepsi boşuna çıkmış.
Güneşin henüz gökten silmedi ahlarını,[40]
Feryadın çınlatıyor hâlâ kulaklarımı.
Bak işte yanağının ta şurasında yavrum,
Unutulmuş bir yaşın izini görüyorum,
Eğer sen, sen olsaydın, bu kederler de senin
Olmuş olsaydı, sen de, derdin de hep Rosaline
İçin olacaktınız. Bu kadar değiştin ha!
Öyleyse gel şu hükmü birlikte söyliyelim:
Erkek kuvvetsiz kalırsa kadın düşebilir.[41]

ROMEO

Onu sevdiğim için azarlamıştın beni :

RAHİP LAURENCE

Sevdiğin için değil, bu taptığın içindi.

ROMEO

Ya sonra bu sevgiyi gömmemi emretmiştin !

RAHİP LAURENCE

Ama bunu gömüp de başkasını mezardan
Sana çıkar demedim.

ROMEO

Yalvarırım paylama ! Bak şimdiki sevgilim
Teveccühü teveccüh, sevgiyi sevgi ile
Karşılıyor. Öteki, ama değildi böyle.

RAHİP LAURENCE

Çünkü o biliyordu, sevgiyi sökemeden
Senin sade ezberden masal okuduğunu.
Gel bakalım, genç dönek, gel gidelim beraber.
Gönlüm de bir bakıma yardımcın olmak ister.
Olur a ! Bu birleşme mesut bir neticeyle
Her iki ailenin arasındaki kini
Samimî bir dostluğa çevirebilir belki.

ROMEO

Haydi, çabuk gidelim. Acele etmek lâzım.

RAHİP LAURENCE

Yavaş oğlum, acele işe şeytan karışır;
İnsanın ayakları birbirine dolaşır. [42]

(Çıkarlar.)

SAHNE IV

Bir Sokak.

(Benvolio ve Mercutio girer.)

MERCUTIO

Bu Romeo da nerelerde acaba? Dün gece evine gitmemiş mi?

BENVOLIO

Herhalde babasının evine gitmemiş. Uşağı söyledi.

MERCUTIO

Yani, şu solgun, katı yürekli; hoppa Rosaline onu öyle üzüyor ki çocuk nerdeyse çıldıracak.

BENVOLIO

İhtiyar Capulet'in akrabasından Tybalt, babasının evine bir mektup göndermiş.

MERCUTIO

Muhakkak meydan okumuştur.

BENVOLIO

Romeo cevabını verir.

MERCUTIO

Her eli kalem tutan mektuba cevap verebilir.

BENVOLIO

Yok canım. Romeo mektubu yazana meydan okumakla mukabele etmek lâzım geldiğini bilir.

MERCUTIO

Eyvah! Zavallı Romeo! O zaten öldü. Bir beyaz aşiftenin siyah gözleri ile hançerlendi. Bir

aşk türküsü ile kulağından vuruldu. Kör yaycı Cupid'in hedefine attığı ok yüreğini deldi. Bu hali ile mi Tybalt'a karşı koyabilecek ?

BENVOLIO

Ne? Tybalt da kim oluyor ?

MERCUTIO

İsminin mânası olan kediler kıralından fazla[43]. O merasim salonlarının cesur kahramanıdır. Şarkı söyler gibi usulü dairesinde döğüşür. Tempo tutar, mesafeleri, fâsılaları bilir. Musikinin en kısa durağını bir, iki diye sayar, üçüncüsü göğsündedir. Elbisendeki ipek düğmeyi uçuracak kadar mahir bir düellocudur. Bir düellocu ki, şeref kaideleri icabını bilir ve mükemmel bir centilmendir. O ileri adımla kılıcı yerine koyuşu! O elin tersi ile kılıca vuruşu! Kalbe dokunuşu!

BENVOLIO

Nasıl, nasıl ?

MERCUTIO

Yeni moda züppece konuşanların yapmacıklı, gösterişli söyleyişleri böyledir. Ama ne kılıç doğrusu, ne kadar şık bir erkek, ne namuslu bir orospu! Bu yeni şekil üzerinde ısrarla durdukları için eski tarz koltuklarda rahat oturamıyan bu moda budalaları, bu pardoncular, bu tatlı su sinekleri tarafından rahatsız edilmek ne acınacak bir haldir. Hele onların o "Bon bon,, deyişleri yok mu?

(*Romeo girer.*)

BENVOLIO

İşte Romeo ! Romeo geliyor!

MERCUTIO

Çiroz gibi kurumuş[44]. Hey, balık etli, balık gibi nasıl kurudun? Şimdi Petrarch'ın akıcı vezin ve kafiyeleriyle besleniyor. Seninkine nispetle Petrarch'ın Laura'sı bulaşıkçı kızından başka bir şey değildi. Dido bir fahişe idi. Kleopatra bir çingene, Helen ve Hero sokak karıları idi. Thisbe gök gözlünün biriydi ama bakışı mânasızdı. Sinyor Romeo, bonjur. İşte senin bol ve gevşek Fransız pantolonlarına bir Fransız selâmı. Dün gece bizi tam mânasiyle atlattınız.

ROMEO

Günaydın ikinize de. Ne atlatması?

MERCUTIO

Tüydün, azizim, tüydün. Farkında değil misin?

ROMEO

Kusura bakma Mercutio, önemli bir işim vardı. Bu vaziyette herkes benim kadar nezakette kusur edebilir.

MERCUTIO

Bu demektir ki bu durumda bir insan dizlerini bükerek eğilmeğe mecbur olur.

ROMEO

Yani diz büküp özür dilemeğe.

MERCUTIO

Tamam; nezaketle üzerine bastın.

ROMEO

Pek nazik bir izah.

MERCUTIO

Ben nezaketin mükemmel bir örneğiyim.

ROMEO

Çiçeği değil mi?

MERCUTIO

Ta kendisi.

ROMEO

O halde benim iskarpinlerim de çiçekli.

MERCUTIO

İyi ya! İskarpinlerinin altı aşınıncıya kadar kelime oyunlarına devam et. Tek ökçeli kalınca bu buluşun da tek kalır.

ROMEO

Ey tek ökçeli buluş! Bu tekliğinle eşsizsin.

MERCUTIO

Benvolio, yardımıma koş, söz yarışına yetişemiyorum.

ROMEO

Kamçıla, mahmuzla! Yetişmeğe gayret et, yoksa kazandım diye bağıracağım.

MERCUTIO

Yok eğer şakalarımız böyle aptal kazlar gibi yarışa çıkacaksa ben yokum. Çünkü senin bu şakanda benim bütün şakalarımdan çok kaz var. Nasıl seni kaz yapmakla zafere yaklaştım mı?

ROMEO

Ben de şimdiye kadar sana başka gözle bakmamıştım ki.

MERCUTIO

Hoşuma giden bu sözün için kulağını ısıracağım [44].

ROMEO

Yok, iyi kalbli kazım, ısırma. Bu seferlik bağışla!

MERCUTIO

Bugün senin şakalarının salçası biraz keskince.

ROMEO

Senin gibi yağlı bir kaza yakışan salça da bu değil mi?

MERCUTIO

O değil ama senin şakaların geyik derisi gibi. Bir parmak çek kol kadar genişlesin.

ROMEO

Geniş kelimesine darsın diyecektim. İkisi yanyana gelince sen de şöhreti geniş bir kaz oldun.

MERCUTIO

Nasıl böyle şakalaşmak aşk için inlemekten daha iyi değil mi? İşte şimdi yine insanlardan kaçmıyan eski Romeo oldun. Kendin de, tabiatın da eskiden ne iseniz şimdi o oldunuz. Bu münasebetsiz aşk, dilini çıkararak koşan ve elindeki değneğini saklıyacak delik arıyan koca bir budaladır [45].

BENVOLIO

Burada dur, ileriye gitme.

MERCUTIO

Hikâyemin en tatlı yerinde durmamı istiyorsun.

BENVOLIO

Yoksa işi azıtıp uzatacaksın.

MERCUTIO

Hayır, yanılıyorsun. Kısa kesiyordum, çünkü dağarcığımın dibi göründü.

ROMEO

«Şu gelenlere bakın»[46]. Bak işte bu mükemmel!
(*Dadı ile Peter girerler.*)

MERCUTIO

Bir yelken! Bir yelken!

BENVOLIO

Bir değil iki! Bir gömlekle bir eteklik!

DADI

Peter!

PETER

Buyurun.

DADI

Yelpazem, Peter!

MERCUTIO

Haydi, Peter, yüzünü sakla! Yelpazesi yüzünden daha güzel!

DADI

Sabahlar hayrolsun asılzadelerim.

MERCUTIO

Akşamlar hayrolsun güzel bayan.

DADI

Akşam oldu mu?

MERCUTIO

Olmadı ama, pek de erken değil. Saatin küstah eli öğle deliğinin üzerinde.

DADI

Haydi oradan! Ne biçim adamsın, be!

ROMEO

O mu? O Allahın baş belâsı diye yarattığı adamdır.

DADI

Bak, ne de güzel söyledin! Baş belâsının biri! Asılzadelerim, genç Romeo'yu nerede bulabileceğimi bana hanginiz söyler?

ROMEO

Ben söyliyebilirim. Fakat Romeo'yu bulduğunuz zaman, aradığınız zamandan daha ihtiyar olacak. Bu ismi taşıyanların en genci benim. Bundan daha kötüsü can sağlığı.

DADI

İyi söyledin!

MERCUTIO

Evet, kötülük iyi ise. Doğrusu güzel anlayış.

DADI

Eğer Romeo iseniz, sizinle yalnız görüşmek istiyorum.

BENVOLIO

Yemeğe davet edecek galiba.

MERCUTIO

Aaa... Bu bir muhabbet tellâlı! Muhabbet tellâlı! Soho! [47]

ROMEO

Ne buldun ki böyle avcılar gibi bağırıyorsun?

MERCUTIO

Tavşan değil efendim. Yok eğer tavşansa perhiz çöreği içine konulmuş, yenmeden evvel kokmuş ve küflenmiş bir tavşan.

(Etraflarında dolaşır ve şarkı söyler.)

Eti kokmuş kart tavşan
Eti kokmuş kart tavşan
Tam bir perhiz yemeği.
Şayet kokmuşsa tavşan
Daha kullanılmadan
Doyurur yüz kişiyi.

Romeo babanın evine gelecek misin? Biz yemeğe oradayız.

ROMEO

Siz gidin, ben de geliyorum.

MERCUTIO

Hoşça kal haminne. (*Şarkı söyler*) Hoş hanım, hoş hanım, canım hanım.

(*Mercutio ve Benvolio çıkarlar.*)

DADI

Haydi, güle güle! Kuzum efendim, bu sarkıntılık kumkuması sulu herif de kimdi?

ROMEO

Kendi sözlerine hayran bir asılzade, dadı. Bir ayda dinlemeğe tahammül edemiyeceğini bir anda söyler.

DADI

Hele benim aleyhimde bir şey söylesin de bak. Ben onu nasıl ayaklarımın altına alırım. Onun gibi yirmi sulu herifi daha ezerim. Kendim yapamazsam başkalarına yaptırırım. Utanmaz, arlanmaz. Ben onun gönül eğlendirdiği kızlardan değilim! Sen de karşıma geçmiş benimle eğlendiklerini seyrediyorsun.

PETER

Ben sizinle hiç kimsenin eğlendiğini görmedim. Görmüş olsaydım emin olun hemen kılıcımı çeker-

dim. İyi bir kavga fırsatını ele geçirdim mi, kanun da benden yana olursa herhangi bir kimse kadar süratle kılıç çekerim.

DADI

Hani Allah bilir öyle kızdım ki her tarafım ayrı titriyor. Edepsiz herif. Kuzum efendim, size bir çift sözüm var. Demin dediğim gibi, Küçük Hanım beni, sizi aramağa yolladı. Size yolladığı haberi şimdilik söylemiyeceğim. Önce siz bana söyleyin. Maksadınız onu fena bir yola, dedikleri gibi Deliler cennetine götürmekse bu alçakça bir hareket olur, çünkü kızcağız daha pek körpe. Eğer aldatmak niyetinde isen, ki bu bir kıza yapılacak en fena şeydir, er olana yakışmaz.

ROMEO

Dadı, Küçük Hanımına hürmetlerimi, sevgilerimi söyle. Bu sözlerini kabul etmiyorum.

DADI

Söylerim asılzadem. Allahım, kim bilir ne kadar sevinecek.

ROMEO

Ne söyliyeceksin, dadı. Beni dinlemiyorsun ki.

DADI

Ona diyeceğim ki, efendiciğim, sözlerimi kabul etmediniz, erkekçe reddettiniz.

ROMEO

Ona de ki: Bugün öğleden sonra günah çıkartmağa gitmek için bir çare düşünsün. Orada, rahip Laurence'in höcresinde hem günah çıkaracak, hem de evlenecek. Bu da sana, hizmetlerinin ufak bir karşılığı.

DADI

Yok, yok, efendim, on para bile almam.

ROMEO

Haydi, haydi! Almadan olmaz.

DADI

Bugün öğleden sonra değil mi? Merak etmeyin orada bulunacak.

ROMEO

Dadı sen de kilise duvarı arkasında
Bir parça bekleyiver. Hemen şu sıralarda
Uşağım kalın ipten örülmüş bir merdiven
Getirecek, bununla bu ıssız gecede ben
Neşenin zirvesine tırmanıp çıkacağım.
Hoşça kal, ve ses etme, mükâfatın da hazır.
Hoşça kal, hanımına sevgiler ve saygılar.

DADI

Allahım seni takdis etsin! Ama efendim...

ROMEO

«Ama»sı ne sevgili dadıcım; söyle bana.

DADI

Bilmem ki uşağından emin misin? Derler ki
İki kişi sır saklar birini yok ederek.

ROMEO

Seni temin ederim, çelik gibi doğrudur.

DADI

Ah, bilsen efendim, benim hanımım hanımların en şekeridir. Aman yarabbi, bacak kadar çocuktu. Şehirde Paris isminde bir asılzade var, ona çengel atmak istiyor. Fakat iyi kalbli hanımcı-

ğım onu görmektense bir kurbağa görmeğe razı. Onu bazan kızdırır, Parisin daha yakışıklı olduğunu söylerim. Fakat emin olun ki bunu söylediğim zaman yüzü kâğıt parçası gibi solar. Rosemary ile Romeo, ikisi de aynı harflerle başlar, değil mi?

ROMEO

Evet dadı, ne olacak? İkisi de R ile başlar.

DADI

Seni alaycı, seni. O, R harfi ile başlıyan köpek ismidir [48].

Hayır, ben biliyorum, başka harfle başlıyor. O, Rosemary ile senin için öyle güzel cümleler yapıyor, öyle güzel şeyler söylüyor ki işitsen bayılırsın [49].

ROMEO

Hanımına çok çok selâm söyle.

DADI

Başüstüne, binlerce defa.

(Romeo çıkar.)

Peter !

PETER

Efendim !

DADI

Peter, yelpazemi al, önüme düş, haydi çabuk !

(Çıkarlar.)

SAHNE V

Capulet'in Bahçesi.

(Juliet girer.)

JULIET

Dadımı gönderdiğim zaman saat dokuzdu,
Gelirim yarım saat geçmez dedi ne, oldu?

Yoksa bulamadı mı? Buna ihtimal vermem.
Ah o topaldır. Fakat sevgi habercileri
Tepeler üzerinden gölgeleri dağıtan
Güneş ışıklarından on kere daha hızlı
Süzülerek uçuşan düşünceler olmalı!
Bunun için sevgiyi taşıyan kumrulardır [50].
Bunun için Cupid'in rüzgâr kanadı vardır.
Şimdi güneş bugünkü mûtat yolculuğunun
En yüksek noktasında tepelerin üstünde;
Dokuzdan on ikiye kadar tamam üç uzun
Saat geçti, fakat o hâlâ geri gelmedi.
O da sevse, onun da damarlarında ılık
Gençlik kanı kaynasa bir top gibi uçardı.
Sözlerim bir top gibi sevgilime fırlatır
Sevgilimin sözleri onu geri atardı,
Gittiği ok hızıyle... Fakat bu ihtiyarlar
Ölü taklidi yapar gibi kımıldıyorlar,
Sanki bir kurşun gibi donuk, isteksiz, ağır.

(*Dadı ve Peter girerler.*)

Ah! Allahım, geliyor! Şeker dadım, ne haber?
Onu görebildin mi? Artık uşağı gönder.

DADI

Peter, yavrum. Sen beni kapı dışında bekle!

(*Peter çıkar.*)

JULIET

Benim tatlı dadıcığım, üzmeden hadi söyle!
Ama neden bu kadar kederli duruyorsun?
Haber fena da olsa, sen güler yüzle anlat;
Yok haberler iyiyse böyle asık bir surat
Takınıp da söylersen sözün ahengi kalmaz.

DADI

Yorgunum, beni kendi halime bırak biraz.
Kemiklerim sızlıyor, öyle yol yürüdüm ki!

JULIET

Kemiklerimi senin getirdiğin haberle
Değiştirebilseydim. Kuzum, dadıcım, haydi
Ne olur söyleyiver, iyi dadıcım benim !

DADI

Yarabbi, ne acele ! Sabredemez misin sen !
Görmüyor musun nasıl kesiliyor nefesim ?

JULIET

Nefes alamıyorum demek için nefesin
Var da nasıl nefesim kesiliverdi dersin?
Mazeret söylemekle vakit geçirmektense
Bundan çok kısa olan havadisi versene.
Gel, iyi mi, fena mı haber, buna cevab ver !
Bunu söyle, beklerim geriye kalanları;
Meraktan kurtar beni, iyi yahut fena de !

DADI

Basit bir intihap. Hiç de adam seçmesini bilmiyorsun. Romeo da erkek mi ? Yüzü bütün erkek yüzlerinden yakışıklı, bacakları bütün erkek bacaklarından biçimli. Ellerini ayaklarını, boyunu, bosunu sorma, konuşmağa değer şeyler değil, ama mukayese kabul etmez doğrusu. Kendisine pek nazik denmezse de kuzu gibi sâkin ve kibar. İşin iştir kızım. Haydi git dua et ! Yemek yenildi mi ?

JULIET

Hayır. Bütün bunları ben biliyorum zaten
Söyle yalnız ne haber bizim evlenmemizden?

DADI

Of başım, hem de nasıl ağırıyor, aman başım,
Yirmi parça olacak, zonkluyor, kazan başım.

Bir taraftan da sırtım. Arkam ağrıyor, arkam.
Sokak sokak dolaştır, hasta et, beni öldür.
Kalbin sızlamıyor mu? Of ağrıma ne yapsam?

JULIET

Doğrusu hastalandın diye üzülüyorum;
Söyle, sevgili dadı, sana neler söyledi?

DADI

Sevgilin, muhterem, nazik, kibar, yakışıklı ve tam mânasiyle faziletli bir asılzade gibi diyor ki... Annen nerde?

JULIET

Ne? annem nerede mi? Ne var yani? içerde,
Ya nerede olacak? Bu da ne garip cevap.
Sevgilin, muhterem bir asılzade tavriyle
Diyor ki : Annen nerde?

DADI

Ya, öyle mi Allahın sevgili aziz kulu :
Ateş bacayı sarmış, ne sabırsızlık, yahu !
Ağrıyan kemiklerim için merhemin bu mu?
Bundan sonra sen getir, sen götür haberini.

JULIET

Amma mesele yaptın. Sanki desen ne olur,
Romeo ne söyledi?

DADI

Günah çıkarmak için
Kiliseye gitmeğe iznin var mı?

JULIET

Evet, var.

DADI

Öyleyse hemen rahip Laurence'in yanına koş,
Orda sana varacak bir koca beklemekte,

Ne o, heyecandan mı yüzün bak al al oldu.
Bir haber duyar duymaz kıpkırmızı kesilir
Haydi kiliseye koş. Benim başka işim var
Merdiven bulayım da ortalık kararınca
Sevgilin onunla kuş yuvasına tırmansın.
Kölenim, yükü benim, neşesi zevkı senin,
Fakat bu gece yükü taşıyacak bedenin.
Haydi koş; ben yemeğe, sen rahibin yanına!

JULIET

Talie koşuyorum, dürüst dadı, elvedâ!

(*Çıkarlar.*)

SAHNE VI

Rahip Laurence'in hücresi.

(*Rahip Laurence ve Romeo girer.*)

RAHİB LAURENCE

Bu mukaddes akitten esirgemesin sakın
Semalar da lûtfunu,
Sonra bizi kederle hışmına uğratmasın!

ROMEO

Âmin! Âmin! Başıma ne dert gelirse gelsin
Onu gördüğüm anın verdiği zevke karşı
Bu keder, bil ki, hiçtir.
Sen bir kere duanla bizleri birleştir de
Sonra aşk yutan ölüm ne yapacaksa yapsın
Yeter ki ben bir defa ona benim diyeyim.

RAHİP LAURENCE

Çok şiddetle başlıyan ihtiraslar, sevinçler
Aynı şiddetle biter.
Ölür henüz tadarken şanlı galibiyeti,
Öpüşürken mahvolan ateşle barut gibi,

En tatlı balın bile tadı bıkkınlık verir
Aynı lezzet arzuyu, iştihayı giderir.
Aşkın da uzun olsun itidalle sev ki sen,
Ağır kadar geç varır hedefe hızlı giden.

(*Juliet girer.*)

Bak, işte küçük hanım. Sevdanın neşesiyle
Öyle büyülenmiş ki ayakları değmiyor
Yere. Ömrün dikenli yolu zedeliyemez
Bu hafif ayakları.
Oynak yaz havasında yorgun, başı boş yüzen
Bir örümcek ağının en ince bir telinde
Yürür de âşık olan yine de yere düşmez,
Bu derece hafiftir sevgi denilen heves.

JULIET

Akşamı aydın olsun mukaddes pederimin.

RAHİP LAURENCE

Teşekkür edecektir Romeo bizim için.

JULIET

Onu da selâmlarım, yoksa teşekkür niye?

ROMEO

Ah, Juliet! Eğer senin sevincin de benimki
Kadar büyükse ve sen bunu benden de fazla
Olan maharetinle tasvir edebilirsen
Bizi saran havayı nefesinle tütsüle.
Bu tatlı buluşmadan duyulan saadeti
O zengin ahengiyle terennüm etsin sesin.

JULIET

Saadeti tamamen idrak eden bir kimse
İfadeden âcizdir duyduğu heyecanı.

Bu his onu tamamen tatmin ettiği için
Yoktur kelimelerle süslemenin imkânı.
Servetini sayanlar dilencilerdir ancak,
Benim aşkım o kadar artmış, fazlalaşmış ki
Servetimin nısfını bile imkânsız saymak.

RAHİP LAURENCE

Gelin, gelin benimle, bitirelim şu işi;
Hem de müsâdenizle, mukaddes kilisemiz
İkinizi yekvücut yapıncıya kadar ben
Sizi tek bırakamam, bu doğru olmaz zaten!

(*Çıkarlar.*)

PERDE III

SAHNE I

Bir meydan.

(*Mercutio ve Benvolio uşaklariyle beraber girer.*)

BENVOLIO

Kuzum Mercutio, artık buradan çekilelim
Hava sıcak, ortada Capulet'ler geziyor.
Eğer karşılaşırsak muhakkak kavga çıkar;
İnsanların çılgınlık damarı kabarıyor
Böyle sıcak günlerde. [51]

MERCUTIO

Sen, meyhanenin eşiğini aşar aşmaz «Allah beni sana muhtaç etmesin» diyerek kılıcı masanın üstüne atan ve ikinci kadehin tesiriyle ortada hiçbir sebep yokken meyhaneci çırağına kılıç çeken adamlara benziyorsun. [52]

BENVOLIO

Ben öyle bir adam mıyım?

MERCUTIO

Haydi haydi, sen de herhangi bir İtalyan kadar ateşlisin. Çabucak kızar, kızınca da asabileşirsin.

BENVOLIO

Amma yaptın ha, niye?

MERCUTIO

Yok, senin gibi iki kişi bir araya gelse, az sonra ortada kimse kalmaz. Çünkü birbirlerini öldürürler.

Sen ! Yahu, sen bir adamla sakalında seninkinden bir fazla veya bir eksik tel var diye kavga edersin. Kestane yiyen bir adamla kavgaya kalkışırsın, sebebi gözlerinin kestane renginde olmasından başka bir şey değildir. [53]

Ah, o gözler ! Kavgaya bahane arıyan bu gözler değil de nedir ? Yumurta nasıl gıda ile doluysa senin kafan da öyle kavgayla dolu; fakat kavgadan çalkanmış yumurta gibi cılk bir hale geldi. Güneşte uyuyan köpeğini uyandırdığı için sokakta öksüren bir adamla kavga ettin. Paskalya dan evvel yeni ceketini giydi diye bir terziyle çatışmadın mı? Ya yeni iskarpinlerine eski bağları takan adama ettiklerin? Bir de kavga çıkarmıyalım diye akıl öğretmeğe kalkışıyorsun ha !

BENVOLIO

Eğer ben senin kadar kavgacı olsaydım, bir saat bir çeyrek için hayatımı sigorta edene hayatımın mülkiyetini satardım.

MERCUTIO

Tamamını mı? Ne ucuz !

(*Tybalt birkaç kişile birlikte girer.*)

BENVOLIO

Demedim mi, işte Capulet'ler geliyor.

MERCUTIO

Vız gelir, umurumda değil.

TYBALT

Yaklaşınız, onlarla konuşacağım şimdi,
Merhaba efendiler, içinizden birine
Bir tek sözüm var.

MERCUTIO

O kadar mı? O bir tek söze bir şey daha kat!
Bir çift olsun, meselâ ya bir söz ya bir tokat.

TYBALT

Sebebiyet verirseniz efendiler onun da yapmağa hazır olduğumu göreceksiniz.

MERCUTIO

Biz vermezsek sanki sen bir bahane bulamazsın da.

TYBALT

Mercutio, sen, Romeo ile aynı havayı çalıyorsun.

MERCUTIO

Ne havası? Sen bizi çalgıcı mı sandın? Eğer bizi çalgıcı yerine koyuyorsan akortsuz hava dinlersin. İşte kemanımın yayı, bu seni güzel oynatacak. Vay canına! Çalgıcı ha!

BENVOLIO

Sokağın ortasında durmuş konuşuyoruz.
Ya tenha bir yere, bir köşeye çekilerek
Şöyle soğuk kanlıca görüşüp konuşunuz,
Yahut da ayrılınız. Herkes bize bakıyor.

MERCUTIO

Bakmak içindir gözler. Bakarlarsa baksınlar.
Âlemin keyfi için yerimden kımıldamam.

(*Romeo girer.*)

TYBALT

Hoşça kalın, göründü tam aradığım adam.

MERCUTIO

Eğer o senin hatrın için uşak olursa
Ben kafamı keserim. Haydi buyur meydana.
Peşinden gelecek o. Efendimiz muhakkak
Bu hususu düşünüp «Adam» demiş olacak.

TYBALT

Romeo, sana karşı beslediğim sevgiyi
İfade etmek için en münasip söz şudur:
«Sen alçağın birisin!»

ROMEO

Tybalt seni sevmemi icabettiren sebep
Bu selâma gereken cevabı verdirmekten
Beni alıkoyuyor. Ben bir alçak değilim.
Uğurlar olsun. Beni sen hiç tanımıyorsun.

TYBALT

Yavrum, bunlar ettiğin hareketleri bana
Mâzur göstermez. Dön ve kılıcına davran.

ROMEO

Ben sana hiçbir zaman hakaret etmedim ki,
Hem ben seni tasavvur edebileceğinden
Çok fazla seviyorum. Sevginin sebebini
Sonra anlıyacaksın. Bunun için adını
Bugün kendi adımla bir tuttuğum Capulet
Müsterih ol.

MERCUTIO

Ah! Miskin, şerefsiz boyun eğiş!

(*Kılıcını çeker.*)

Kılıcına davranan zaferi kazanıyor. [54]
Sıçan avcısı Tybalt, kenara gelir misin ?

TYBALT

Benden ne istiyorsun?

MERCUTIO

Kediler kıralı, dokuz canından yalnız birisini. Bunu derhal alacağım. Geri kalan sekizi ya bağışlarım, yahut da eşek sudan gelinceye kadar pataklarım. Kılıcını kulaklarından tutup kınından çıkaracak mısın ? Çabuk ol, yoksa benimki, sen çıkarmadan senin kulaklarına yapışacak.

TYBALT (Kılıcını çeker.)

Al öyleyse.

ROMEO

İyi Mercutio, vazgeç, şu kılıcını indir.

MERCUTIO

Haydi bakalım, göster mârifetini.

(Döğüşürler.)

ROMEO

Benvolio kılıcı çek, şunları ayıralım.
Arkadaşlar ayıptır! Vazgeçin bu kavgadan!
Tybalt, Mercutio durun. Verona yollarında
Döğüşmeği kat'iyen menetti prensimiz.
Dur Tybalt! Mercutio !

(Tubalt Romeo'nun kolu altından Mercutio'ya vurup yaralar ve adamları ile kaçar.)

MERCUTİO

Yaralandım!
Her iki aile de belâlarını bulsun!
Yolcuyuz! Kaçtı mı o? Hiç yaralanmadı mı?

BENVOLIO

Sahi yaralandın mı?

MERCUTIO

Hım !.. Sadece bir sıyrık. Bir sıyrık fakat kâfi. Uşağım nerde? Haydi koş bana cerrah getir.

(*Uşak çıkar.*)

ROMEO

Metîn ol, canım. Yaran tehlikeli değildir.

MERCUTIO

Evet, Ne kuyu kadar derin, ne de kilise kapısı kadar geniş. Fakat bu da yeter, işimi görür. Beni yarın ararsan mezarımda bulursun. Bu dünyadaki işim bitti. İki ailenin de Allah belâsını versin. Vay canına! Bir köpek, bir sıçan, bir fare, bir kedi adam öldürecek kadar sıyırsın ha!.. Hesab kitabına göre döğüşen kendini beğenmiş yalancı alçak. Ne diye aramıza girdin? Senin kolunun altından beni yaraladı.

ROMEO

İyiliğinizi düşünüyordum.

MERCUTIO

Beni yakın bir eve götür, Benvolio, şimdi
Bayılacağım. Allah iki ailenin de
Belâlarını versin. Beni solucanlara
Yem yaptılar. Vuruldum, hem de bir hayli derin -
Ah, aileleriniz!

(*Benvolio'nun yardımı ile çıkar.*)

ROMEO

Bu asılzade benim aziz dostum, prensin
Çok yakın akrabası, bu öldüren yarayı

Benim yüzümden aldı - Şöhretim de Tybalt'ın
Tam bir saatten beri akrabam olan onun
Küstah tecavüziyle lekelendi. Ah Juliet!
Güzelliğin çelikten cesaretime bir su
Verip de sertleştirir sanırken onu meğer
Büsbütün yumuşatıp kadınlaştırdı beni.

(Benvolio girer.)

BENVOLIO

Ah! Romeo, Romeo, asil Mercutio öldü!
Cesur ruhu vakitsiz topraktan yüz çevirip
Gökteki bulutların arasına gömüldü.

ROMEO

Bugünkü faciayı yapan uğursuz felek
Daha birçok günlerin üzerine çökecek
İlerde son bulacak elem bugün başladı.

(Tybalt girer.)

BENVOLIO

İşte öfkeli Tybalt geri geliyor yine.

ROMEO

Hayatta ve muzaffer; Mercutio öldü bile.
Düşünceli itidal, haydi göklere artık.
Hey! Ateş gözlü hiddet, rehberim ol, öne çık!
Şu demin söylediğin alçak kelimesini
Geri al, haydi Tybalt; bak Mercutio'un ruhu
Başlarımızın henüz üstünde dolaşmakta,
Kendisine refakat etmen için bekliyor.
Ya sen, ya ben, gideriz, yahut da her ikimiz.

TYBALT

Sen sefil genç. Mademki gelmiştiniz beraber
Şimdi birlikte gitmek elbette sana düşer.

ROMEO

Şimdi belli olacak.

(Düello ederler, Tybalt düşer.)

BENVOLIO

Romeo, hiç durma kaç!
Ahali ayaklanmış, Tybalt öldü.
Böyle şaşırmış durma. Yakalanırsan pirens
Ölüme mahkûm eder. Haydi, kaç git buradan!

ROMEO

Ah! Ne yazık, kaderin elinde oyuncağım!

BENVOLIO

Ne oyalanıyorsun?

(Romeo çıkar.)
(Ahali girer.)

YURTTAŞ

Mercutio'yu öldüren hangi tarafa kaçtı?
Nerelere savuştu, nerede kaatil Tybalt?

BENVOLIO

İşte, aradığınız Tybalt burda yatıyor.

YURTTAŞ

Kalk bakalım, efendi, seni pirens namına
Söz dinlemeğe dâvet ediyorum, haydi gel!

(Prens, maiyeti, ihtigar Montague, Capulet, eşleri ve saire ile girer.)

PRENS ESCALUS

Gürültüyü çıkaran kavgacılar nerede?

BENVOLIO

Ey! Asil prens ben size bu ölümlü kavganın
Takibettiği seyri anlatayım bırakın.

Akrabanızdan asîl Mercutio'yu öldüren
Sonra genç Romeo'nun kılıciyle can veren
Adam burda yatıyor.

LEYDİ CAPULET

Tybalt, benim kuzenim! Öz kardeşimin oğlu!
Ah prens! Ah kocam! Eyvah, zavallı akrabamın
Kanı dökülmüş! Pirens, madem ki âdilsiniz
Dökülen kanımıza bedel Montague'lerin
Kanını akıtınız! Vah kuzenim, kuzenim!

PRENS ESCALUS

Bu kanlı kavgaya kim başladı Benvolio?

BENVOLIO

Burada, Romeo'nun eliyle öldürdüğü
Tybalt başladı. Ona tatlı diller dökerek
Romeo bu kavganın mânasız olduğunu
Aynı zamanda sizin bu yolda hareketten
Hoşlanmıyacağnızı açık söylediyse de
Bu tatlı ses, bu sâkin bakış, alçak gönülle
Söylediği bu sözler barışa sağır olan
Tybalt'ın hiddetini, azgın tabiatını
Hiç yatıştıramadı. Bilâkis kılıcının
Sivri ucunu cesur Mercutio'nun göğsüne
Doğrulttu, o da öyle pervasız, kılıcını
Çekerek istihfafla, bir eliyle ölümü
Bir tarafa atarken diğeriyle Tybalt'a
Saldırıyor, fakat bu hamleler hep Tybalt'ın
Mahareti önünde boşuna gidiyordu.
Romeo «Arkadaşlar, durun, ayrılın!» diye
Bağrıyor, sonra sözden daha seri davranıp
Çevik koliyle derhal kılıçları indirmek
Üzre aralarına giriyor, tam o zaman
Kolunun az altından, Tybalt garez saçan bir
Darbesiyle şerefli Mercutio'yu göğsünden
Yaraladı ve kaçtı. Biraz sonra dönünce

Romeo da intikam hırsiyle yandığından
Öyle şimşekler gibi kapışıp çarpıştılar,
Kılıcımı çekip de onları ayırmağa
Vakit bile kalmadan, koca Tybalt ölmüştü.
Romeo kaçıp gitti o yere yıkılırken.
Doğruyu söylüyorum, yalansa öleyim ben.

LEYDİ CAPULET

Akrabaları olur, bilirim Benvolio'yu:
Tarafgirlik ediyor, söylemiyor doğruyu.
Bu uğursuz kavgada belki Montague'lerden
Bir yirmi kişi kadar vardı onu öldüren.
Adalet istiyorum, pirensim yalvararak
Onu vuran Romeo ölmelidir muhakkak.

PRENS ESCALUS

Romeo öldürmüştür Tybalt'ı, fakat o da
Mercutio'yu öldürmüş. Sorarım kim verecek
Bu sevgili ölünün hesabını burada?

MONTAGUE

Bu Romeo olamaz, Prensim o Mercutio'nun
En sevdiği dostuydu. Kabahati kanunun
Yapacağı bir işi vaktinden evvel yapmak.

PRENS ESCALUS

Bu cürmünden dolayı burdan nefyolunacak.
Nefretiniz beni de çok alâkadar eder,
Kanımı akıtıyor zira bu döğüşmeler.
Fakat sizi öyle bir cezalandırayım da
Pişman olun hepiniz kanımın aktığına.
Kulağım tıkalıdır, dinlemem rica, niyaz,
Göz yaşları, dualar beni yumuşatamaz,
Boşuna uğraşmayın nefyettiğim Romeo
Uzaklaşsın buradan. Bir ele geçerse o
Ömrünün sonu demek. Kaldırınız cesedi.

Emrimi dinleyiniz. Affederse merhamet
Kaatilleri, işlenmiş olacaktır cinayet.
(Çıkarlar.)

SAHNE II

Capulet'in Bahçesi.

(Juliet girer.)

JULIET

Ey, Güneş ilâhının arabasını çeken
Alev ayaklı atlar, Phoebus'un sarayına
Doğru dört nala koşun ! [55] Phaeton gibi sürücü [56]
Sizi kamçılariyle burdan batıya kadar
Sürüp derhal bulutlu geceyi getirmeli.
Öyle ser ki örtünü sevda yaratan gece,
Dışarda olan gözler kapansın ve gizlice [57]
Romeo görülmeden kollarıma atılsın.
Kendi güzelliğinin ışığında âşıklar
Görüp yapabilirler sevgi törenlerini.
Hem eğer sevda körse, ona gece yaraşır.
Gel kibar gece, gel, ey siyahlara bürülü
Ağır başlı giyinmiş hürmete lâyık valde,
Lekesiz bekârete oynanan bir oyunda
Sen bana kaybetmenin bir usulünü öğret !
Yanaklarımda kanad çırpan bu vahş ikanı
Görülmemek üzre ört siyah örtülerinle! [58]
Sevgi cesaret bulsun, öyle ki hakikî aşk
Tevazua bürünüp pek tabii görünsün !
Gel gece; gel Romeo; gel gecenin gündüzü;
Gecenin kanadları üzerinde sen çünkü
Bir karganın üstüne henüz dökülen kardan
Daha beyazsın. Gel ey, nazik gece; sevgili
Siyah yüzlü gece gel; Romeo'mu ver bana;
Sonra öldüğü zaman al onun vücudundan
Birçok küçük yıldız yap; onlar semayı öyle
Süsliyeceklerdir ki bütün dünya geceye

Âşık olup muhteşem Güneşe tapmıyacak.
Bir aşk yuvası aldım, henüz sahibolmadım,
Ve satıldığım halde daha tad veremedim.
Ne kadar uzun bugün, yeni esvablarını
Giyemediği için sabırsız bir çocuğa
Bir arife gecesi nasıl uzun gelirse
Öyle uzun, sıkıcı! İşte, dadım geliyor.
(*Dadı elinde kalın iplerle girer.*)
Hem haber getiriyor. Romeo'nun adını
Anan her dil semavi bir lisanla konuşur.
Söyle dadı, ne haber, elindekiler de ne?
Sana tembih ettiği ipler mi?

DADI

Evet ipler.
(*Yere atar.*)

JULIET

Ne uğuşturuyorsun elini, söyle ne var?

DADI

Ah! Heyhat! Öldü! Öldü! Bittik hanımım, bittik,
Mahvolduk! Yazık gitti, öldürdüler, ah, öldü!

JULIET

Nasıl, Tanrı bu kadar zâlim olabilir mi?

DADI

Tanrı olamaz ama Romeo olabilir.
Ah! Romeo! Romeo! Kim umardı? Romeo!

JULIET

Ne diye şeytan gibi azap çektiriyorsun;
Bu işkence cehennem azabından da beter.
Romeo kendini mi öldürüverdi yoksa?
Sadece bir «evet» de, bu çift hecenin zehri
Gözleriyle öldüren yılanın bakışından

Çok daha zehirlidir. Sen «evet» diyeceksen
Olamam ben ben artık. Sana «evet» dedirten
Gözler kapansın. Eğer öldüyse bir «evet» de
Ölmediyse bir «hayır». Bu küçük kelimeler
Saadet mi, felâket mi onu tâyin eder.

DADI

Yarasını gören ben. Bu gözlerimle gördüm.
Aman Allah korusun, göğsünün üstündeydi [59]
Acınacak bir ölü, zavallı kanlı ceset;
Solgun, kül gibi solgun, her yanı pıhtılaşmış
Kanlar içinde. Bakar bakmaz kendimden geçtim.

JULIET

Ah! Parçalan yüreğim, zavallı müflisim dur!
Hapse giren gözlerim, hürriyete bakmayın!
Kıymetsiz toprak olan vücudum, toprağa dön!
Hareketini durdurur, Romeo'yla birlikte
Tabuta gir!

DADI

Ah, Tybalt! Tybalt, en iyi dostum!
Ah, nezaketli Tybalt, şerefli asılzade!
Meğer görecekmişim ben senin ölümünü.

JULIET

Bu nasıl fırtınadır, bu kadar ters esiyor?
Romeo öldürüldü, Tybalt öldü, öyle mi?
Çok sevgili kuzenim, ondan sevgili kocam?
Üfürülsün kıyamet gününün sûru artık,
Bu ikisi öldüyse hangimiz canlı kaldık?

DADI

Tybalt öldü, Romeo uzaklara sürüldü;
Tybalt'ı vurdu diye onu sürgün ettiler.

JULIET

Romeo'nun eli mi döktü, aman Allahım,
Tybalt'ın kanını!

DADI

Ah! Evet o döktü, evet!

JULIET

Ey, çiçek yüz altında gizlenen yılan kalbi!
Hangi ejder bu kadar kıymetli ve muhteşem
Bir mağranın bekçisi oldu? Ey, güzel zâlim!
Ey melek yüzlü şeytan! Güvercin tüylü karga!
Kurt mizacında kuzu! Bir ilâhi güzellik
Maskesine bürünen çirkin yüzlü hakikat!
Görünüşünün aksi: Cehennemlik evliya!
Haysiyetli ahlâksız! Böyle güzel bedenin
Fâni cennetine sen bir iblisin ruhunu
Koyduktan sonra Tanrım, cehennemde işin ne?
Bu kadar kötü yazı dolu bir kitap nasıl
Böyle güzel ciltlenir? Hıyanetin bu kadar
Muhteşem bir sarayda barınması mümkün mü?

DADI

Erkeklerde ne iman, ne sadakat, ne namus,
Bir şey yok. Hepsi kötü; yalancı ve mürai.
Benim uşağım nerde? İçkimi getirsene.
Bu kederler, bu dertler kocalttı beni artık,
Yerin dibine batsın, kahrolsun bu Romeo!

JULIET

Senin dilin kurusun böyle dediğin için.
Kahrolmağa doğmadı Romeo, hem utanır
Ayıp onun alnında yer almağa; öyle bir
Tahttır ki o, dünyanın bir tek hâkimi şeref
Orda taç giyer. Sitem etmekle suç işledim.

DADI

Kuzenini öldüren biri hakkında güzel
Söz mü sarf edecektin ?

JULIET

Yok, kocam olan biri hakkında kötü sözler
Söylemem mi lâzımdı? Zavallı kocam eğer
Üç saatlik karın da sana lânet ederse
Bilmem hangi dil senin adını koruyacak?
Fakat hain, ne için kuzenimi öldürdün?
Çünkü hain kuzenim seni öldürecekti.
Geriye dönün, çılgın göz yaşları, geriye,
Damlalar akıyordu ıstırabım var diye
Halbuki sevinçtendir sizin dökülüşünüz. [61]
Tybalt'ın vuracağı kocam yaşıyor işte.
Kocamı öldürmeğe kasteden Tybalt öldü.
Bunlar bir tesellidir. Ben neye ağlıyorum?
Bir söz daha söyledin, Tybalt'ın ölümünden
Daha beter ki beni kalbimden yaraladı.
Unutmak istedikçe bu sözü, o büsbütün
Günahkâr dimağımı zorlıyan bir suç gibi
Hafızama çöküyor : Tybalt öldü - Romeo
Sürüldü.» Bu tek söz, tek kelime !
Bin Tybalt'ın ölüsü var «sürüldü» sözünde.
Yeter bir felâketti bu Tybalt'ın ölüşü
Ölümiyle kalsaydı; yok eğer bu felâket
Kendisine arkadaş arıyorsa, o vakit [62]
«Tybalt öldü» dedikten sonra ne için bana
«Baban, annen, yok hayır, her ikisi öldüler»
Demedi; bu takdirde elbet keder duyardım.
Fakat o «Tybalt öldü» dedikten sonra bana
«Romeo da sürüldü» dedi ki bu tek cümle
Baban, annen, Romeo, Tybalt, ve Juliet, hepsi
Hepsi öldüler demek, Ah ! «Romeo sürüldü!»
Bu kelimelerdeki ölümün ne ölçüsü
Ne haddi, hududu var. Bu acıyı ifade
Edemez sözler. Dadı, annem, babam nerede?

DADI

Ağlıyorlar Tybalt'ın cesedi üzerinde.
Oraya gider misin? Gel, seni götüreyim.

JULIET

Onlar göz yaşiyle mi yıkıyorlar yarayı?
Yaşları kuruyunca benimkiler akacak
Kocam sürüldü diye. İpleri topla, dadı.
Siz de aldatıldınız demek ki benim gibi,
Hem siz hem de ben, çünkü Romeo nefyedildi.
İstemişti sizinle yatağıma yol yapmak
Öleceğim ben artık bakire dul olarak.
Gelin ipler, gel dadı! Giriyorum gerdeğe
Kendimi ona değil de ölüme vermeğe.

DADI

Haydi, sen odana git. Romeo'yu bulurum
Seni teselli eder. Yerini biliyorum.
Hem bu gece Romeo burada bulunacak.
Şimdi gider görürüm rahibin höcresinde.

JULIET

Haydi, git bul! Ve benim sadık asılzademe
Şu yüzüğü götür de son defa vedâlaşmak
Üzre gelmesi için ona yalvar muhakkak!

(Çıkarlar.)

SAHNE III

Rahip Laurence'in höcresi.

(Rahip Laurence girer.)

RAHİP LAURENCE

Romeo, buraya gel; buraya, korkak adam.
İyi vasıflarına ıstırap olmuş âşık,
Felâketle kıyılmış nikâhın senin, yazık!

(Roméo girer.)

ROMEO

Pederim, ne haber var? Prensin kararı nedir?
Tanışmak için bana el uzatan ve henüz
Bilmediğim ne gibi üzüntüler bekliyor?

RAHİP LAURENCE

Benim sevgili oğlum, böyle üzüntülerin
Ahbaplığına artık alışmıştır sanırım.
Sana haber getirdim prensin hükmüne dair.

ROMEO

Bu hüküm mahşer günü hükmünden hafif midir?

RAHİP LAURENCE

Hafif bir hüküm çıktı dudağından pirensin - [63]
İdam edilmiyecek, sürgüne gideceksin.

ROMEO

Sürgün mü? Merhamet et, «ölüm» deyiver şuna,
Çünkü sürgün sözünde ölümden daha fazla
Dehşet var, bunun için ne olur «sürgün» deme!

RAHİP LAURENCE

Artık sen Verona'dan sürülüyorsun, yavrum.
Biraz tahammüllü ol, dünya geniş ve büyük.

ROMEO

Verona surlarının dışında dünya değil
Yalnız Âraf, işkence ve yalnız cehennem var.
Burdan sürülen kimse sürülmüştür dünyadan,
Dünyadan sürülmekse ölmektir yaşamadan.
Demek olur ki «sürgün» başka adı ölümün.
Ölüme sürgün adı vermekle sen kafamı
Altın bir balta ile kesiyor ve sonra da
Sırıtıyorsun beni öldüren bu vuruşa.

RAHİP LAURENCE

Günaha giriyorsun ! Ne kaba bir nankörlük !
Kanuna göre ölüm bu suçunun cezası;
Fakat iyi prensimiz senden yana çıkarak
Bu kanunu çiğnedi; ve ölüm cezasını
Sürgüne tahvil etti. Bu büyük iyiliği
İdrak edemiyorsun.

ROMEO

İyilik mi, işkence.

Juliet burda yaşıyor, cennet burası, bence.
Kedi, köpek ve fare gibi âdi mahlûklar
Juliet'imi görerek burada yaşasınlar
Yalnız ben görmiyeyim, bir Romeo görmesin,
Benden daha şerefli mevkii ve rütbesi
Olsun da leşe konan en adi sineklerin,
Onlar güzel Juliet'in beyaz eline değsin
Dudağından ebedi saadeti tatsın da
— O dudaklar ki kendi temasını bir günah
Sanarak sâf ve bâkir tevazu'la kızarır —
Romeo mahrum kalsın, sürgün edildi diye.
Bana yasak olsun da nasibolsun sineğe,
Onlar hep hür kimseler, bense artık bir sürgün,
Söyle ne farkı vardır bu sürgünden ölümün.
Hazırlanmış bir zehrin veya keskin bir kaman,
Beni çabuk öldürmek için başka vasıtan
Yok mu da, sen, bu sürgün sözünü söylüyorsun ?
Sürgün kelimesiyle beni öldürüyorsun.
Günhkârlar kullanır bu sözü cehennemde,
Küfürle karşılanır pederim, orda bile.
Sen kutsal bir ruhani ve muhterem bir insan,
Ruhların günahını ustalıkla çıkartan
Biri ve benim yakın dostum olduğun halde
Nasıl için elverir sürgün kelimesiyle
Böyle parçalamağa kalbimi.

RAHİP LAURENCE

Dur biraz, çılgın âşık, bir parça beni dinle !

ROMEO

Sürgünden bahsedecek değil misin ki yine !

RAHİP LAURENCE

Bu korkunç kelimeden sana korunmak için
Ben bir zırh vereceğim. Bu felâketin tatlı
Devası felsefedir. O teselli edecek
Seni sürgünde bile.

ROMEO

Yine «sürgün» değil mi?
Yere batsın felsefe, o yeniden bir Juliet
Yaratamadıktan, bir şehri yerinden söküp
Bir parça ileriye koyup dikemedikten,
Bir prensin kararını değiştiremedikten
Sonra ne işe yarar. Yeter bundan bahsetme !

RAHİP LAURENCE

Şimdi anlıyorum ki delide kulak yokmuş.

ROMEO

Bütün akıllılarda göz olmadıktan sonra
Onların kulakları olmamış ne var bunda?

RAHİP LAURENCE

Dur da vaziyetini birlikte konuşalım.

ROMEO

Duymadığın bir şeyden bahsedemezsin ki sen.
Sen de benim gibi genç, ve sevdiğin Juliet'le
Tam bir saatlik evli olmuş olsaydın eğer
Ve sen de benim gibi Tybalt'ı öldürdüğün
İçin sürgün edilmiş bulunsaydın o zaman

Seninle konuşurdum. Yolardın saçlarını,
Benim yaptığım gibi serilirdin toprağa
Açılmamış kabrinin ölçüsünü almağa.

(*Kapı vurulur.*)

RAHİP LAURENCE

Kalk, kapı vuruluyor. Romeo, saklan haydi.

ROMEO

Saklanacak değilim. Ama inliyen gönlün
Nefesi bir sis gibi etrafımı alır da
Beni arıyan göze göstermezse o başka.

(*Vurular.*)

RAHİP LAURENCE

Bak, nasıl vuruyorlar? Kimdir o? Romeo, kalk;
Tutacaklar! — Dur biraz — Haydi, kalk, odama koş.

(*Vurulur.*)

Dur, şimdi geliyorum!— Hay Allah, ne inatçı.

(Vuralur.)

Geliyoruz dedik ya! Hem kim'sin ve nereden
Geliyorsun? Arzun ne? Ne istiyorsun benden?

DADI

(*Dışardan*)

Brak içeri gireyim sebebini anlarsın
Beni Juliet gönderdi.

RAHİP LAURENCE

Sefa geldin öyleyse.

(Dadı girer.)

DADI

Ah ! Mukaddes pederim, söyle ey kutsal rahip,
Hanımımın kocası nerde, Romeo nerde?

RAHİP LAURENCE

İşte, göz yaşlariyle sarhoş yatıyor yerde.

DADI

Tıpkı hanımım gibi, tamamen o da böyle.

RAHİP LAURENCE

Bu ne hazin benzeyiş ! Ne acınacak durum.

DADI

O da yere serilmiş böyle ağlıyor, yavrum.
Hıçkırarak ağlıyor, ağlıyor hıçkırarak,
Kalk, eğer sen erkeksen, Romeo ayağa kalk !
Juliet'in hatrı için, onun hatrı için kalk !
Neden bu kadar derin bir ye'se düşüyorsun?

ROMEO (Kalkar.)

Dadı...

DADI

Efendim ! Ne yapalım, ölüm her şeyin sonu.

ROMEO

Juliet'ten mi bahsettin? Nasıl bıraktın onu?
Çocukluk devresinde olan saadetimiz
Akrabadan birinin kaniyle lekelendi
Diye bana bir kaatil gözüyle mi bakıyor?
Nerede? Ne yapıyor? Ve benim gizli eşim
Bu geciken aşkımız için neler söylüyor?

DADI

Hiçbir şey söylemiyor, ağlıyor, hep ağlıyor.
Kâh yatağa düşüyor, kâh fırlıyor yataktan

Tybalt diye bağrıyor. Romeo'yu çağrıyor
Sonra tekrar yatağa fırlatıyor kendini.

ROMEO

Sanki bu ad tüfekten fırlıyan kurşun gibi
Sevgilimi öldürdü. O adı taşıyanın
Mel'un eli de böyle vurmuştu yakınını.
Söyle pederim, söyle bu nâçiz bedenimin
Hangi menfur yerinde barınıyor bu isim?
Söyle de orasını paramparça edeyim.

(*Kılıcını çeker.*) [64]

RAHİP LAURENCE

Aşağı indirsene şu ümitsiz elini!
Sen erkek değil misin? Şekline bakılırsa
Bir erkeksin. Fakat bu göz yaşların kadınca,
Çılgın hareketlerin yırtıcı bir hayvanın
Şuursuz hiddetini hatırlatıyor bana.
Sende erkek şekline bürünmüş bir kadın var!
Veya her ikisine benziyen bir canavar
Senin ruhuna hâkim. Şaşırtıyorsun beni.
Mukaddes vazifeme andiçerim ki seni
Meziyetli ve mâkul bir kimse zannederdim.
Tybalt'ı sen mi vurdun? Şimdi de kendini mi
Öldüreceksin yoksa? Böylelikle sevdiğin
Hayatı hayatına bağlı olan kadına
Kıyacaksın öyle mi?
Neden bu tabiata, yere, göğe saldırış?
Her üçü de kendinde birleşiyor diye mi
Üçünü de bir anda terk etmek istiyorsun?
Yazık erkekliğine, sevgine ve zekâna,
Tıpkı bol parasını sarfedecek lüzumlu
Yeri idrakten âciz bir tefeciymiş gibi
Erkekliği, sevgiyi ve zekâyı yerinde
Kullanmıyorsun, yazık. Şecaatten ayrılan [65]
Asîl erkek kalıbın baîmumundan bir şekil;

Tâziz etmek üzere söz verdiğin bu aşkı
Öldürmekle sevgiye ait yeminlerinin
Hep yalan olduğunu ispat etmiş olursun.
Şeklinin ve aşkının süsü bulunan zekân
Her ikisine birden önderlik etmek için
Şeklini kaybederek bir acemi askerin [66]
Barutluğunda duran barut gibi kendini
Ateşliyor ve seni koruyacağı yerde
Ölüme sürüklüyor. Yok oğlum kendine gel. [67]
Biraz evvel uğrunda ölmeği istediğin
Juliet yaşıyor. Demek bu bakımdan mes'utsun.
Tybalt seni öldürmek istiyordu, sen onu
Öldürdün. Bu bakımdan da mes'ut olman lâzım.
Ölümle tehdideden kanun dostun oluyor
Ve ölüm cezasını çeviriyor sürgüne.
Bu bakımdan da mesut olman icabetmez mi?
Bu arkana yüklenen bir yığın saadete
Bu bütün haşmetiyle sana gülen talihe
Sen hoppa, asık yüzlü sokak kadını gibi
Somurtup duruyorsun. Dikkat et, gözünü aç !
Saadetin kadrini bilmiyen sefil olur.
Haydi, sevgiline git, sözleştiğiniz gibi
Odasına çıkarak onu teselli eyle !
Fakat sakın geç kalma, sonra nöbetçi konur
Surlardan geçemezsin Mantua'ya gitmeğe.
Biz bir yolunu bulup evlenmenizi ilân
Edinceye, her iki tarafı barıştırıp
Pirense suçunu af ettirinceye kadar
Sen orada kalırsın. Bunlar olunca seni
Çağırtırız geriye. O zaman sen giderken
Hissettiğin kederin tam yirmi bin misli bir
Sevinç ile dönersin. Sen önünden git, dadı,
Hanıma selâm götür. Ev halkını erkenden
Yatırmasını söyle. Zaten keder onları
Çabuk uyutacaktır. Romeo da geliyor.

DADI

Bu iyi öğütleri dinlemek için Tanrım,
Ne olur bütün gece buracıkta kalaydım !
Ah ! Bilgi başka şeymiş ! Muhterem asılzadem
Geliyorsunuz diye haber götürüyorum.

ROMEO

Evet, git sevgilime, beni azarlamağa
Hazırlansın haber ver.

DADI

Afın efendim, size
Bu yüzüğü yolladı. Hem haydi, çabuk olun.
Çünkü çok geç oluyor.

(Çıkar.)

ROMEO

Huzurum, cesaretim bununla tekrar doğdu !

RAHİP LAURENCE

Yolun açık ve gecen hayırlı olsun, haydi !
Şu halde senin şöyle davranman gerekiyor :
Ya surlara nöbetçi konulmadan evvel kaç,
Yahut güneş doğarken tebdili kıyafet et
Ve öyle şehirden çık. Sonra Mantua'da kal.
Ben uşağını bulur, onun vasıtasiyle
Burada olup bitenden sana haber yollarım.
Elini ver, geç oldu. Gecen hayırlı olsun.

ROMEO

Sevinçlerin üstünde bir sevinç şimdi beni
Beklememiş olsaydı böyle çarçabuk seni
Bırakıp ayrılmağa gönlüm razı olmazdı.
Hoşça kal !

(Çıkarlar.)

SAHNE IV

Capulet'in evi.

(İhtiyar Capulet, eşi ve Paris girer.)

CAPULET

Efendim, öyle aksi hâdiseler oldu ki
Bir türlü açamadık kızımıza bu işi.
Tabii akrabamız Tybalt'ı seviyordu,
Ben de severdim ama ölmek için doğmuşuz.
Çok geç oldu; aşağıya inmez artık bu gece.
İnanın misafirim olmasaydınız eğer
Ben de bir saat evvel yatmış bulunacaktım.

KONT PARIS

Böyle acı günlerde aşka vakit kalmıyor.
Geceniz hayır olsun. Hamfendi kızınıza
Lûtfen hürmetlerimi söylersiniz olmaz mı?

LEYDİ CAPULET

Olur, sabah erkenden anlarım fikrini ben,
Odasına kapandı bu gece kederinden. [68]

CAPULET

Kont Paris, çocuğumun muahabbeti hakkında
Size daha şimdiden bir söz verebilirim.
Her hususta olduğu gibi bunda da benim
Sözlerimden dışarı çıkamaz zannederim.
Hayır zannetmek değil bunda şüphem de yoktur.
Hanım yatmadan evvel odasına çıkarak
Oğlum Paris'in ona beslediği sevgiyi
Anlatıver ve de ki: Gelecek Çarşambaya —
Durun bakalım — bugün günlerden hangisidir?

KONT PARIS

Pazartesi efendim.

CAPULET

Pazartesi öyle ya. Çarşamba da pek yakın.
Perşembe olsun, canım, Perşembeye deyiniz
Bu asılzade ile düğünleri olacak.
Hazırlık yetişir ya? Yoksa pek mi acele ?
Büyük tören yapmayız. Yalnız bir iki ahbap
Çağırırız, malûm ya Tybalt'ı yeni gömdük.
Hısım olduğu için çok merasim yaparsak
Bizi kayıtsızlıkla ithama kalkışırlar.
Onun için beş altı yakın dost çağırırız.
Perşembe münasip mi ? Nedir sizin fikriniz?

KONT PARIS

Keşke yarın perşembe olsaydı efendimiz.

CAPULET

Pekâlâ, öyle ise karar; perşembe olsun.
Hanım sen de yatmadan Juliet'in yanına git,
Kendisini düğüne hazırla. — Güle güle
Asil dost — Odama ışık getir!
Amma da gecikmişiz, biraz daha dursak
Ne erken diyeceğiz. Allah rahatlık versin !

(Çıkarlar.)

SAHNE V

Caulet'in bahçesi.

(Yukarda pencerede Romeo ile Juliet görünür.)

JULIET

Gitmek mi istiyorsun? Daha sabah olmadı.
Ürkek kulaklarının az evvel duyduğu ses
Tarlakuşunun değil bir bülbülün sesiydi.
Şu nar ağacının her gece üstünde öter.
İnan bana sevgilim, demin öten bülbüldü.

ROMEO

Bülbül değil bu öten sabahın müjdecisi
Tarlakuşu. Bak ruhum, doğu bulutlarına
Renk işliyen şu kıskanç ışık şeridine bak.
Gecenin kandilleri sönmüş ve neşeli gün
Ayağının ucuna basmış öyle bekliyor,
Dumanlı tepelerde.
Ya gidip yaşamalı, yahut kalıp ölmeli!

JULIET

O görünen ışıklar günün ışığı değil
Biliyorum bu sana Mantua'nın karanlık
Yolunu aydınlatmak için güneşten kopan
Bir yıldız ışığıdır. Görüyorsun ya erken
Aceleye lüzum yok, biraz daha burda kal!

ROMEO

Mademki arzun budur, seve seve kalırım.
Varsın beni tutsunlar, hayatıma kıysınlar
Aldırmam derim ki ben ağartılar gündüzün
Gözü değil de ayın solgun bir gölgesidir.
Sonra üstümüzdeki gök kubbeyi çınlatan
Sesler tarlakuşunun değil de bülbülündü.
Zaten kalmak isteğim gitmek niyetimden çok.
Gel, ölüm gel! Gülerek ben seni karşılarım,
Juliyet öyle istiyor, istediği olacak.
Bir şey mi dedin ruhum, haydi gel konuşalım.
Daha sabaha çok var, henüz güneş doğmadı!

JULIET

Doğdu, doğdu, çabuk kaç burdan kurtar kendini.
Bu keskin ve ahenksiz öten tarlakuşudur.
Onun için çok tatlı taksim yapıyor derler.
Yalan, bizi ayrışı hiç de tatlı olmuyor.
Yine derler ki tarlakuşu çirkin kurbağla
Göz değiştirirlermiş; mademki böyle erken 69

Sabahın şarkısiyle kucaklaşmamıza son
Verip seni buradan alıp gitmek istiyor,
Seslerini de keşke değişmiş olsalardı.
Ruhum, haydi, git artık ortalık ağarıyor!

ROMEO

Ortalık ağardıkça bahtımız kararıyor.

(Dadı girer.)

DADI

Küçük hanım!

JULIET

Ne var dadı?

DADI

Hanımannen odana doğru geliyor, kızım,
Sabah oldu, dikkat et, hem ihtiyatlı davan.

(Çıkar.)

JULIET

Öyleyse gel pencerem, açıl da güneş girsin
Açıl, hayatım çıksın.

ROMEO

Elvedâ ruhum sana! Aşağıya inmeden
Ver bir öpücük daha!

(Aşağıya iner.)

JULIET

Gidiyorsun öyle mi, kocam, sevgilim, dostum,
Günün her saatinde bir haber bekliyorum.
Bir dakika içine sayısız günler sığar,
Bu hesapla seni ben bir daha görüşümde
Olacağım ihtiyar.

ROMEO

Elveda !
Haber gönderebilmek için sevgilim sana
Emin ol ki kaçırmam çıkacak ilk fırsatı.

JULIET

Bir daha buluşmamız, ah, nasibolacak mı?

ROMEO

Hiç şüphe etmiyorum, bu çekilen acılar
İlerde tatlı tatlı konuşulmağa yarar.

JULIET

Yarabbim ! Ne fenaya yoran ruhum var benim !
Aşağıya iniyorken mezar derinliğine
Bir ölü iniyormuş gibi geliyor bana.
Ya gözüm yanılıyor, yahut benzin çok soluk.

ROMEO

İnan ki sen de öyle görünüyorsun bana.
Kanımızı içiyor kana susamış keder. [71]
Allaha ısmarladık !

(*Çıkar.*)

JULIET

Tâli ! Bütün insanlar sana kararsız, oynak
Derler, eğer böyleysen, sebat ve imaniyle
Tanınmış Romeo'mu kendi haline bırak.
Kararsız ol ey kader, o zaman belki onu
Çok tutmaz bana tekrar geriye gönderirsin.

LEYDİ CAPULET (*İçerden*)

Kızım kalktın mı ?

JULIET

Beni çağıran da kim? Galba annemin sesi.
Bu kadar geç olduğu halde niçin yatmamış,

Yahut niçin bu kadar erken yataktan kalkmış?
Buraya gelmesine sebep ne olabilir?

(*Anne girer.*)

LEYDI CAPULET

Ne o, nasılsın Juliet?

JULIET

İyi değil, efendim.

LEYDİ CAPULET

Ölen kuzenin için ağlıyor musun hâlâ?
Sanki göz yaşlarınla mezardan mı çıkacak?
Bunu yapsan da ona hayat veremezsin ki.
Artık yetişir. Keder bir dereceye kadar
Aşka delâlet eder. Fakat bunun fazlası
Akıldan noksanlığa alâmettir.

JULIET

Bırakın,
Böyle acı bir kayba doya doya ağlayım.

LEYDİ CAPULET

Ağlarken içinde bir acı hissedeceksin,
Ama unutulacak bu kayb için olduğu.

JULIET

Bu kaybı hissettikçe
Ağlamamak gelmiyor onun için elimden.

LEYDİ CAPULET

Kızım sen ölümünden ziyade bu dostunun
Onu vuran alçağın hayatta olmasına
Ağlıyorsun muhakkak.

JULIET

Efendim, hangi alçak!

LEYDİ CAPULET

Mahut alçak, Romeo.

JULIET (Kendi kendine)

Alçakla arasında dağlar kadar fark olsun.
Tanrı affetsin. Bütün kalbimle ben affettim.
Yine de onun kadar kimse beni üzmedi,

LEYDİ CAPULET

Alçak, kaatil yaşıyor. Üzüntün onun için.

JULIET

Hem erişemiyecek kadar uzak bir yerde.
Ne olur kuzenimin öcünü ben alsaydım.

LEYDİ CAPULET

Merak etme biz onun öcünü alacağız.
Ama artık ağlama. Mantua'ya sürülen
Bu kaçağın yanına birisini gönderir
Ona öyle değişik bir şey tattırırım ki
Bir lâhzada Tybalt'ın yanına komşu gider;
Ve o zaman senin de yüreğin rahat eder.

JULIET

İçim rahat etmiyor hakikaten bir türlü;
Ah! Bir görebilseydim Romeo'yu ben - ölü [72]
Sanki zavallı gönlüm, o kadar yanıyor ki.
Efendim götürecek adamı bulursanız
Zehri de ben elimle hazırlarım, öyle ki
Romeo içer içmez derin uykuya dalar.
Of! İsmini duyup da ona gidemediğim
Ve kuzenim Tybalt'a beslediğim sevginin
İntikamını onu öldürenin üstünde
Alamadığım için ne kadar muztaribim.

LEYDİ CAPULET

Sen zehrini hazırla, ben adamı bulurum.
Her neyse, şimdi sana güzel bir haberim var.

JULIET

Bu kederli anlarda güzel haber ne iyi.
Bu haberler de neymiş lûtfen söyler misiniz ?

LEYDİ CAPULET

Seni öyle çok seven bir baban var ki kızım
Sen, unutasın diye bu duyduğun elemi
Bu matem günlerinin içersinden ne senin
Ne de benim umduğum bir bayram günü seçti.

JULIET

Çok münasip efendim! Nasıl bir bayram günü?

LEYDİ CAPULET

Öyle bir gün ki yavrum, bu perşembe sabahı
Cesur, genç asılzade, Kont Paris kendisine
Sen Piyer kilisesinde seni bir eş yapacak.
Sen de güzel neşeli bir gelin olacaksın.

JULIET

Sen Piyer kilisesine ve hattâ Sen Piyer'e
Yemin ederim ki ben eşi olmıyacağım !
Kocam olacak adam benimle görüşmeden,
Aşkını söylemeden evlenmem hususunda
Gösterilen telâşa şaşıyorum doğrusu.
Yalvarırım, muhterem pederime söyleyin
Daha henüz evlenmek niyetinde değilim,
Ve evlenmeğe karar versem bile efendim
Kont Paris'in zevcesi olmaktansa, o nefret
Ettiğim Romeo'yla evlenirim inanın.
Ne kadar sevinecek haberleriniz varmış!

LEYDI CAPULET

İşte, baban geliyor, Sen söyle kendisine,
Bu cevabını nasıl karşılar bak görürsün.

(Capulet ile Dadı girerler.)

CAPULET

Güneş battığı zaman yeryüzüne çiy yağar,
Kardeşimin oğlu da yeryüzünden göçünce
Yağmurlar boşanıyor.
Kızım, bu ne hal öyle? Çeşmeler üstündeki
Fıskıyeye dönmüşsün; hâlâ gözyaşları mı? [73]
Sağnak dinmiyecek mi? Bu küçük vücudunla
Sandal, deniz ve rüzgâr, her üçü de sen misin?
Çünkü hâlâ gözlerin coşan bir deniz gibi
Meddücezir halinde. Vücudun yelken açmış
Bir sandaldır bu tuzlu feyezanın üstünde.
İç çekişin de rüzgâr ve öyle bir rüzgâr ki
Birdenbire sükûnet bulmıyacak olursa
Gözyaşlarına uyup coştukça, kabardıkça
Fırtınaya tutulmuş sandalı devirecek.
Eh! Hanım söyledin mi verdiğimiz kararı?

LEYDİ CAPULET

Söyledim efendimiz, fakat kabul etmiyor,
Teşekkürler ediyor. Daha iyi olurdu
Mezariyle evlense.

CAPULET

Dur. nasıl, anlamadım, bir daha, yavaş söyle.
Nasıl, istemiyor mu? Teşekkür etmiyor mu?
Gurur da mı duymuyor? Hiç lâyık olmadığı,
Çok değerli bir damat seçmemizden dolayı
Kendisini bahtiyar addetmek dahi yok mu?

JULIET

İftihar etmiyorum, fakat müteşekkirim,

Nefret ettiğim şeyden gurur duyamam asla;
Sevgi zanniyle bana sunulan şey nefretin
Ta kendisi olduğu halde müteşekkirim.

CAPULET

Ne, ne, ne saçma mantık? Bu nasıl sözler böyle?
İftihar etmiyormuş ama müteşekkirmiş,
Hiç gurur duyamazmış, teşekkür edemezmiş,
Öyle mi küçük hanım? Teşekkürün de senin
İftiharın da senin olsun; önümüzdeki
Perşembeye Paris'le Sen Piyer kilisesine
Gitmek için hazırlan. Seni yoksa oraya
Sedyeyle götürürüm. Haydi defol şuradan! [74]
Benzi soluk maskara, çekil zevzek, budala!

LEYDİ CAPULET

Ayıp, çıldırdın mı sen?

JULIET

Temiz yürekli babam, diz çöküp yalvarırım,
Bir sözüm var diyecek, dinleyin beni lûtfen.

CAPULET

Yıkıl karşımdan sersem budala, âsi mahlûk!
Dedik ya, ya perşembe kiliseye gidersin,
Yahut da bundan sonra bakma benim yüzüme!
Konuşma, söz istemem, bana karşılık verme!
Elim kaşınıyor ha! Hanım biz kendimizi
Bir de bedbaht sayardık. Tanrı bu kızdan başka
Evlât vermedi diye, şimdi bakıyorum da
Bu bir tane de çokmuş, ve asıl talihsizlik
Buna malik olmakmış. Çekil ordan, musibet!

DADI

Yaradan bağışlasın; Allah korusun onu!
Kızımı paylamakla günah işliyorsunuz.

CAPULET

Ya, öyle mi acaba, akıl ebesi hanım?
Dilini tut, geveze! Dostlarınla çene çal.

DADI

Fena lâf etmedim ki!

CAPULET

Haydi, uğurlar olsun!

DADI

Konuşmak da mı yasak?

CAPULET

E! Kes sesini artık, çenesi düşük bunak!
Bu ahmakça sözleri sen git de kendin gibi
Dil ebesine anlat; bizlere lüzumu yok.

LEYDİ CAPULET

Fazla öfkelendiniz.

CAPULET

Allah aşkına, yeter! Çıldırmak işten değil!
Gece gündüz, geç erken, evde, evden dışarda,
Tenhada veyahut da kalabalık içinde.
Uyurken, uyanıkken düşündüğüm şey yalnız
Onu evlendirmekti. Şimdi tam böyle asil
Bir aileden gelen, mal mülk sahibi, güzel,
Genç, iyi tahsil görmüş, ender meziyetlerle
Tanınmış ve insanın hayalindeki kadar
Yakışıklı bir damat bulayım da, o gelsin
Sulu gözlü, şımarık, bir küçük bebek gibi
Tam kendine böyle bir kısmet çıktığı vakit:
"Ben evlenmek istemem. Ben sevemem, çok gencim
Beni lütfen affedin!„ diye cevaplar versin.
Evlenmezsen ben seni af değil def ederim,

Nerde istersen otla, evimde kalamazsın. [75]
Düşün taşın, karar ver, lâtife etmiyorum.
Perşembeye az kaldı, kalbine koy elini,
İyi düşün, kızımsan dostuma vereceğim,
Kızım değilsen eğer git dilen, açlıktan öl,
Kaldırımlarda sürün! Bak yemin ediyorum
Seni asla tanımam ve benim olan bir şey
Sana fayda veremez. İnan ve iyi düşün,
Sözümde duracağım. Buna şüphen olmasın.

(Çıkar.)

JULIET

Bulutlar üstünde de kalmadı mı merhamet
Hüznümün içersine nufuz edebilecek?
Sevgili anneciğim, beni evden koğmayın!
Düğünü geciktirin, bir ay, bir hafta için.
Yahut benim gelinlik yatağımı Tybalt'ın
Dinlendiği karanlık lâhdin içine yapın!

LEYDİ CAPULET

Bana birşey söyleme, başka bir söz kalmadı,
Ne istersen onu yap. Seninle herşey bitti.

(Çıkar.)

JULIET

Allahım! Söyle dadı, bu nasıl önlenecek?
Kocam yeryüzündedir, yeminim gökyüzünde
Göklere uçup kocam yeminimi geriye
Göndermezse bu yemin arza nasıl dönecek?
Bir parça teselli et! Bana bir akıl öğret!
Ne yazık, gökyüzünün benim gibi zavallı
Bir mahlûk üzerinde böyle cefa etmesi?
Ne diyorsun bu işe? Bana ümit verecek
Sözün yok mu? Gel dadı, bir parça avut beni!

DADI

İnan ki işte seni avutacak birkaç söz:
Romeo sürgün oldu ve yüzdeyüz gelip de
Seni karısı diye almak için cesaret
Edemiyecek. Gelse bile gizlice gelir.
Mademki işler böyle Romeo'dan hayır yok
Senin için yapacak en iyi şey bu kontla
Evlenmektir. Hem öyle yakışıklı adam ki
Giden onun yanında bulaşık bezi kalır,
Küçük hanım, kartalın gözleri bile öyle
Yeşil, keskin ve güzel değildir Paris kadar.
İkinci evlenmede olamazsan bahtiyar
Birinciden ziyade, Allah belâmı versin.
Hem birinci kocanız artık öldü demektir,
Mademki bir hayır yok, ha var, ha yok hepsi bir.

JULIET

Bu sözleri yürekten mi söylüyorsun dadı?

DADI

Hem yürekten, hem candan, yalansa ikisi de
Kahrolsun.

JULIET

Âmin!

DADI

Ne?

JULIET

Hiç, güzel teselli ettin!
Git de anneme de ki, babamı üzdüğümden
Müteessir olarak günahlarımın affı
İçin rahib Laurence'in yanına gidiyorum.

DADI

Elbette söylerim ya, bak nasıl akıllandın.

(Çıkar.)

JULIET

Seni ihtiyar bunak! Cehennem zebânisi!
Yeminimi bozdurmak için teşvik etmen mi
Yoksa binlerce defa göklere çıkardığın
Kocamı aynı dille yerlere batırman mı
Daha fazla günahtır? Haydi, akıl hocası!
Bundan böyle gönüller ikiye ayrılıyor.
Şimdi rahibe gidip öğreneyim fikrini,
Herşey bitmiş olsa da yetecek kuvvetim var
Öldürmeğe kendimi.

(Çıkar.)

PERDE IV

SAHNE I

Rahip Laurence'in hücresi.

(Rahip Laurence ve Kont Paris girer.)

RAHİP LAURENCE

Perşembe mi dediniz? Vakit de pek az kalmış.

KONT PARİS

Evet, babam Capulet öyle olsun istiyor.
Doğrusu ben de onun acelesine karşı
Ağır durmak istemem.

RAHİP LAURENCE

Öyle ama hiç kızın
Neler düşündüğünü bilmiyorum dediniz.
Yol biraz dolambaçlı, hiç hoşuma gitmiyor,

KONT PARİS

Tybalt'un ölümüne fazlasiyle ağlıyor.
Kendisine sevgimden pek az söz açabildim;
Çünkü yaşlı gözlerde Venus gülümsemiyor.
İşte, efendim onun kendisini böylece
Kedere vermesini babası tehlikeli
Buluyor ve kızının göz yaşı tufanını
Dindirebilmek için, ve tenhada kalınca
Bunu düşündüğünden kalabalıkta belki
Unutabilir diye düğünün bir an evvel
Olmasını istiyor. Şimdi acelemizin
Sebebini pekâlâ biliyorsunuz.

RAHİP LAURENCE (kendi kendine)

Keşke
Ne için geciktirmek icabettiğini de
Bilmeseydim. — O! Bakın küçük hanım geliyor.

(Juliet girer.)

KONT PARIS

Ne iyi bir tesadüf sevgilim, aziz eşim!

JULIET

Eğer imkân olursa zevce olabilirim.

KONT PARIS

Olabilir dediğin perşembeye olacak.

JULIET

Olması icabeden olur.

RAHİP LAURENCE

Doğru, öyle ya!

KONT PARIS

Günah çıkarmak için mi geldiniz bu yere?

JULIET

Buna cevap vermekle günahlarımı size
Çıkartmış olacağım.

KONT PARIS

Lütfen inkâr etmeyin
Beni sevdiğinizi bu mukaddes pedere.

JULIET

Onu sevdiğimi de size söyliyeceğim.

KONT PARIS

Söylersiniz elbette, çünkü seviyorsunuz,

JULIET

Eğer böyle yaparsam, arkanızdan söylenen
Yüze söylenenlerden daha kıymetli olur.

KONT PARIS

Zavallı yavrum, yaşlar yüzünde iz bırakmış.

JULIET

Bu göz yaşları için bir zafer sayılmaz ki,
Onlar bozmadan evvel yüzüm yine çirkindi.

KONT PARIS

Bu sözle yaşlardan çok haksızlık ediyorsun.

JULIET

İftira değil ki bu, doğruyu söylüyorum.
Ve söylediğim sözü ben yüzüme söyledim. [76]

KONT PARIS

Senin yüzün benimdir, ona iftira ettin.

JULIET

Olabilir efendim, o benim değil zaten.
Vaktiniz müsait mi mukaddes peder şimdi
Akşam duadan sonra gelsem daha mı iyi? [77]

RAHİP LAURENCE

Benim vaktim müsait, gel, düşünceli kızım.
Lord'um müsâdenizle zamanı kendimize
Hasretmemiz lâzımdır.

KONT PARIS

-Tanrım beni korusun
İbadeti bozmaktan, Juliet perşembe günü

Seni uyandırmağa geleceğim erkenden.
O vakte kadar esen kal, busemi kabul et. [78]

(Çıkar.)

JULIET

Ah! Kapıyı kapayın! Sonra gelin beraber
Ağlıyalım, ne çare, ne ümit, hepsi bitti.

RAHİP LAURENCE

Ah! Juliet, kederini biraz evvel öğrendim.
Aklım bir çare bulmak hususunda âcizdir.
Duydum ki bu perşembe Kont'a varacakmışsın,
Ve hiç imkânı yokmuş geciktirilmesinin.

JULIET

Göstermezsen yolunu buna mâni olmanın
Duyduğun bu sözleri tekrarlama pederim.
Eğer aklınla buna bir çare bulamazsan,
Bari doğruluğunu söyle de kararımın
Şu hançerle herşeyin çaresini bulayım.
Tanrı kalblerimizi nasıl birleştirdiyse
Sen de ellerimizi biribirine verdin;
Ve senin tarafından Romeo'ya bağlanan
Bu el şimdi başka bir el ile değişmeden
Veyahut sadık kalbim alçakça bir isyanla [79]
Başkasının olmadan, şu hançer hem kalbimin
Hem elimin işini bir lâhzada bitirsin.
Haydi, uzun yılların tecrübesine danış,
Bana bir akıl öğret, bu işe bir çare bul!
Yoksa uzun ömrünle tecrübeli bilginin
Şerefli bir sonuca vardıramadığı bu
Acıklı vaziyette kaderle aramızda
Şu kanlı hançer hakem rolünü oynıyacak.
Çabuk söyle, cevabın buna çare bulmazsa
Bir an evvel ölmeği öyle istiyorum ki.

RAHİP LAURENCE

Dur kızım. Görür gibi oluyorum bir ümit.
Fakat bunu yapmak da içinde olduğumuz
Vaziyetten sıyrılmak kadar güç ve ümitsiz.
Eğer sen kont Paris'le böyle evlenmektense
Kendini öldürmeği gözüne alıyorsan;
Şu çirkin vaziyetten kurtulabilmek için
Elbet ölüm kadar güç bir şey yapabilirsin.
Ölümden kaçmak için ölümle müzakere
Edip onu kendine vasıta yapacaksın.
Cesaret buluyorsan eğer kendinde buna
Söylerim sana nedir hatrıma gelen deva!

JULİET

Ona eş olmaktansa, emret de fırlatayım
Şu karşıki kulenin tepesinden kendimi.
Yahut da eşkıyalar yatağında gezeyim.
İstersen gizleneyim yılan yuvalarında.
Homurdanan ayıyla zincirlere vur beni,
Ve gece kapat beni mezarlık mahzenine[80]
Ölü kemikleriyle, çürümüş bacaklarla,
Alt çenesi olmıyan kafalarla örtülü
Kalayım. Yahut emret daha henüz açılmış
Bir mezara gireyim. Kefeni içersine
Gizleneyim sen emret. Bu lâkırdısı bile
Tüyler ürperten korkunç şeylerin hepsini ben
Hiç tereddüdetmeden yapmağa âmadeyim.
Yalnız o çok sevdiğim kocam için daima
Tertemiz ve lekesiz eş olarak kalayım.

RAHİP LAURENCE

Dur öyleyse, üzülme! Eve dön, neşeli ol,
Paris'le evlenmeğe razıyım de onlara.
Yarın çarşamba. Yarın gece bir yolunu bul
Yalnız yat. Dadı senin odanda uyumasın.
Bu şişeyi al. Sonra yatağına girince

İçindeki imbikten çekilmiş şurubu iç,
Hemen damarlarında soğuk ve uyutucu
Bir şeyin aktığını ürperip duyacaksın.
Tabii atışları kesilecek nabzının,
Hayatta olduğunu isbat edebilecek
Ne sıcaklık, ne nefes hiçbir şey kalmıyacak,
Pembe yanaklarında, dudaklarında açan
Güller artık solacak, hepsi kül kesilecek.
Hayatın gündüzünü ölüm söndürmüş gibi
Gözünün penceresi sımsıkı kapanacak,
Bütün canlılığını kaybederek vücudun
Ölüm hali alacak, her uzvun soğuk, katı.
Ölümden hiçbir farkı olmıyan bu durumda
Sen tam kırk iki saat kaldıktan sonra, tatlı [81]
Bir uykudan uyanır gibi uyanacaksın.
Sabah olup da güvey seni uyandırmağa
Geldiği zaman ölmüş bulacak yatağında,
Sonra bu memlekette âdet olduğu üzre
Gelinlik elbisenle yüzün açık olarak
Tabuta koyacaklar, seni Capulet'lerin
Dinlendiği o eski mezarlık mahzenine
Götürecekler; ben de sen daha uyanmadan
Romeo'yu mektupla haberdar edeceğim.
Böylece o gelince, ikimiz baş ucunda
Uyanmanı bekleriz. Ve o gece Romeo
Seni beraberinde Mantua'ya götürür.
Bu ilâcı içerken kararını bozacak
Bir hayalle veyahut kadınca bir korkuyla
İraden sarsılmazsa, bu müşkül vaziyetten
Böylece kurtulursun.

JULIET

Ver! ver! Korkacağımı aklına getirme hiç!

RAHİP LAURENCE

Haydi al, git! Metin, ol! Kararında sebat et!

Allah muvaffak etsin! Ben de! bir mektup yazıp Kocana bir rahiple hemen göndereceğim.

JULIET

Sevgi, bana kuvvet ver! Mümkün kılacak bana Bu kuvvet başarmamı. Aziz peder, elvedâ!

(Çıkarlar.)

SAHNE II

Capulet'in evi.

(Capulet, karısı, dadı ve iki üç uşak girer.)

CAPULET

Burda ismi yazılı olanları dâvet et!

(Bir uşak çıkar.)

Sen de koş, bana yirmi tane usta aşçı bul!

UŞAK

Hiç usta olmıyanları getirir miyim efendim? Parmağını yalıyor mu, yalamıyor mu, ona bakar anlarım. [82]

CAPULET

O nasıl şey öyle? Nasıl anlarsın?

UŞAK

Pek kolay, Efendimiz. Parmağını yalamıyan aşçıdan ne beklenir. Onun için parmağını yalamadı mı işime yaramaz.

CAPULET

Haydi, yola düzül bakalım!

(Uşak çıkar.)

Davet için hazırlık yetişmiyecek gibi.
Ne dedin, kızım Rahip Laurence'in yanında mı?

DADI

Evet, inan ki orda!

CAPULET

İyi, belki rahibin bir faydası dokunur.
İnatçı kız boş yere şımarıklık ediyor.

(*Juliet girer*)

DADI

Bakın, oradan nasıl güler yüzle geliyor.

CAPULET

Ne haber dik kafalım? Nerelerdeydin yine?

JULIET

Size ve emrinize karşı itaatsizce
İtirazdan dolayı işlediğim günahtan
Bir nedamet duymağı kendime öğrettiğim
Tövbe edilen yerde, Rahip Laurence emretti
Ayağınıza kapanıp af dilememi sizden.
Affedin, yalvarırım. Bundan sonra bir daha
Sözünüzden dışarı çıkmak haddim değildir.

CAPULET

Birisi Kont'a gidip bu haberi götürsün.
Bu bağı yarın sabah sağlama bağlamalı.

JULIET

Laurence'ın höcresinde genç Lord'la karşılaştığım
İffet ve tevazuun hududunu aşmadan
Kabil olduğu kadar bir muhabbet gösterdim.

CAPULET

Çok iyi, memnun oldum. Çok iyi. Ayağa kalk,

Böyle olmalı işte. Genç Kont'u ben göreyim
Gidip bulun diyorum. Haydi buraya gelsin!
Yani inan olsun ki bu muhterem rahibe
Bütün Verona halkı minnettarlık duyuyor.

JULIET

Dadı, sen de benimle odama gelir misin?
Yarınki elbisemi süsliyecek münasip
Şeyleri intihapta bana yardım edersin.

LEYDİ CAPULET

Yok, perşembeye kadar olmaz, daha vakit var.

CAPULET

Git, dadı, beraber git. Biz yarın kiliseye
Gidiyoruz.

(Juliet ve Dadı çıkarlar.)

LEYDİ CAPULET

Hazırlık yarım kalacak gibi.
Gece olmak üzere.

CAPULET

Tamam. Kımıldamağa bir başlarsam karıcım
Seni temin ederim herşey yoluna girer.
Juliet'e git de yardım et süslenmesine sen.
Bu gece bana yatmak yok; beni yalnız bırak.
Ev hanımlığını bu sefer de ben yapayım.
Ne o? Kimse kalmamış. Bari kendim gideyim.
Kont Paris'e yarına hazır olsun diyeyim.
Şu âsi kızın yola geldiği andanberi
Kalbimde şaşılacak kadar bir hafiflik var.

(Çıkarlar.)

SAHNE III

Juliet'in odası.

(Juliet ve Dadı girer.)

JULIET

Sahiden bu elbise hemen hepsinden güzel;
Oh benim iyi dadım, ama ne olur beni
Bu gece yalnız bırak; çapraşık ve günahkâr
Olduğunu bildiğin malûm vaziyetime
Gökyüzünün bir parça gülümsemesi için
Dua etmeğe öyle çok ihtiyacım var ki.

(Annesi girer.)

LEYDİ CAPULET

Nasıl, işiniz çok mu? Yardım ister misiniz?

JULIET

Hayır efendim. Hazır yarınki tören için
Lüzumu olan şeyler. Müsâde ederseniz
Şimdi yalnız kalayım ve dadım da bu gece
Sizlere yardım etsin. Kimbilir ne kadar çok
Yapılacak iş vardır, bu aceleye gelen
Merasim için.

LEYDİ CAPULET

Kızım, Allah rahatlık versin,
Haydi yat; dinlenmeğe elbet ihtiyacın var.

(Anne ve dadı çıkarlar.)

JULIET

Elveda! Allah bilir, bundan sonra bir daha
Görüşmemiz ne zaman, nerde nasibolacak!
Hayat sıcaklığını donduracakmış gibi

Damarlarımda soğuk bir korku dolaşıyor.
Çağırayım da beni teselliye gelsinler.
Dadı! - Fakat burada onun ne işi olur?
Bu acıklı sahneyi yalnız oynamam lâzım.
Gel şişe.
Ya bu terkibin hiçbir tesiri görülmezse?
O zaman yarın sabah düğünüm mü olacak?
Hayır; ona bu mâni olacak. Sen şurda dur!

(*Hançeri yatağın üstüne koyar.*)

Sakın bu, beni önce, Romeo'yla gizlice
Evlendirdiği için bu seferki düğünde
Rezil olmaktan korkan rahibin kurnazlıkla
Beni öldürmek için hazırlamış olduğu
Bir zehir olmasın bu? Galiba öyle, yine de
Bu olamaz diyorum. Çünkü onun mukaddes
Bir kimse olduğunu bütün âlem biliyor.
Böyle fena bir fikre sahibolmak istemem. [83]
Ya mezarda, Romeo beni kurtarmak için
Gelmeden evvel, olur da, uyanıverirsem?
Bu korkunç bir ihtimal! Ya içersine temiz
Hava bile girmiyen ölüler mahzeninde
Tıkanıp da Romeo daha henüz gelmeden
Havasızlık yüzünden boğulacak olursam?
Yahut yaşasam bile, yüzlerce yıldan beri
Orda gömülmüş olan ecdat kemiklerini
Ve kanlar içersinde daha yeni gömülüp
Kefeninde çürümek üzre olan Tybalt'u
Saklıyan bu tarihî makber, bu kasvetli yer
Ve ölüm ve gecenin akla getireceği
En korkunç düşünceler, insanı çıldırtmaz mı?
Orda gecenin bazı saatlerinde ruhlar
Dolaşırmış. Ah! Eyvah! Böyle erken kalkarak
Ceset kokularını ve topraktan sökülen
Kan kurutan otunun insanları delirten [84]
Sesini işitirsem. - Veyahut uyanır da

Bu müthiş korkuların tesiriyle aklımı
Kaybeder ve ecdadın kırık kemikleriyle
Oynamağa kalkışır, sonra mecruh Tybalt'u
Kefeninden çıkarır ve bu cinnet halinde
Ecdadımdan birinin kemiğini başıma
Topuz gibi indirip beynimi patlatırsam?
Ah! İşte, Kuzenimin hayali görünüyor.
Kılıcının uciyle vücudunu şişliyen
Romeo'yu arıyor. Dur Tybalt; geliyorum
Romeo; içiyorum bunu ben senin için.

(*İçer ve perdeleri arasından yatağa düşer.*)

SAHNE IV

CAPULET'in evi.

(*Leydi Capulet ve dadı girer.*)

LEYDİ CAPULET

Al şu anahtarları, baharat getir dadı!

DADI

Mutfaktan hurma ile ayva lâzım diyorlar.

(*Capulet girer.*)

CAPULET

Haydi, kalkın! Horozun bu ikinci ötüşü [85]
Sabah çanı çalındı, saat üç. Haydi, dadı, [86]
Yemeklere bakıver.. Masraftan kaçınmayın.

DADI

Haydi kadın kâhyası, gidip yatağına yat. [87]
Yoksa uykusuzluktan yarın hasta olursun.

CAPULET

Hayır, kat'iyen. Bundan daha ehemmiyetsiz

Vesilelerle benim sabahladığım oldu,
Hiç rahatsız olmadım.

LEYDİ CAPULET

Evet, vaktiyle siz de
Gece kuşuymuşsunuz, ama artık doğrusu
Etrafa göz atmaktan sizi koruyacağım.

(*Leydi Capulet ve dadı çıkar.*)

CAPULET

Gözlerini kıskançlık bürümüş, ah, kıskançlık!

(*Üç dört uşak ellerinde şişler, odunlar ve sepetlerle girer.*)

Ne o yavrum, onlar ne? Neler götürüyorsun?

UŞAK

Aşçı için efendim, ama ne, bilmiyorum.

CAPULET

Çabuk olun, çabuk ol.

(*Uşak çıkar.*)

Bana bak, odunların
Daha kurusunu bul. Peter'i çağırsana
O yerini göstersin.

UŞAK

Odunların yerini
Peter'e sormadan da bulacak bir kafam var.

CAPULET

Güzel, doğru söyledin. Neşeli herif sen de.
Odun kafalılığın belli zaten sözünden.

(*Uşak çıkar.*)

İnan ki sabah oldu. Nerdeyse Kont gelecek

Çalgıcılarla, çünkü bana öyle demişti.

(*Çalgıcı sesi duyulur.*)

Hah, işte yaklaşıyor, Dadı, Hanım nerdesin?
Neredesiniz yahu!

(*Dadı girer.*)

Git, Juliet'i uyandır. Git, onu giydir, süsle.
Ben de Paris'le gidip konuşurum. Çabuk ol,
Haydi çabuk! Bak güvey geldi bile buraya.
Çabuk diyorum size.

(*Çıkarlar.*)

SAHNE V

Juliet'in odası.

(*Dadı girer.*)

DADI

Hanım! Hanımcım! Juliet! Ne derin bir uykuda!
Küçük hanım! Kuzucum! Kalk uyku kumkuması!
Kalk yavrucum! Güzelim! Kalk gelin hanım, uyan!
Ne o, hiç cevap yok mu? Şimdi hevesini al
Bir hafta için uyu; yarın gece görürsün
Kont Paris karar vermiş seni zor uyutacak. [88]
Tövbeler olsun! Âmin! Ne de tatlı uyuyor,
Artık uyandırmalı! Küçük hanım! Hanımcım!
Kont seni yatağında bir yakalasın da gör!
Seni bir korkutur ki! Uyanmıyacak mısın?

(*Perdeleri açar.*)

Ne o, hem de giyinmiş, sonra tekrar mı yattın?
Yok uyandırmam lâzım. Hanımcım kalk! Hanımcım!
Eyvah! Eyvah! Yetişin! Yetişin! Hanım ölmüş!
Ne felâket! Ah! Keşke hiç doğmamış olsaydım.
İçecek bir şey verin! Beyfendimiz! Hamfendi!

(*Annesi girer.*)

LEYDİ CAPULET

Bu gürültü de nedir?

DADI

Ah! Bu ne acıklı gün!

LEYDİ CAPULET

Ne var, dadı, ne oldu?

DADI

Bakın ne matemli gün!

LEYDİ CAPULET

Aman yarabbi! Ah, ne talihsiz başım varmış.
Yavrum! Benim hayatım! Uyan, aç gözlerini!
Yoksa ben de seninle beraber öleceğim!
Yetişin! İmdat! İmdat!

(*Babası girer.*)

CAPULET

Cidden ayıp, Juliet'i getirin, güvey geldi!

DADI

Öldü, öldü, ah gitti! Bu ne uğursuz bir gün!

LEYDİ CAPULET

Allahım! Ne kara gün! Ah! Ölmüş! Ölmüş! Ölmüş!

CAPULET

Ne! Durun ben bakayım! Heyhat, bitmiş! Buz gibi [89]
Kan deveranı durmuş! Mafsalları kaskatı!
Hayat dudaklarını terkedeli çok olmuş!
Onun üstünde ölüm, bahçelerin en güzel
Bir çiçeği üstüne vakti gelmeden yağan
Kırağıya benziyor.

DADI

Ah! Ne kederli bir gün!

LEYDİ CAPULET

Ne felâket, Yarabbim!

CAPULET

Beni böyle ağlatmak
İnletmek için onu elimden alan ölüm
Dilimi bağlıyor da bana söz söyletmiyor.

(*Rahip Laurence, kont Paris ve çalgıcılar girer.*)

RAHİP LAURENCE

Haydi, gelin hazır mı kiliseye gitmeğe?

CAPULET

Hazır, hem de bir daha dönmemek üzre hazır.
Oğlum, düğün gününden bir gece evvel ölüm
Çok sevgili karının koynuna girivermiş.
İşte, orda yatıyor. Çiçekti, ölüm aldı
Kızımın kızlığını, şimdi solmuş yatıyor.
Ölüm benim damadım. Ölüm benim mirasçım!
Kızımla o evlendi. Ben de ölüp hepsini
Ona bırakacağım. Hayatım, malım mülküm
Hepsi hepsi ölümün.

KONT PARİS

Ben ne zamandan beri
Hem de sabırsızlıkla bekliyordum bu günü.
Bu manzarayı görmek için mi beklemişim!

LEYDİ CAPULET

Tanrının lânetine uğramış talihsiz gün!
Zaman bugüne kadar süren yolculuğunda
Böyle ıstırap dolu bir gün geçirmemiştir.
Biricik, beni seven biricik yavrum vardı
Beni neş'elendirip avutan bir tek kızım,
Onu da ölüm aldı.

DADI

Mel'un gün! Uğursuz gün! Ah! Ne kara günmüş bu!
Günlerin en acısı, günlerin en karası!
Ömrümde görmemiştim bu kadar kahpe bir gün!
Hey gidi menfur gün, hey! Bundan daha karanlık
Bir gün görülmemiştir. Ah, mel'un gün! Meş'um gün!

KONT PARİS

Aldatılmış, ayrılmış, vurulmuş, öldürülmüş
Biri varsa o benim. İğrenç ölüm sen beni
Aldattın, beni yendin. Bu hale soktun zâlim.
Aşk ve hayat! Hayat yok. Aşk ölüme bürünmüş!

CAPULET

Hakarete uğradı, kedere sürüklendi,
Boşuna kurban gitti, yok yere öldürüldü.
Ey kader, ey felâket niçin geldin de bizim
Neş'emizi söndürdün, huzurumuzu bozdun?
Yavrum, çocuğum, hayır, çocuğum değil ruhum!
Öldün, sen öldün demek! Demek çocuğum öldü.
Ve onunla birlikte saadetim gömüldü.

RAHİP LAURENCE

Sâkin olun, ayıptır. Felâketin devası
Böyle ümitsizlikte, ye's içinde bulunmaz.
Gökler ve siz bu kızı paylaşmakta idiniz.
Simdi sizin payınız da gökyüzünün oldu.
Kız için, bu elbette, çok büyük bir saadet.
Ölümden korumamız çocuğu imkânsızdı,
Halbuki ona sonsuz bir hayat verdi Tanrı.
Hayattaki gayeniz kızınızın yükselip
Saadete ermesi değil miydi, sorarım;
Böyle olduğu halde bulutların ve hattâ
Gökyüzünün üstüne yükseldiğini görüp
Ağlıyorsunuz, neden? Siz bu türlü sevmekle
Kızınızı çok fena sevmiş oluyorsunuz.

Çünkü onun mukaddes göklerde olduğunu
Ve böylece ebedi rahata vardığını
Görünce bir çılgına dönüveriyorsunuz.
Uzun zamandan beri evli duran değil de
Düğünden sonra çabuk ölendir mesut evli.
Kurutun göz yaşını ve bu güzel ölüyü
Çiçeklerle süsleyip âdet olduğu üzre
En güzel esvabiyle getirin kiliseye.
Bu hislere kapılıp doktüğümüz yaşlara,
Mantığımız diyecek akıtılmış boş yere.

CAPULET

Düğün için yapılan bütün bu hazırlıklar
Cenaze töreninin hazırlığına dönsün.
Çalgı yerine hazin çan sesi duyulacak.
Düğün ziyafeti yok, cenaze yemeği var;
İlâhiler yerine hüzün veren ağıtlar;
Gelin çiçekleriyse serpilecek kabrine;
Böylece bütün şeyler dönecektir tersine.

RAHİP LAURENCE

Efendimiz içeri buyursun; siz de madam,
Siz de gidin kont Paris. Bu çok güzel vücudu
Kabrine götürmeğe hazırlanmalı herkes.
Gökyüzü işlenen bir günahtan öc alıyor,
Yüksek iradesine karşı gelmekle onun
Büsbütün gazabına uğramayınız sakın.

(*Çalgıcılar ve Dadıdan başka herkes çıkar.*)

I. ÇALGICI

Boruları toplayıp gitmeli artık burdan [90]

DADI

Âferin çocuklarım, toplanın gidin haydi! [91]
Bu hal gönüller için acıklı bir mahfaza.

(*Dadı çıkar.*)

I. ÇALGICI

Öyle ama, mahfaza tâmir edilebilir.

(*Peter girer.*)

PETER

Hey! Çalgıcılar, yahu! Çalgıcılar! Siz benim İstiyorsanız eğer yaşamamı, çalınız "Gönüllerin şenliği, gönüllerin şenliği„ Şarkısını.

I. ÇALGICI

Ne için, «Gönüllerin şenliği ?»

PETER

Çalgıcılar yüreğim «Gönlüm kederle dolu» Türküsünü söylüyor. Bari sizden neşeli Birkaç hava duyayım.

I. ÇALGICI

Tam buldun zamanını.
Şimdi böyle havanın sırası olur mu hiç?

PETER

Çalmıyor musun?

I. ÇALGICI

Hayır!

PETER

Öyleyse alırsınız.

I. ÇALGICI

Ne alıyoruz?

PETER

Sakın para mara bekleme,
Bol küfür alırsınız. Hey, serseri çalgıcı!

I. ÇALGICI

Senin de alacağın bir hizmetçi parçası.

PETER

O hizmetçi parçası kafana palasını
Bir çalarsa görürsün. Bir "Re,, ler, bir "Fa,,larsam.[92]

I. ÇALGICI

Çalmağa sen başladın, hem de notadan «Fa» «Re»!

II. ÇALGICI

Koy palanı kınına, zekânı ordan sıyır!

PETER

Yoksa benim zekâma meydan mı okuyorsun!
Demir palamı kınına koyar, sizi demir gibi kuvvetli bir zekâ ile yerlere sererim.
Erkeksen cevap ver bakalım:

"Yaralarsa gönlü bir acı keder
Sıkarsa dimağı bir hüzün eğer
O zaman musiki gümüş sesiyle,, [93]

Niçin "Gümüş ses,, ? Ne için "musiki gümüş sesiyle,,? Bu na ne dersin Düdükçü Simon?

I. ÇALGICI

Neden olacak, gümüşün sesi tatlıdır da ondan.

PETER

Güzel! Sen ne dersin telli çalgı Hugh?

II. ÇALGICI

"Gümüş sesiyle,, deriz çünkü çalgıcılar gümüş için çalarlar.

PETER

Bu da güzel! Ya sen ne dersin keman köprüsü James? [94]

III. ÇALGICI

Doğrusu ne söyliyeceğimi bilmiyorum.

PETER

Bir hanendeye şarkı yerine lâf ettirmek istediğim için özür dilerim. [95] Senin yerine ben söyliyeyim. "Musiki gümüş sesiyle„ deriz çünkü çalgıcıların altın yüzü gördükleri yoktur da ondan.

"O zaman musiki gümüş sesiyle
Hemen gönülleri teselli eder.„

(Çıkar.)

I. ÇALGICI

Ne belâlı herifmiş bu be!

II. ÇALGICI

Bırak Allahın belâsını! Gel, şurada matemlilerin dönüşünü bekliyelim. Karnımızı doyurur, öyle gideriz.

(Çıkarlar.)

PERDE V

SAHNE I

Mantua. Bir sokak.

(Romeo girer.)

ROMEO

Uykunun aldatıcı hakikatına eğer
İnanacak olursam, rüyalarım yakında
Sevinçli haberlerin yolunu müjdeliyor.
Oturuyor tahtında gönlümün sahibesi
Sonra beni bütün gün alışılmamış bir ruh
Tatlı düşüncelerle kaldırıyor göklere.
Sevgilim beni gelip ölü buldu rüyamda
— Ne tuhaf bir ölü de düşünebiliyormuş —
Ve sonra busesiyle dudaklarından bana
Öyle bir âbıhayat üfleyip içirdi ki
Birdenbire canlandım ve imparator oldum.
Tanrım! Aşkın gölgesi bile neşe vermekte
Böyle zengin olursa, ya kim bilir kendisi
Ne tatlı olmalıdır.

(Romeo'nun uşağı Balthasar çizmeli olarak girer.)

Verona'dan ne haber? Ne var ne yok Balthasar?
Hani, bana rahipten mektup getirmedin mi?
Eşim, babam nasıllar? Juliet'im ne yapıyor?
Bunu tekrarlıyorum, çünkü o iyi ise
Herşey iyi demektir.

BALTHASAR

O halde o çok iyi. [97]
Ve bundan sonra ona fenalık erişemez.
Na'şı Capulet'lerin kabrinde dinleniyor,
Ebedî olan ruhu yaşıyor meleklerle,
Aile mezarına indirilirken gördüm
Hemen geriye döndüm size anlatmak için.
Böyle fena haberler getirdim affediniz,
Fakat siz vermiştiniz bu vazifeyi bana.

ROMEO

Demek böyle ha! Kader alacağın olsun, hey!
Evimi biliyorsun, mürekkep, kâğıt getir,
Sonra beygir kirala. Bu gece gidiyorum.

BALTHASAR

Aman efendim, lûffen biraz sabırlı olun.
Benziniz kül kesildi, yüzünüz altüst oldu,
Bakışlarınız solgun ve âdeta çılgınca
Meş'um bir şeye karar vermiş gibi duruyor. [98]

ROMEO

Yok, sen yanılıyorsun!
Beni bırak ve sana ne dedimse onu yap.
Rahipten mektup yok mu?

BALTHASAR

Hayır, aziz efendim.

ROMEO

Zarar yok. Haydi sen git, beygirleri kirala
Arkandan geliyorum.

(*Balthasar çıkar.*)

Eh! Juliet, bu gece ben seninle yatacağım.
Ama buna bakalım nasıl çare bulmalı.
Ah! Fena düşünceler! Ümitsiz adamların

Akıllarına nasıl çabucak girersiniz.
Eğer yanılmıyorsam bir eczacı olacak
Şuralarda, zehirli ot toplıyan, pejmürde,
Çökük gözler üstünden fırlıyan kaşlariyle
Yakınlarda görmüştüm, kuru bir yüzü vardı.
İliklerine kadar işlemişti sefalet ;
Tamtakır dükkânında kuru bir kaplumbağa
Doldurulmuş bir timsah, şekilleri kaybolmuş
Balıkların derisi asılı duruyordu. [99]
Raflardaysa bir sürü boş kutu, çanak çömlek,
Böbrek gibi keseler, küflü tohumlar, sicim
Parçaları ve kat kat gül kuruları, şöyle
Dağıtılıvermişti, süslü görünsün diye [100]
Bu sefaleti görür görmez kendi kendime
Şöyle demiştim : «Eğer bir gün insan zehire
İhtiyaç hissederse, onu satmak cezası
Ölüm olduğu halde Mantua'da, bu zehri
Şu zavallı sefilden tedarik edebilir.»
Bu düşünce ilerde ihtiyaç duyacağım
Şeyin habercisiymiş. Bu ihtiyaç içinde
Kıvranan adam bana zehrini satacaktır.
Eğer aldanmıyorsam evi de şu olacak
Tatil olduğu için dükkânını kapatmış.
Hey ! Eczacı !

(*Eczacı girer.*)

ECZACI

Kimdir o beni çağran ?

ROMEO

Gel buraya arkadaş. Görüyorum fakirsin.
İşte sana kırk altın. Biraz zehir ver bana !
Fakat hemen damara yayılarak, canından
Usanmış alıcıyı bir lâhzada öldürüp
Yere serecek kadar tesiri fazla olsun.
Uğursuz top ağzından fışkıran ateş gibi
Barutun sür'atiyle vücudunu terk etsin.

ECZACI

Öldürücü zehirler bende bulunur ama
Mantua'da böyle şey satanları ölüme
Mahkûm ediyor kanun.

ROMEO

Böyle herşeyden mahrum
Sefalet içersinde sürüklendiğin halde
Ölümden korkuyorsun, öyle mi? Nasıl açlık
Yüzünde yer bırakmış. İhtiyaç ve ıstırap
Gözünde okunuyor. Zaruret ve sefalet
Omuzlarına çökmüş: Ne dünya sana dosttur,
Ne dünyanın kanunu; seni zengin edecek
Bir kanun yok dünyada. O halde onu çiğne,
Şunu al, züğürtlükten kurtar artık yakanı.

ECZACI

Bunu arzum değil de fakirlik yaptırıyor.

ROMEO

Ben de arzuna değil şu fukaralığına
Parayı veriyorum.

ECZACI

Bir mayi içersine boşaltıp iç bu zehri,
Sen yirmi erkek kadar kuvvetli olsan bile
Derhal işini götür.

ROMEO

Al, işte altınların! Asıl zehrolan bunlar.
Bunlar iğrenç dünyada satışı mennedilen
Biçare terkiplerden fazla cinayet işler.
Zehri ben satıyorum; bir şey satmış değilsin.
Eyvallah! Doyur artık karnını, biraz etlen!
Gel, sen zehir değilsin, panzehirsin, gel şişe!
Juliet'in mezarında yarayacaksın işe.

(Çıkarlar.)

SAHNE II

Verona. Rahip Laurence'in höcresi.

(Rahip John girer.)

RAHİP JOHN

Mukaddes Rahip Laurence, hey, muhterem kardeşim ! [101]

(Rahip Laurence girer.)

RAHİP LAURENCE

Bu Rahip John'un sesi. Mantua'dan hoş geldin.
Romeo'dan ne haber ? Eğer bir şey yazdıysa
Mektubunu ver bana.

RAHİP JOHN

Benimle arkadaşlık etmeğe tarikatten
Yalın ayak bir rahip aramağa gitmiştim. [102]
Kendisini şehirde hastaları ziyaret
Ederken bulabildim. Belde muhafızları
Bulunduğumuz evin vebalı olmasından
Şüphelenip kapıyı üstümüze örttüler.
Sonra mühürlediler, dışarı çıkamadık. [103]
Bu yüzden Mantua'ya gidebilmem gecikti.

RAHİP LAURENCE

Öyleyse kim götürdü mektubu Romeo'ya ?

RAHİP JOHN

Gönderemedim, - işte daha burda duruyor -
Öyle korkmuşlardı ki vebadan ; bulamadım
Mektubu size geri gönderecek bir kimse.

RAHİP LAURENCE

Aksi talih ! İnan ki rahipliğim üstüne
Andiçerim, bu öyle her günkü alelâde
Mektublardan değildi. İçinde çok önemli

Mesuliyetli işler yazılıdır. Mektubun
Yerine varmaması büyük bir felâkete
Sebep olabilir. Git, Rahip John, bana demir
Bir manivelâ bul da çabuk höcreme getir.

RAHİP JOHN

Başüstüne kardeşim, gidip getiriyorum.

(Çıkar.)

RAHİP LAURENCE

O halde mezarlığa şimdi yalnız gitmeli.
Güzel Juliet üç saat içinde uyanacak
Bu olup bitenlerden Romeo'yu haberdar
Edemediğim için sitem edecek bana.
Ama tekrar yazarım Mantua'ya bir mektup,
Ve gelinceye kadar Romeo Mantua'dan
Ben höcremde saklarım onu, zavallı Juliet -
Bir ölü mezarına kapanan canlı ceset.

(Çıkar.)

SAHNE III

Verona. Bir mezarlık; ve içerisinde Capuletlerin aile makberi.

(Paris uşağı ile girer, uşağın elinde meş'ale çiçekler vardır.)

KONT PARİS

Meşaleyi bana ver, oğlum! Sen şurda bekle.
Hayır, vazgeçtim, söndür. Yok, görünmek istemem.
Şurdaki servilerin altına git de uzan 10
Kulağını yere ver. Böylece kazılmaktan
Yumuşak bir hal alan mezarlık toprağında
En hafif bir adımı bile duyarsın elbet.
Yaklaşan ayak sesi duyar duymaz ıslık çal.
Yer çiçekleri bana. Dediğimi yap, haydi,

UŞAK (kendi kendine.)

Bu mezarlıkta yalnız kalmaktan hani biraz
Korkar gibiyim ama bunu da yapacağız.

(Çekilir.)

KONT PARİS

Güzel çiçek, gelinlik yatağına çiçekler
Serpiyorum. Ne yazık örtün olmuş taş toprak,
Kokulu mayilerle onları ben her seher
Süslesem üstlerine şebnem gibi yağarak.
Yahut da ahlarımın imbiğinden süzülen
Gözyaşlarımı döksem. Her gece mezarına
Çiçek ve yaş serpmekle hissettiğim matemi
Gösterip yapabilsem ihtiram vazifemi.

(Uşak ıslık çalar.)

Birinin geldiğini haber veriyor çocuk.
Gecenin bu vaktinde buralarda dolaşan
Hangi mel'un ayaktır ki, hakiki sevgimin
Âyinini bozuyor, ihtiram vazifemi
Böyle ihlâl ediyor. Ne, hem de meşaleyle?
Gece, beni bir parça siyah örtünle gizle.

(Çekilir.)

(Romeo ve Balthasar girer. Balthasar elinde meşale, çapa ve demir manivelâ taşımaktadır.)

ROMEO

Demir manivelâyla şu kazmayı bana ver.
Dur, şu mektubumu al. Sabah olunca gider
Babama götürürsün. Meşaleyi versene.
Ne işitirsen işit, ne görürsen gör, sakın
Karışayım deme ha! Uzak dur. Hiç şakam yok
Fena yaparım. Benim bu ölüler evine
İnişim sevgilimin yüzünü son bir defa
Görmek ve ondan fazla ölü parmağındaki

Kıymetli bir yüzüğü çıkarıp almak için.
Onu mühim bir işte kullanmam lâzım benim.
Haydi, sen artık çekil. Fakat merak eder de
Neler yapacağımı gözetliyeyim diye
Bir dönecek olursan, vallahi seni parça
Parça kesip doğrarım. Sonra her parçanı aç
Mezarlığa serperim. Zaman korkunç, niyetim
Çılgınca, vahşiyane, aç kalmış kaplanlardan,
Kükreyen denizlerden daha haşin, amansız!

BALTHASAR

Gidiyorum, efendim. Sizi rahatsız etmem.

ROMEO

Böylece dostluğunu göstermiş olacaksın.
Şunu al, bahtiyar ol. Elveda sadık oğul!

BALTHASAR (*kendi kendine.*)

Eh, ne olursa olsun, burda saklanacağım.
Bakışlarından ürktüm. Niyeti de iyiye
Pek benzemiyor hani.

(*Çekilir.*)

ROMEO

Nefret edilen kursak, sen ey ölüm çukuru,
Yeryüzünün en güzel lokmasını yutan sen!
Çürük çenelerini ben zorla açacağım.
Tok karnını daha çok doyuracağım senin.

(*Romeo mezarı açar.*)

KONT PARIS

Bu benim sevgilimin kuzenini öldürüp
Sürgün edilen mağrur Montague olsa gerek!
O acıyla değil mi ki güzel Juliet öldü
Ve şimdi de buraya kim bilir ne alçakça
Bir maksada kapılıp ölüleri rahatsız

Etmek için gelmiş ha! Hemen yakalamalı.
Dur, şu dinsizce işi bırak, âdi Montague!
İntikam ölümden de öte götürülür mü?
Alçak kaatil nihayet yakaladım ben seni.
Söz dinle. Benimle gel, ölmelisin sen çünki.

ROMEO

Evet, ben ölmeliyim ; ve zaten ölmek için
Buraya kadar geldim. Gel asîl delikanlı
Bir ümitsiz adama çatma! Çekil şuradan.
Yalnız bırak beni. Şu aramızdan ayrılıp
Gidenleri bir düşün, onlar seni korkutsun.
Ah! Yalvarırım sana, beni zorla kızdırıp
Omuzuma bir günah daha yükleme, yeter!
Hemen git! Seni, gökler şahit olsun, kendimden
Ziyade seviyorum. Çünkü bak, ben buraya
Kendime karşı silâh aldım da öyle geldim.
Durma, uzaklaş burdan. Sonra ilerde bir gün
Delinin merhameti beni kurtardı dersin.

KONT PARİS

Nafile yalvarma hiç, dediğini yapamam.
Seni bir cani diye tutuyorum burada.

ROMEO

Beni kızdırıp böyle meydan okuyorsun ha!
Al öyleyse bakalım!

(*Döğüşürler.*)

UŞAK

Tanrım, dövüşüyorlar! Bekçiyi çağırayım.

(*Uşak çıkar ve Paris düşer.*)

KONT PARIS

Vuruldum! Merhametin varsa şu mezarı aç,
Juliet'in yanına göm beni!

(*Ölür.*)

ROMEO

Bu dileğini
Yapacağım. Bakayım, bu kimmiş ? Mercutio'nun
Hısmı asîl kont Paris. Yolda atla gelirken
Uşağım bir şeylerden bahsediyordu ama
Aklım orda değildi. Gal'ba Paris, Juliet'le
Evlenecek demişti. Öyle dememiş miydi?
Yoksa rüya mı gördüm ? Belki onun Juliet'ten
Bahsettiğini duyup aklımı kaçırdım da
Bana öyle geliyor? Ver, elini bana ver,
Adı benimki gibi felâket kitabına
Yazılmış bedbaht kimse ! Ben seni bir muhteşem
Mezara gömeceğim. Mezar mı ? Hayır, tıpkı
Saray gibi bir türbe. Ey, maktul dalıkanlı
Çünkü Juliet burada yatıyor, güzelliği
Bu yeri bol ışıklı, haşmetli bir ziyafet,
Bir kabul salonuna ne güzel çeviriyor.
Bir ölünün gömdüğü ölü, sen orada yat !

(*Paris'i mezara koyar.*)

Ekseriya insanlar ölümlerinden önce
Neşeli oluyorlar. Buna ölüm iyliği
Yahut ölümden evvel çakan şimşek derlermiş.
Fakat ben buna nasıl şimşek diyebilirim,
Ah ! Sevgilim, karıcım ! Nefesinin balını
Emip bitiren ölüm eşsiz güzelliğine
Elini sürememiş. Sen mağlûp olmamışsın !
Hâlâ güzelliğinin nuru dudaklarında
Yanaklarında pembe pembe dalgalanıyor ;
Solgun ölüm bayrağı orda dikilememiş.
Tybalt, orada kanlı kefenin içersinde
Yatıyor musun ? Sana, gençliğini ikiye
Biçen bu elle senin en büyük düşmanını
Parçalamaktan daha büyük nasıl bir dostluk
Gösterebilirim ki. Beni affet, kuzenim !
Ah ! Sevgili Juliet'im, niçin hâlâ o kadar

Güzelsin? Yoksa ölüm sana âşık mı oldu?
O menfur canavarın, seni bu karanlıkta
Sevgilisi olasın diye sakladığına
İnanayım mı? İşte, bundan korktuğum için
Ben hep seninle kalmak ve karanlık gecenin
Sarayından bir daha çıkmamak için
Nedimelerin olan böceklerle birlikte.
Burada kalacağım, burada... Yaşamaktan
Usanmış vücudumu uğursuz yıldızların
Kör boyunduruğundan kurtarıp buracıkta
Ben ebedî sükûna kavuşacağım artık.
Ey gözlerim, son defa, bir kere daha bakın!
Kollarım son bir defa daha sarılın ona!
Sizler de dudaklarım, teneffüs kapılarım
Doymak bilmez ölümle aramdaki ebedî [106]
Mukaveleyi meşru buseyle mühürleyin!
Gel artık acı ilâç, gel uğursuz kılavuz!
Sen de ümitsiz kaptan, deniz tutmuş şu yorgun
Tekneyi kayaların üstüne bindir hemen. [107]
Aşkına içiyorum.

(*İçer.*)

Hakkın varmış eczacı,
Bana verdiğin ilâç hakikaten keskinmiş!
İşte bir buse ile ölüyorum.

(*Düşer.*)

(*Rahip Laurence elinde bir fener, kazma kürekle girer.*)

RAHİP LAURENCE

Allah yardımcım olsun! Bu gece biteviye [108]
İhtiyar ayaklarım takıldı kabirlere.
Kim var orda?

BALTHASAR

Bir dost var. Sizi tanıyan bir dost.

RAHİP LAURENCE

Allaha emanet ol. Söyle bana iyi dost
Böceklere ve gözsüz kafa kemiklerine
Boş yere ışık veren şu meşale de niye ?
Eğer yanılmıyorsam Capulet'lere ait
Mezarlıkta yanıyor.

BALTHASAR

Evet, sayın pederim.
Efendim de ordadır, sevdiğiniz bir kimse.

RAHİP LAURENCE

Efendin kim ?

BALTHASAR

Romeo !

RAHİP LAURENCE

Geleli çok oldu mu ?

BALTHASAR

Tam yarım saat oldu.

RAHİP LAURENCE

Benimle mahzene gel !

BALTHASAR

Cesaret edemem ki. Efendim beni burdan
Uzaklaştı biliyor. Onu gözetlemeğe
Şayet burda kalırsam "seni öldürürüm ha !„
Diye beni korkuttu.

RAHİP LAURENCE

Kal öyleyse, ben yalnız
Giderim, ah ! içime korku geliyor, korku!
Bir felâket olmasın diye patlıyor ödüm.

BALTHASAR

Şu selvinin altında uyurken rüya gördüm, 109

Efendim birisiyle döğüşüyor ve sonra
Onu öldürüyordu.

RAHİP LAURENCE

Romeo! Eyvah! Eyvah!
Mahzenin eşiğiui lekeliyen kan nedir?
Böyle sakin bir yerde böyle kanlı ve sahipsiz
Kılıçların işi ne?

(Mezara girer.)

Romeo! Yazık, solmuş! Öbürü kim? Paris mi?
Hem de kanlar içinde. Hangi uğursuz saat [110]
Bu acı felâketin cürmünü taşımakta.
Uykudan uyanıyor Juliet.

(Juliet kalkar.)

JULIET

Ey yardım sever rahip! Söyle efendim nerde? [111]
Nerde olacağımı iyi hatırlıyorum,
Ve işte oradayım. Benim Romeom nerde?

RAHİP LAURENCE

Dışarda gürültü var. Haydi kızım gel artık, [112]
Bu veba, uyuşukluk, öiüm yuvasından çık.
Karşı konamıyacak kader üstün bir kudret
Pilânımızı altüst etti, gel, gel gidelim.
İşte kocan göğsüne ölü düşmüş yatıyor.
Paris de öyle. Seni, gel ben bir manastıra
Rahibeler yanına yerleştirivereyim.
Sual sormağa kalkma, çünkü bekçi geliyor,
Gel gidelim Juliet'im. Burada daha fazla
Kalmak için doğrusu hiç de cesaretim yok.

JULIET

Haydi sen git, ama ben burdan gitmiyeceğim.

(Rahip çıkar.)

Bu da ne? Sevgilimin elinde bir şişe var?

Demek ki bu vakitsiz ölümü zehirdenmiş.
Cimri! Hepsini içmiş; bana bir damla bile
Bırakmadın mı sana kavuşabilmem için.
Ben de dudaklarını öpeyim, belki orda
Kalmıştır biraz zehir. Vaktiyle hayat veren
Dudakların bu sefer hayatıma son versin.

(Öper.)

Sıcakmış dudakların!

BAŞ BEKÇİD (işardan.)

Yol göster; ne tarafta?

JULİET

Bir ses geliyor. Artık eli çabuk tutmalı.
Gel ey sevgili hançer!

(Romeo'nun hançerini kapar)

Burası senin kının
Orda sükûna kavuş, bırak beni öleyim.

(Hançeri göğsüne saplar, Romeo'nun cesedi üzerine düşer.)

(Paris'in uşağı ile bekçiler girer.)

UŞAK

Bak, işte meşalenin yandığı yer burası.

BAŞ BEKÇİ

Yerler kan içersinde. Arayın mezarlığı!
Gidin; karşınıza kim çıkarsa yakalayın!

(Bekçilerden birkaçı çıkar)

Ne acıklı manzara! İşte şurada maktul
Yatıyor Kont; ve Juliet orda kanlar içinde,
Gömüleli iki gün olduğu halde sıcak [114]
Henüz ölmüş. Hey, koşun! Prense haber verin!

Çağrılsın Capulet'ler ; uyansın Montague'ler;
Haydi siz de arayın !

(Birkaç kişi daha çıkar.)

Zavallı ölülerin uzandığı zemini
Görüyoruz da işin kökünü, temelini
İyi araştırmadan önce bilemiyoruz.

(Birkaç bekçi Romeo'nun uşağı Balthasar ile girer.)

İKİNCİ BEKÇİ

Bu işte Romeo'nun uşağı. Mezarlıkta
Yakayı ele verdi.

BAŞ BEKÇİ

Prensimiz gelinciye kadar salıvermeyin !

(Rahip Laurence ile birkaç bekçi girer.)

ÜÇÜNCÜ BEKÇİ

Bu titreyip inliyen ve ağlıyan rahibi
Mezarlık kenarından geçerken yakaladık,
Elinden küreğiyle demiri çekip aldık.

BAŞ BEKÇİ

Pek şüpheli bir adam ! Onu da alakoyun !

(Prens maiyeti ile girer.)

PRENS ESCALUS

Sabah karanlığında gene neler oldu ki,
Bizi uykudan böyle uyandırıyorsunuz ?

(Capulet, leydi Capulet adamlariyle girer.)

CAPULET

Ne diye sokaklarda bağrışıp koşuyorlar ?

LEYDİ CAPULET

Ahali sokaklarda, kimi Romeo diye,

Kimi Juliet, kimi de Paris diye bağırıyor.
Sonra feryadederek aile medfenine
Doğru koşuşuyorlar.

PRENS ESCALUS

Bu kulaklarımızda
Uğuldıyan korkuya, telâşa sebep nedir ?

BAŞ BEKÇİ

Prensim, işte kont Paris burda maktul yatıyor ;
Romeo ölü ; birkaç gün evvel ölen Juliet
Henüz ölmüş, vücudu daha sıcak.

PRENS ESCALUS

Arayın !
Araştırın bu müthiş cinayet nasıl olmuş ?

BAŞ BEKÇİ

Bir rahip, bir de ölen Romeo'nun uşağı
Mezar açmağa mahsus aletler ellerinde
Yakalandılar.

CAPULET

Aman yarabbi ! Hanım, bak kızımızdan nasıl
Kan akıyor. Bu hançer yolunu şaşırarak
Kızımızın göğsüne girivermiş ; halbuki
Yerdeki Montague'nün arkasında boş kını. 116

LEYDİ CAPULET

Bu ölüm manzarası ihtiyar vücudumu
Mezarlığa çağıran çan sesine benziyor.

(*Montague adamlariyle girer.*)

PRENS ESCALUS

Gel, Montague, doğrusu erken kalkmışsın ama
Erken yatmakta oğlun senden evvel davranmış.

MONTAGUE

Sormayın efendimiz, dün gece karım öldü!
Oğlumun sürülmesi nefesini söndürdü.
Bir başka felâket mi var başıma gelecek?

PRENS ESCALUS

Bakarsan göreceksin!

MONTAGUE

Ah insafsız! Babandan
Evvel mezara girmek saygısızlık değil mi? 117

PRENS ESCALUS

Feryadı, inlemeyi bir müddet kesiniz de,
Şu dolambaçlı işi çözmeğe çalışalım:
Bunlara sebep nedir, sonu neden böyledir,
Bunu bir öğrenelim, sonra bu duyduğunuz
Eleme önder olup icabederse sizi
Sürüklerim ölüme. O vakte kadar biraz
Tahammül gösteriniz. Metin olun; felâket
Sabrın esiri olsun. Getirin maznunları!

RAHİP LAURENCE

Elimden bir şey yapmak gelmediği halde ben
Bu müthiş cinayetten dolayı herkesten çok
Şüphe ediliyorum. Çünkü zaman ve mekân
Aleyhime şahadet ediyorlar, ne yazık.
İster itham ederek beni mahkûm ediniz,
İster mâzur görerek beni affeyleyiniz.
İşte karşınızdayım.

PRENS ESCALUS

Öyleyse buna dair ne biliyorsan anlat!

RAHİP LAURENCE

Kısaca anlatayım. Yoksa benim sayılı
Nefeslerim bu kadar uzun bir hikâyeyi

Anlatmaya yetişmez. Şurada ölü yatan
Romeo kocasıydı şu sevimli Juliet'in.
Juliet de Romeo'nun vefakâr karısıydı.
Bendim nikâhı kıyan. Bu gizli düğün günü
Tybalt'un son günüymüş ve onun bu vakitsiz
Ölümü yeni güvey Romeo'nun şehirden
Sürülmesine sebeboldu. Juliet Tybalt'a
Değil, Romeo'suna göz yaşı döküyordu.
Siz onu bu kederden kurtarmak için zorla
Kont Paris'e vermeği isteyip söz kestiniz
O vakit bana geldi ve çılgın bakışlarla
Bu ikinci nikâhtan kendini kurtaracak
Bir çare bulmam için bana yalvardı; yoksa
Orda benim hücremde kendini vuracaktı.
O zaman sanatımın sırrını kullanarak
İçince bir ölüye benzetecek şiddette
Sert bir uyku ilâcı hazırlıyarak verdim.
Ve bu uğursuz gece sert ilâcın tesiri
Geçip Juliet iğreti tabutundan kalkarken
Yardıma koşsun diye Romeo'ya da yazdım.
Mektubu götürecek olan rahip John bazı
Sebeplerden dolayı gecikmiş ve dün akşam,
Gönderdiğim mektubu bana geri getirdi.
Juliet'in uykusundan uyanacağı saat
Yaklaşınca onu bu ecdat makberesinden
Çıkarmak için böyle yalnız başıma geldim.
Niyetim gizlemekti benim hücremde onu,
Romeo'ya bir haber yaollayıncaya kadar.
Fakat geldiğim zaman, onun uyanmasından
Birkaç dakika evvel, ölülerini gördüm
Asil Paris'le sadık Romeo'nun burada.
Derken Juliet uyandı. Tanrının bu işine
Tevekkülle katlanıp benimle bu kabirden
Çıkması için ona yalvardım! o bir türlü
Mezarı terk etmeğe razı görünmüyordu.
O anda bir gürültü uzaklaştırdı beni.

Demek ki o sırada kendi canına kıymış.
İşte benim bildiğim bu kadar. İzdivaçtan
Juliet'in dadısının da malûmatı vardır.
Eğer bu meseleden en küçük bir şey bile
Benim hatam yüzünden vukua gelmiş ise
Şu ihtiyar ömrümün bitmesinden az evvel
Kanundaki en ağır cezayı görmesine
Razıyım, feda olsun!

PRENS ESCALUS

Biz seni daima bir mukaddes kimse bildik.
Romeo'nun uşağı nerede? Bu olanlar
Hakkında o ne diyor?

BALTHASAR

Efendime Juliet'in
Ölüm haberini ben götürdüm. Mantua'dan
Beygir kiralıyarak buraya koşup geldi.
Buraya, bu mezara. Babasına vermemi
Söyledi bu mektubu. Mahzene girerken de
Ölümle korkutarak, burdan uzaklaşmamı
Ve kendisini yalnız bırakmamı emretti.

PRENS ESCALUS

O mektubu bana ver. Hele bir okuyalım!
Kontun bekçiyi çağran uşağı nerelerde?
Baksana sen! Efendin orda ne yapıyordu?

ÇOCUK

Sevdiğinin kabrine çiçek serpmeğe geldi.
Bana «Oğlum, sen öte, uzak dur» dedi; ben de
Söylediğini yaptım. Elinde meşaleyle
Derken birisi geldi mezarı açmak için;
Bir de baktım efendim ona kılıcı çekmiş.
Hemen koştum bekçiye haber vereyim diye. [118]

PRENS ESCALUS

Mektup teyidediyor rahibin sözlerini;

Nasıl seviştikleri, sonra ölüm haberi,
Ve sonra eczacıdan zehr alarak bu kabre
Juliet'in yanında ölmek emeliyle geldiği
Hep mektupta yazılı. Hani, düşmanlar nerde?
Capulet ve Montague, bakın şu nefretiniz
Nasıl ceza görüyor. Tanrı hayatınızın
Neşe ve sevincini sevgi ile öldürdü.
Ve ben de göz yummakla bu kavgalarınıza
İki hısımdan oldum. Hepimiz cezalandık.

CAPULET

Gel, kardeşim Montague, gel bana elini ver, [119]
İşte bak bu kızımın mirası olsun, senden.

MONTAGUE

Fakat ben sana daha
Fazla verebilirim. Juliet'in sâf altından
Yapılmış heykelini diktireceğim. Öyle
Bir heykel olacak ki, Verona bu isimle
Anıldığı müddetçe, sadık ve hakikatli
Juliet'inkinden üstün, onun kadar kıymetli
Heykel bulunmıyacak.

CAPULET

Karısının yanında
Romeo'nun da öyle bir heykeli olacak,
Ah! Düşmanlığımızın zavallı kurbanları!

PRENS ESCALUS

Bir hüzünlü barıştır sabahın getirdiği, [120]
Güneş teessüründen göstermiyor kendini.
Gidelim bu acıklı şeylerden bahsederek, [121]
Kimi affedilecek, kimi ceza görecek.
Juliet'le Romeo'nun hikâyesinden daha
Acıklı bir macera duyulmamıştır asla.
(Çıkarlar.)

(NOS)

AÇIKLAMALAR

[1] İkinci perdenin mukaddemesi gibi lirik bir mahiyette olup «*Shakespearean Sonnet*» şeklinde yazılmış bulunmaktadır. Tercümesinde bu şekle has olan kafiye dizilişlerinin asla benzemesine itina edilmiştir.

«Ebeveynlerin» tâbiri «*Their Parents*» e karşılık olarak kullanılmaktadır ki bu tâbir her iki gencin ana ve babasını kastetmekte bulunduğu için nazımda Arapçanın tesniye edatını taşıyan tâbire Türkçenin ler edatını ilâve zarureti hâsıl olmuştur. Prolog, piyes hakkında seyircilere umumi bir fikir vermek, daha başka bir deyişle piyesin ana hatlarını çizmek ve tefsirde bulunmak gayesiyle Shakespeare tarafından Koro'ya söylettirilmektedir. Gene Shakespeare'in «Kış Masalı» adlı eserinde Zaman Baba (Father Time) a buna mümasil bir rol verilmiştir.

Blank Verse: Kafiyesi olmıyan bütün mevzun şiire bu ad verildiği gibi bilhassa *Iambic pentameter* isimli kafiyesiz vezne böyle denilmiştir. *Iambic pentameter*'i, aruz vezniyle «mefailün, mefailün, feûl» şeklinde ifade edebiliriz. Bütün İngiliz şiiri bu vezin üzerine bina edilmiştir.

Blank Verse ilk defa İtalyada 1515 yılında Trissino tarafından yazılan *Sofonisba* adlı piyeste kullanılmıştır. 1525 de Giovanni Rucellai'nin *Le Api* (Arılar) adlı didaktik şiiri de böyle kafiyesiz bir vezinle yazılmış olup, şair maksadının «*Con verso Etrusco dalle rime sciolto*» yazmak olduğunu söylemiş ve böylece *versi sciolto* yani *blank verse* ismiyle bunu adlandırmıştır.

Az bir zamanda bu vezin İtalyaya yayılarak Ariosto, Tasso, Guarini'nin kudretli kalemleriyle işlenip tekemmül etmiştir. Daha sonraları Fransız şiirinin

tesiri altında tekrar kafiyeli vezinlere dönülmüşse de bu veznin artık İngilterede yayıldığı görülmektedir.

Sekizinci Henry zamanında Henry Howard, *Aeneid*'den iki parçayı *blank verse* ile İngilizceye çevirmiştir. 1562 de Sackville ve Norton'un *Gorboduc* adlı piyesiyle İngiliz Tiyatro şiirine ilk defa bu veznin girdiğini görüyoruz. 1585 yılından sonra bütün piyeslere *blank verse* hâkim oluyor. Marlowe'un *Tamburlaine* adlı eseri bu vezinle İngilizcede yazılan ilk önemli piyes olmuştur.

Marlowe'dan sonra Shakespeare dâhiyane kalemiyle *blank verse*'in ölmezliğini sağlamış bulunuyor. Bu vezinle yarattığı bütün dramlar *blank verse*'in sahne için en uygun vezin olduğunu göstermiştir. İlk eserlerinde Shakespeare *iambic pentameter*'i gâh kafiyeli gâh kafiyesiz olarak kullanılmıştır. Romeo ve Juliet'i buna örnek diye gösterebiliriz. Sonraları tamamen bu vezni kafiyesiz olarak kullandığı görülüyor.

İlerdeki Shakespeare tercümeleri için yeni bir çığır açmak ve *blank verse*'i yurdumuzda yaymak emeli tercümeyi bu vezinle yapmağa saik oldu.

2 Piyes her iki aileye mensup uşakların kavgasını gösteren tipik bir sokak sahnesiyle başlamaktadır. Shakespeare, "*Julius Caesar*„ piyesinde de buna benzer bir başlangıç yapar. Uşakların konuşması kaba tarzda kelime oyunlariyle doludur. İlk satırdaki "*Carry Goals*„ tâbirinin hakiki mânası *kömür taşımak* mecazi mânası ise *hakarete boyun eğmek*tir. Bunu takibeden satırlarda "*colliers*„ "*choler*„ "*collar*„ gibi *kömürcü*, *kızgınlık*, *boyun* mânalarına gelen ve söylenişleri birbirbirine çok benziyen kelimeler geçmektedir. "*Draw*„ kelimesi 3 üncü satırda *kılıç çekmek* mânasına, 4 üncü satırda ise *boynunu cellâdın ilmiğinden uzakta tutmak*) mânasında kullanılmaktadır.

3 O zamanlar sokaklarda kaldırım bulunmayıp orta kısımları da suların akmasına müsait bir halde

bırakıldığı için evlere en yakın olan taraf, yani yolun tam kenarı yürümek için pek rağbette yer sayılırdı. Bir kimsenin duvar tarafında mevki alması yani beraberce yürüdüğü kimse ile duvarın arasında bulunması yanındaki adama üstün bulunduğuna alâmettir. *"The weakest goes to the wall"* bir ata sözü olup muayyen bir hedefe varmak için ilerliyen bir kütlede zayıf olanların geride kaldığını anlatmak maksadiyle söylenir.

4 Bir adama karşı baş parmağı ısırmak tahkir edici bir hareket sayılır ve mâruz kalanı kavgaya mecbur kılardı.

5 *"Clubs"*: Sopa diye tercüme edilebilecek bu kelime Londra işçilerinin bir silâhı olmakla beraber *"clubs"* diye haykırmak isyan çıkarırken veya sulhu korumak üzere toplanırken ahalinin birbirine verdiği paroladır.

6 Aşka ve evlenmeğe muarız olan kızlar tanrıçası Diana'nın zekâsı.

7 Shakespeare zamanında delileri tedavi usulü böyleydi.

8 Uşak Romeo'nun dediklerini anlamıyor, ezberlediği bazı cümleleri söylediğini zannediyor.

9 Uşak Romeo'nun okuma bilmediğine zahibolarak gitmeğe hazırlanıyor. Romeo'nun alay ettiğinin farkında değil.

10 Gözlerim Rosaline'den başkasını güzel bulursa imana ihanet yüzünden kâfir olur.

11 *"Lammastide"*: İlk Yemiş Bayramı. 1 ağustos. Tercümede sadece "yortu" tabiriyle ifade edilmiştir.

12 *"Cock'rel"*: Erkek piliç (Yavru horoz). Tercümede "Horoz yumurtası" tâbiri "Horoz husyesi" yerine kullanılmıştır. Dadının konuşmalarında çok zaman böyle kabaca tâbirlere raslanır. Tercümede bunlar biraz hafifletilmiştir.

13 Bu beyitte deniz ve balık bir arada çok güzel bir mefhum diye telâkki olunmakta, dış güzel denizi,

iç güzel de balığı remzetmektedir. Balığın gümüş suları yalıyan altın kürekleri bulunduğu farz edilirdi.

14 Maskeliler manzum bir nutukla nasıl geldiklerini ve neyi temsil ettiklerini söyleyip kendilerini takdim ederlerdi. Uzunca olan bu nutuklar için ekseriya suflöre ihtiyaç hissedilirdi. Benvolio bunun modası geçtiği kanaatinde.

15 Tatar yayı eski Romalıların yaylarına benzer. İngilizlerin daire şeklindeki yayından böylece ayrıldığı için Shakespeare'in bunu ifade etmek istediği söylenir.

16 Mercutio düşüncelerini sakladığı için kendi yüzüne de maske diyor. Fakat bazıları bunu doğru bulmuyorlar. Ziyefete resmen davetlilerin maskeye lüzum görmiyeceklerine göre yüzünün çirkin bulunmasına rağmen Mercutio'nun müellifçe maskeli olarak tasavvur edilmediği kanaatinde bulunuyorlar.

17Hissiz hasırlar. Dans edilecek yere yeşil renkte Japon hasırına benzer, hissedilmiyecek derecede ince saz döşemek usuldendi.

18 Mum tutup seyirci kalmak rütbe ve derecede madunluğa işaretti.

19 «*Dun's the mouse, the constables, own word!*»: «Dun's the mouse» «Sus, ses çıkarma!» mânasını ifade eden İngilizce bir darbımeseldir. Halk, hele polisler bu tâbiri sık sık kullanırlardı.

20 «*If thou art! Dun, we'll draw thee from the mire.*» Mercutio «*done*» ve «*dun*» tâbirleriyle kelime oyunu yaptıktan sonra bu sefer de «*dun*» ı bir başka mânada kullanarak başladığı kelime oyununu ilerletmektedir. Burada «*dun*» (koyu renkli bir at) mânasınadır. O devrin bozuk yollarında atların çamura saplanması tabiî bir hal olmuştu. Bundan dolayı tâbir mecazi mânada da kullanılıyordu.

21 «*Queen Mab*» : *Mab* yahut *Medb* İrlanda efsanelerinde kahramanlığı ile tanınmış bir kraliçenin adı. Uyuyanları rüyalarının tesirinden kurtaran periye verilen isim.

22 Kızların bir işle meşgul olmadıkları zaman parmakları arasında kurtlar peyda olacağına kani idiler.

23 Shakespeare zamanında saray mensupları istida verenleri ararlar ve kırala arz edeceğiz diye ellerinden istidalarını alarak para sızdırırlardı.

24 Doğan on domuzdan birinin kiliseye verilmesi âdet olmuştu.

25 *The Hag* : Korkulu rüya perisi.

26 *The longer liver take all:* Neşeye ve eğlenceli hayata teşvik için söylenen bir ata sözüdür. Türkçede: «İç bâde, güzel sev, var ise aklü şuurun. Dünya var imiş, ya ki yoğolmuş ne umûrun.» beytindeki gibi; burada Uşağa ancak bir kısmını söyletmekle iktifa edildi.

27 «*The chinks*» : Bol para, Mangır mânasına gelir. Bazı şarihler bu kelimenin çok daha kaba bir mefhumu ifade edebilmesi için «çömlekteki delik» mânasına kullanılmış olduğunu söylüyorlar. Dadının açık saçık sözlerden zevk alan kadın seciyesinde olarak müellifçe tasavvur edildiğine göre tâbirin bu son mânada ona söyletilmiş olması da çok muhtemeldir.

28 *Turn back, dull earth, and find thy centre out* · Ağır cisimleri terkibeden maddenin topraktan ibaret bulunduğu ve bu itibarla arzın merkezine doğru bir hareket malik olduğu ve orada hareketsiz kalacağı kanaati o zamanlar yaygındı. «Dull-earth» toprak vücut ile Romeo kendi vücudunu kastetmektedir. Çünkü kalbi Juliet'te kaldığı için vücudu sadece topraktan ibaret kalmış ve cazibe merkezine, Juliet'e doğru istikamet almıştır. Aynı zamanda kalbin vücudun merkezi olduğu fikri de işrabedilmektedir.

29 «Romeo! Güzel hayal! Çılgın genç! Arzu! Âşık!» Ruh çağırırken muhtelif isimler söylenirmiş. Çünkü doğru olan isim söylenince ruh görünür ve konuşurmuş.

Bu itibarla Mercutio, Romeo dedikten sonra yukarıda yazılı cümleyi söylemektedir. Netekim Hamlet babasının hayaletini çağırırken: «Hamlet, Kıral, baba, asîl Danimarkalı!» diyeceğim. Bana cevap ver! diye babasına muhtelif isimlerle hitabetmektedir.

30 Eski bir *ballad*'ın mevzuunu teşkil eden hikâyede kıral Cophetua bir dilenci kızına âşık olur ve onu kendisine Kıraliçe yapar.

31 Adam Cupid - 1536 yılında neşrolunan bir *ballad*'da adı geçen meşhur Okçu Adam Bell'i telmihen kullanılmıştır.

32 *The ape is dead* — Mercutio maymun oynatan adamın terbiye ettiği ve ölü taklidi yaptırıp sonradan bir işaret veya bir sözle dirilttiği maymuna imada bulmaktadır.

33 *Medlar* - Bir çeşit armut olup o zamanlar bu tâbirin aşağı tabakaca başka mânada kullanıldığı anlaşılmaktadır. Tercümede, benzeyiş alâkasiyle kastedilen mânada olmak üzere «Hani hizmetçi kızlar kendi aralarında gülüp konuşurlarken benzetirler armuda» diye kaydedilmiştir.

34 Yarayı nefsinde denemediği için alayla karşılıyan kimse. Romeo Mercutio'nun şakalarını duyduğu için böyle demektedir.

35 *Moon*-Kızlar tanrıçası Diana da kastedilmektedir.

36 Shakespeare'in okul hayatına böyle atıflar yapmasına sık raslanmaktadır. «*As You Like It*», «Beğendiğiniz Gibi» adlı eserinde: «Sonra sızıldıyan çantası ve tertemiz sabahlık yüzü ile isteksiz isteksiz sümüklü böcek gibi sürünerek mektebe giden mektepli» den bahseder.

37 *Titan* - Arabası gökleri boydan boya dolaşan güneş tanrısı.

38 Rahibin demek istediği «Romeo arzularını açıkça söylemezse iyi öğüt almağı da beklememelidir.» mealindedir.

39 Saint Francis - Rahip Laurence'in girmiş bulunduğu Fransisken mezhebinin kurucusudur. Tercümede kısaca (aman yarabbi) denilmiştir.

40 Rahip alaycı bir eda ile: Rosalin'e olan sevgin bir sis gibi havayı kaplamıştı, güneş daha bu sisi gidermedi, demektedir. Güneş Juliet olarak da düşünülebilir.

41 Tercümemi Tevfik Fikret'in şu beyitleri ile süsleyip değerlendirmek istemiştim, fakat Shakespeare inkine muvazi olarak söylenen bu sözlerde mâna itibariyle asla tam bir mutabakat mevcut bulunmadığından not halinde olsun kaydetmekten kendimi alamadım:

«Elbette değil nasibi mezellet kadınlığın
Elbet sefil olursa kadın alçalır beşer.»

«İncinme kendi kendine, içlenme ey kadın!
Melûn eden de biz seni, tel'in eden de biz!»

42 Darbımeşelin aslı Lâtince olup «Festina lente» dir, ki dilimize en uygun olarak

Erişir menzili maksûduna aheste giden
Tîz reftar olanın pâyine dâmen dolaşır»,

şeklinde çevrilebilir.

43 *Prince of Cats* - (İsminin mânası olan kediler kıralından fazla) *Reynard - the Fox* adlı seri hikâyelerde *Thibaut*, *Thibert* veya *Tybert* ismi kedi mukabili olarak kullanılmıştır.

44 Herhalde hayvanların birbiriyle oynaşırken kulaklarını ısırmalarından alınmış hoşlanmanın garip bir ifadesi.

45 *Bauble* - Bir soytarının daima elinde taşıdığı kısa bir değnek olup ucunda bir bebek başı veya bir soytarı başı bulunur.

46 *Here's goodly gear* - «Bak, işte bu mükemmel.» mânasında kullanıldığı gibi «İşte, görülecek bir

manzara» mânasında da söylenmiş olabilir. Ya konuşulmakta olan saçmaları telmih ederek «Bak işte bu mükemmel» diye Romeo alay etmektedir yahut da o sırada içeriye giren dadı ve uşak Peter'e bakarak uşağın elindeki kocaman yelpaze karşısında «işte görülmeğe değer bir manzara» demektedir.

47 *Soho*! Tavşan veya tilki gördükleri zaman avcılar böyle bağırırlarmış.

48 *That's the dog's name* - R harfine telâffuzundaki şiddetten dolayı «*Littera Canina*» köpek harfi denilmiştir. Romeo adının R ile başlaması bu bakımdan dadının dikkat nazarını çekiyor ve harfin bu yolda vasıflandırılmasını yersiz buluyor.

49 *Rosemary*- Dadı Romeo'nun verdiği bahşişin tesiriyle sevinçli, bir mukabelede bulunmak arzusundadır. Bu münasebetle Juliet'in *Romeo* ve *Rosemary* isimlerini bir araya getiren güzel cümleler yaptığını söylüyor. Ekseriya Biberiye adı verilen *Rosemary* Elisabeth devri çiçekleri dilinde «beni hatırla», «iyi hâtıra» mânalarına gelirdi.

50 Venus'un arabasını kumrular çekermiş. Bunun için Venus nazarında kumrular mukaddes telâkki olunurmuş.

51 İtalyada pek çok cinayetlerin sıcak yaz günlerinde işlendiği anlaşılmıştır.

52 Mercutio, Benvolio'nun karakterini tamamen hakikata aykırı olarak tavsif etmekle kendini eğlendirmektedir.

53 *Hazel* - Lûgat mânası fındık olmakla beraber tercümede göz rengi mevzuubahis olduğu cihetle telâkkilerimize uygun olarak kestane diye tavsif edilmiştir.

54 *Allastoccata* - Mercutio, Tybalt'a düelloda kullanılan ve «Bir hamlede» mânasına gelen bu ismi vererek onun ustalığına işaret etmek istiyor.

55 Güneş tanrısı Phoibos'un arabasını çeken alev

ayaklı atlar. Güneşin gurup vakti ufuk ardındaki sarayına çekildiği yolunda bir teşbihtir.

56 Phaeton - Helios'un oğlu, Güneş tanrısının arabasında bir gün için sürücülük etmesine müsaade edilen Phaeton Zeus tarafından yağdırılan bir yıldırımla öldürülmemiş olsaymış dünyayı ateşe verecekmiş.

57 Heyacanlanmış bir şahin veya azgın bir çaylak başına örtülen bir nevi başlıkla teskin edilirmiş; böylece gece de Juliet'in yanaklarında kanad çırpan bu vahşi kanı örtüsüyle teskin edecek.

58 Feci, tehlikeli bir şey söylendiği zaman Lâtincede «absit omen», Arabçada «maazallah» denildiği gibi, Allah bizi kornsun, başımıza böyle şey vermesin mânasınadır. Dadı bunu söylerken kendi göğsüne eli ile dokunmakta ve «Aman Allah korusun» demektedir.

59 Altın ve cevahir dolu mağaraları ejderlerin beklediği söylenirdi.

61 Shakespeare oyuncularına sevinçten ağladıklarını söyletmesini pek sever.

62 Kederi, kederine iştirakten teselli, duyar fikrini ifade eden «*Misery loves company*» darbımeseli Juliet tarafından değiştirilerek «*if sour woe delights in fellowship*» şeklinde ve «eğer bir keder diğer kederlerle buluşunca sevinç duyarsa» mânasında kullanılmıştır.

63 *Vanish'd* - Söylendi. Bu cümle kelimelerin havadan ibaret kalarak ebedî varlığa malik olamıyacaklarını anlatır. Telâfuz itibariyle de «Sürüldü» mukabili olan «*banished*» kelimesine çok benzemektedir.

64 *First quarto* da «kendini öldürmek üzere kılıcı çeker, ve dadı elinden kılıcı kapar» diye yazılıdır.

65 Rahip Laurence «*use*» kelimesini iki mânada kullanmaktadır. Biri «Kullanmak», diğeri «Paranın getirdiği faiz» mânasıdır. Tefecinin fazla parası vardır,

faizle para verir, bu da iyi telâkki olunmıyan bir hareket olduğu için parasını fena kullanmaktadır denilir. Romeo da güzellik, aşk ve zekâya fazlasiyle sahiptir. Fakat hiçbirini yerinde kullanmamaktadır.

66 Akıllılıktan deliliğe geçerek,

67 O zaman askerlerin üzerinde barutluk ve barut bulunurdu. Romeo bu koruyucu silâhı yanlış kullanmakla kendini ölüme sürüklüyor.

Mew'd ..... *Heaviness* - Kederi ile başbaşa verip odasına kapandı. *Mews* - Şahin ve atmacalar için yapılan hususi kafeslere verilen addır.

69 Halkça kurbağanın gözleri büyük ve güzel, fakat sesi çirkin, tarla kuşunun ise sesi güzel fakat gözleri çirkin telâkki olunduğundan dolayı Juliet böyle söylemektedir.

70 *Hunt's up* - Erkenden ava çıkacakları uyanmağa davet eden bir şarkıdır. Tercümede sabah şarkısı denmekle iktifa olundu.

71 Kederin kanı kuruttuğuna inanırlardı. Her iç çekişin kalbden bir damla kanı çekip «Ah!» ile birlikte dışarı verdiği farzolunurdu.

72 Aslındaki incelik tercümede de belirtilmek istenilmiştir. «Ölü» kelimesi sevk tarzı itibariyle yazılı bulunduğu mısraın sonunu ve ardından gelen mısraın başlangıcını teşkil edebiliyor. Bu takdirde mısralar ilk şıkta «Ah bir görebilseydim Romeo'yu ben ölü», ikinci şıkta ise «Ölü sanki zavallı gönlüm» şeklini alır.

73 Fıskiyeler ekseriya insan şeklinde olurdu. (Çeşmelerin üzerinde insan şeklinde olup su fışkırtan fıskiye.)

74 *Hurdle* - Mücrimlerin idam yerine götürüldüğü araba, kızak. - Tercümede sadece «sedye» denilmiştir.

75 *Graze* - Otlamak - «otla» yerine «zıbar» da denilebilirdi.

76 *To my face* - « Yüzüme söyledim» diye kelime oyunu yapıyor, hem yüzü için söylediğini hem de yüzüne karşı söylendiğini anlatmak istiyor.

77 *Evening mass*: «Akşam duası». Simpson bu âdetin Shakespeare'den üç asır sonraya kadar Verona'da devam ettiğini tasrih ediyor.

78 Güveyin düğün sabahı gelini penceresi altında çalgı çalarak uyandırması âdetti.

79 *Label*: Bir senet veya herhangi bir vesikanın mührü. Ekseriya bu mühür bir parşömen parçasına bağlanır, vesikanın altından sarkardı. «Romeo'nun eliyle mühürlediğin bu el başka bir vesikanın altında mühür olarak sarkmadan» demek istiyor ki tercümede kısaca «Senin tarafından Romeo'ya bağlanan bu el şimdi başka bir el ile değişmeden» denilmiştir.

80 *Charnel house*: Kilisenin bitişiğinde, yeni kazılan mezarlardan çıkan kemik ve kafataslarını muhafazaya mahsus mahzen veya muvakkat metfen.

81 *Two - and- forty*: Kırk sekiz saat denilecek iken kırk iki saat denmesi Rahibin öğüt ve reçetesine itimadı sağlamaktadır.

82 Eski bir sözdür. Parmaklarını yalamıyan aşçı sanatına inanmıyor, yaptığını beğenmiyor, demektir.

83 *I will not entertain so bad a thought*: Birinci *Quarto*'dan maada diğerlerinde ve *Folios*'ta atlanmıştır. «Böyle fena bir fikre sahibolmak istemem» diye tercüme edilmiştir.

84 *Mandrakes*: Halk arasındaki kanaate göre mandıragora denilen nebatın kökü insan vücuduna benzer. Topraktan sökülüp çıkarılması uğursuzluk getirir. Bu nebatı sökenlerin öldüğü veya delirdiği hikâye olunur. Fakat tıbben kıymeti bulunduğu için, sökmeğe zaruret hâsıl olduğu zaman uğursuzluğu gidermek üzere

evvelâ etrafındaki toprak büyük bir itina ile temizlenir, sonra nebatın topraktan sökülmesi köke bağlanan bir köpeğe yaptırılırdı.

85 *The second cock:* Horozun ötüşünü şu yolda tesbit etmişlerdi: İlk horoz ötüşü: gece yarısı; İkinci horoz ötüşü: Sabahın üçü; üçüncü horoz ötüşü: Şafaktan bir saat evvel.

86 *The curfew bell:* Gece çalan çan sabah olduğunu da haber vermek için çalınırdı.

87 *Cot-quean*: Evde kadının işlerine burnunu sokan, ona buna karışan erkek. Tercümede «kadın kâhyası» denilmiştir.

88 *Set up his rest:* Kararını vermiş. *Primero* isimli kâğıt oyunundan gelen bu tâbir elindeki kâğıtların kuvvetinden emin olarak katî kararını veren mânasına kullanılmıştır, diyenler olduğu gibi dadının daima kaba teşbihler yapmasından kuvvet alarak «geri kalan kısmını kaldırmış» mânasında kullanılmıştır diyenler de vardır.

89 *Out*: Büyük bir acıyı ifade etmek için kullanılan nida. Anglosaksonlar evvelâ bu nidayı «yardım» için istimdat makamında kullanırlarmış. Bizim imdat tâbiri gibi.

90 Shakespeare'in âdi komediye tahsis ettiği bu satırlar münekkidleri hayrete düşürmüştür. Hattâ Goethe bile 1811 de *Weimar* Tiyatrosu için hazırladığı *Romeo - Juliet* tercümesine IV üncü ve V inci sahneleri almamıştır. Fakat eserde bu sahneleri tabiî görmek lâzımdır. Çünkü hareketi ilerletmemek ve arada zaman geçtiğini anlatmak maksadı takibolunmaktadır. Daha yüksek bir komedi gayeye uygun düşmezdi; trajedinin ağırlığını gideren ve sinirleri gevşeten bu kabîl parçalara seyirciler de şüphesiz ki muhtaçtır.

91 *Case*: Aslında bu kelimenin mânası «vaziyet»,

«durum» olup «mahfaza», «kutu» mânasına da kullanılır. Tercümede bu kelime oyununu muhafəza etmek için, Dadı «manzara» yı sürçü lisan neticesi «mahfaza» diye telâffuz eylemekte ve Çalgıcı da içinde çalgısının bulunduğu mahfazanın kasdedildiğini zannetmektedir.

92 Peter nota isimlerini fiilmiş gibi tehdit makamında kullanıyor. Bir «Re» ler bir «Fa» larsam diyor.

93 Richard Edwardes'un *In Commendation of musick* isimli şiirinden bir parçadır.

94 *Catlinş - Rebek - Soundpost* : Peter'in kullandığı bu isimlerin mânaları tercümelerinde yazılmıştır.

95 *I cry you mercy*: «özür dilerim, af dilerim» mânasına. Vazifen şarkı söylemek olduğu halde konuşmağa mecbur ettiğim için af dilerim.

96 *Trust... sleep* : Romeo rüyaların tersine çıktığını bildiği halde sırf kendisini avutmak maksadiyle böyle diyor.

Well : «Çok iyi» aynı zamanda «Öbür dünyada» mânasını ifade eder. Fena haber verilirken ekseriya bu kelime kullanılır. Shakespeare *Macbeth*'in dördüncü perdesinin üçüncü sahnesinde 177 - 179 uncu satırlarında da bu kelimeyi kullanmıştır.

98 *To import some misadventure* : Uşak sezdiği intihar düşüncesine karşı duyduğu korku üzerine böyle demektedir.

99 *Tortoise... alligator... fishes* : O zaman eczanelerde böyle garip şeyler bulunurdu. *Deighton* : «Şimdi nasıl eczanelerde meslek sembolü olarak büyük şişeler içerisinde kırmızı, mavi renkli sular bulunuyorsa o zaman da eczacılığın alâmeti farikası olarak doldurulmuş kaplumbağa, timsah ve balık asılı bulundurulurdu» diyor.

100 Esvaplara güzel koku versin diye satılan kurumuş gül yaprakları. Uzun zaman el değmeden üst-

üste durduklarından dolayı birbirine yapışan gül kurularına böyle denilmektedir.

101 *Holy Franciscan Friar*: *St. Francis*'in kurduğu bu tarikat saliklerinin varını yoğunu dağıtarak bir dilenci gibi yalnız Tanrı aşkı ile yaşamaları icabediyordu. Sonraları kollara ayrılan bu tarikatten Rahip Laurence'in bulunduğu kol kendi hareket tarzından da anlaşıldığı üzere dünyanın bütün işlerine karışmayı düstur edinmişti.

102 *To associate me* - Arkadaşlık etmek-Tarikatin bir kaidesi de murakabeyi temin için bir rahibin yanında diğer bir rahip bulunmaksızın seyahat edememesi merkezindeydi.

103 Kapıların üzerine resmî mühürü basarlar, böylelikle dışarıdakilerin içeri girmesine ve içerdekilerin dışarı çıkmasına mâni olurlardı. Netekim Londrada da bu kabîl hadiselerde böyle hareket edilirdi.

104 *Yew-tree* - Porsuk ağacı. Maksat kabristanlara dikilen ölüm sembolü ağaç. Bizdeki servi gibi.

105 «Senin doymak bilmez karnını ben kendi vücudumla doyuracağım» diyerek nefretle mezarı açar. Shakespeare zamanında bu hareketin sahnede nasıl yapıldığı malûm değildir. Sahnede bulunan ve metfene girileceği zannını veren gizli kapıyı açmış olması ihtimali kuvvetlidir.

106 Eninde sonunda herşeye sahibolan ölümle bir ebedî mukavele. *Dateless* tâbiri «müddetle mukayyet olmıyan» mânasına kullanılmıştır.

107 *Conduct-Pilot* - İlâcı (zehri) içmek üzere iken söylediği bu tâbirlerle zehre hitabetmektedir. Shakespeare bu terimleri kullanırken *Styx* nehri üzerinden ruhları gemisiyle geçiren *Charon*'u düşünmektedir. *Charon* Yunanlılar tarafından «ölülerin kılavuzu» diye anılırdı.

108 *Stumbled at graves* - Bir adamın evinden çıkarken ayağının kapı eşiğine takılması uğursuzluk sayılırdı. Ayağın mezarlara takılması ise en büyük uğursuzluk telâkki olunurdu.

109 Balthasar ya şahit gösterilmek korkusundan yahut da gördüklerine inanamadığından dolayı rüya diye söylemektedir.

110 Her saatin iyi veya fena talih getireceği evvelden bilinir farz olunurdu. Bu ne zalim saattir ki bu acı felâketi yükleniyor.

111 Juliet Rahip Laurence'in söylediği üzere tatlı bir uykudan uyanır gibi kalkıyor ve ilk sözleri rahibi yanında zannederek onu takdis ve tebcil oluyor.

112 *Unnatural sleep* - Bazı şarihler bunun «gayri tabiî uyku» mânasına kullanıldığını çünkü Juliet'in aldığı ilâçla uyuduğunu söylüyorlarsa da başkaları uykunun gayri tabiî diye vasıflandırılmasını «ölüm» mânasında kabul ediyorlar.

113 Dr. Johnson, Shakespeare'in eserini Juliet'in ölümü ile bitirmediğine teessüf etmektedir. Ölümden sonra seyircilerce bilinen olayların tekrar anlatılmasına lüzum olmadığı kanatindedir. Fakat seyirciler bilse de yalnız rahip Laurence'in bildiği vakaları Prensin, Montague ve Capulet'lerin de öğrenmesi icabederdi. Aksi takdirde oyunun neticesi olmazdı.

114 Kırk iki saat uyumak hususunu bu ifade teyidetmektedir.

115 *Ground* : Zemin, temel mânasına. *Elisabeth* devrinde böyle en ciddî ve vahîm zamanlarda bile kelime oyunu yapmaktan çekinmezlerdi.

116 Hançer o zaman arkaya takılırmış.

117 Odaya girerken bir büyükten önce girmenin saygısızlık olduğunu düşünerek.

118 Hakikaten bir uşağın ağzından çıkmış gibi olan üslûp sadelikte eşsizdir.

119 *This... Jointure* : Evlenme mukavelesine göre karıya kocasından fazla yaşadığı zaman verilen meblâğ. Burada :

«Kızıma vereceğiniz en büyük çeyiz», «kızım için vereceğiniz yegâne çeyiz» de denilebilirdi.

120 Elizabet devri trajedilerinde piyesin son sözlerini yaşıyanlar içersinde mevkii en yüksek olan söylerdi. Prensin bu resmî sözleri *Prolog*'un üslûp ve veznine benzemekte, bir nevi *Epilog* mahiyetini taşımaktadır.

121 *Some... punished* : Mevzuun alındığı romanda ve Broke'un şiirinde : «Dadı, düğünü Juliet'in ana ve babasından sakladığı için sürülmektedir; çünkü düğün bunlarca bilinseydi netice bu kadar fena olamazdı, deniyor.

Peter ve Balthasar efendilerinin emirlerine itaat ettikleri için serbest bırakılıyorlar.

Eczacı işkence görüyor ve asılıyor.

Rahip Laurence ise devlete yaptığı çok kıymetli hizmetleri göz önünde tutularak sadece vazifesinden affediliyor. Rahip sonra kendi arzusu ile Verona civarında bir manastıra çekilmekte ve ömrünün sonuna kadar orada yaşamaktadır.

Not — *Bu tercüme için Kittridge'in basımı esas tutulmakla beraber Deighton'ın basımından da faydalanılmıştır.*

F. 120 kuruş